

3/2016

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAREC – SUŠEC

Koptex d.o.o. - Trgovine Lovec

Več kot 25 let izkušenj...

NE ZAMUDITE !!!

V MARCU

- 10 %

**NA VSE NOVO
OROŽJE IZ ZALOGE !!!**

Na zalogi velika izbira
dolgocevnega in
kratkocevnega orožja !

**Akcija !
-25%**

STRELNI DALJNOGLEDI PROSTAFF
iz zaloge.

Benelli

BERETTA

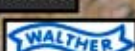
Bettinsoli

Smith & Wesson

Sabatti

Pokali in medalje

TANFOGLIO

ZASTAVA

Naprava za metanje
glinastih golobov
MULTITRAP

Zaloga določenih izdelkov je omejena.
Popusti veljajo za gotovinski nakup.

GRAVIRANJE GRATIS

Trgovina Lovec
Vodovodna pot 11
5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 330 86 60

info@koptex.com
www.koptex.com
www.koptex-caravan.com

Trgovina Koptex
Partizanska c.12
2000 Maribor
Tel.: (02) 252 47 44

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Nemčavci 1d
9000 Murska Sobota
Tel.: (02) 515 17 28

Trgovina Lovec
Ferrarska 10
6000 Koper
Tel.: (05) 639 10 28

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Šmartinska 152
1000 Ljubljana
Tel.: (01) 585 17 99

Trgovina Lovec
Šuceva 23
4000 Kranj
Tel.: (04) 204 24 37

AKCIJA

Meopta MeoStar R1r 3-12x56 RGD (4C)

CENA: 1.430,10 €

AKCIJSKA CENA: 975,00

Meopta MeoStar R2 1,7-10x42 RD (4C)

CENA: 1.244,40 €

Meopta Meostar B1 10x50

CENA: 872,30 €

* Akcija velja za izdelke iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 7.3.2016 do 31.3.2016 oz. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
faks: ++386 (0)7 / 33 23 879
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00
www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija:

- Browning - Winchester - Blaser
- Česka zbrojovka - Docter - Meopta
- Niggeloh - MAK - Sellier&Bellot
- Swarovski Optik - Steyr Mannlicher
- Alfa Proj - Norica - Mauser - Huglu

Oglaš niso lektorirani.

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIX., št. 3
marec – sušec

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasiloz izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasiloz LOVEC
obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana

e-naslov: lovec@lovska-zveza.si

Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.

Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba poslati pisno

in plačati vnaprej na transakcijski

račun Lovske zveze Slovenije,

Župančičeva 9, Ljubljana,

pri NLB, d. d., Ljubljana:

02010-0015687097.

Foto: M. Sušec

IZ VSEBINE:

A. Köves:	Z novimi načrti naprej tudi v založništvu	112
IZ DNEVNEGA TISKA		114
MNENJA IN PREDLOGI		116
M. Berce:	O jelenjadi na Notranjskem, kontrolni metodi in »svetih kravah«	116
S. F. Kropce:	Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta	118
G. Vengušt,		
D. Žele:	Spremljanje zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji v letu 2015	121
Š. Vesel:	Zimsko krmiljenje divjih prežvekovalcev in preprečevanje prehranskih obolenj	125
M. Toš:	Marija Terezija je poznala vse vladarske strasti – razen lova!	128
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	129
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		130
Š. Kutoš:	Spomini z Zazda	130
Uredniški odbor: Javni natečaj (2016) za leposlovna besedila z lovsko tematiko		132
LOVSKA ORGANIZACIJA		133
M. Gselman:	Ob 70-letnici v nove poslovne prostore	133
F. Krivec:	Po koncu mandata Komisije LZS za priznanja in odlikovanja	134
T. Vrščaj:	Osmi zbor lovcev ZLD Bele krajine	135
F. Rotar:	Kategorizacija odstrela na Koroškem in Štajerskem	136
I. Kocjančič, J.		
Pavlič Razgoršek:	Drugi Mednarodni damski lov	136
M. Toš:	Sedmi krog ali kako se utrjuje lovsko prijateljstvo	137
B. Avbar:	LD Novo mesto ima nov prapor	138
Life Dinalp bear:	Medvedji dan – prvi seminar o nepotrošni rabi medvedov v turizmu	139
J. Dogla:	Obmejno srečanje treh lovskih družin!	139
T. Vrščaj:	Tradicionalni skupni lov treh belokranjskih LD	140
J. Škrli:	Prijateljski lov na poljske zajce na Pagu	141
MLADI IN LOVSTVO		142
R. Cverle Krajnc,		
H. Bezovnak Komprej:	Gozdar na obisku	142
U. Jakič:	Z atijem na lovu	142
M. Jelen, Š. Lugarič:	Srečanje z lovci LD Dobrna	142
JUBILANTI		143
LOVSKI OPRTNIK		144
O. Naglost:	Deležen Zlatorogove naklonjenosti	144
V. Čibej:	Medalja pred odhodom	146
B. Grošelj:	Uspešno prestala krstno preizkušnjo	147
F. Rotar:	Druženje po »koroškem lovu« v LD Boč na Kozjaku	147
V. Habič:	Nagrajeni film Kraljestvo medveda	148
M. Jernej Kodrič:	Se bober vrača na Ljubljansko barje?	149
L. Kramberger:	Tudi ribiči spremljajo dejavnost bobrov ob Ščavnici	149
K. P. Fras:	Poplačana lovska vztrajnost	150
B. Galjot:	Družina Prevc je klen lovski rod	150
B. Avbar:	Koš – lovski običaj in bogastvo naše dediščine	151
M. Trojar:	Lepote narave, upodobljene s čopičem Bogdana Breznika	152
T. Drolc:	Del neukročene Afrike ujet v fotografski aparat	152
M. Toš:	Franc Černigoj: Po sledu za besedo	154
V SPOMIN		156
LOVSKA KINOLOGIJA		156
J. Šumak:	Uspesabljanje vodnikov lovskih psov za lov na malo divjad	156
J. Šumak:	Vzrejna in mladinska preizkušnja nemških prepeličarjev in španjelov	157
F. Krnjak:	Vsestransko uporabnostna preizkušnja za ptičarje (2015)	158
T. Burazer,		
B. Deberšek:	Odziva na članek avtorja Matjaža Rotarja Kam brede slovenska lovska kinologija (Lovec, 2/2016, str. 103)	159
KZS:	Koledar lovskih kinoloških prireditev za leto 2016	160
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	163

SLIKA NA NASLOVNICI:

Rjavi medved – *Ursus arctos*

Foto: O. Naglost

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Z novimi načrti naprej tudi v založništvu

Krepko smo zakorakali v leto 2016. Letni čas je tak, da pripravljamo kratkoročne in dolgoročne načrte v službenem, zasebnem pa tudi na vseh drugih področjih družbenega življenja in delovanja. Tudi v lovskih organizacijah ni nič drugače; to je čas, ko potekajo redni letni občni zbori lovskih družin, ki sprejemajo načrte za nadaljnje delo. Letos bo za pretežno večino lovskih družin spet jubilejno leto, saj bodo praznovale svoje 70-letnice delovanja. Občutek imamo, da se desetletja nizajo vse hitreje, čas nas opozarja na negativne spremembe v naravi, kje vse je človek uspel zrušiti tisočletno ravnovesje. Zdi se, kot da posamezniki nimamo prave moči za spremembe. Je to res ali je samo naša domišljija? To bo priložnost, da se bomo skupaj ozrli nazaj in ocenili početja preteklosti in ovrednotili svoj prispevek k zaupanemu nam poslanstvu in poti naprej.

Leto 2016 je zaznamovano z novim vodstvom LZS. Imamo že novega predsednika, nov sestav upravnega odbora, ki je na svoji prvi seji, 26. januarja 2016, imenoval člane komisij, tudi naš uredniški odbor za založništvo. Nepopisani listi se torej začnejo pisati znova, obračati naprej, v smer naše načrtovane organiziranosti, v lovsko organizacijo in našo naravo. Šelo bo samo dobro, zrelo in smelo opravljeno delo. Novoizvoljeni predsednik mag. Lado Bradač zmore povedi v to smer, kar dokazuje njegova dosedanja aktivnost in javno predstavljena usmeritev v prejšnjem uvodniku in tudi nekaterih dnevnih časopisih. Lahko mu zaželimo le veliko uspeha pri vodenju naše krovne organizacije, da bo skupaj z upravnim odborom in s pomočjo dejavnosti posameznih komisij uresničeval cilje, upošteval dobre predloge in mnenja lovskih organizacij ter vseh nas lovcev. Novi predsednik smelo omenja nekatere projekte in aktivnosti, ki so nujni v našem prostoru; v prvi vrsti ohranitev take organizacijske oblike, da bo v korist divjadi in narave, ki bodo vodile k izboljšavam na vseh področjih ob sprotnem zavedanju, da je ključ za učinkovito trajnostno upravljanje vseh populacij uvedba sodobnih znanstvenih metod. Skratka, s pomočjo raziskav in znanosti v prakso, kar naj bi se pozitivno odrazilo na divjadi in v njenem življenjskem okolju. LD naj bi ohranila lovišča še naprej in pri delu v njih naj bi bilo čutiti duh prostovoljstva. Upreti se moramo ekonomsko-profitnim drezanjem privatizacije, kot jo poznajo naši sosedji. Informacijski sistem Lisjak naj nam bo v pomoč pri načrtovanih projektih. Osvoboditi se moramo čezmernih administrativnih obremenitev lovskih organizacij, truditi se moramo, da bodo imele lovske družine vplivnejšo vlogo pri lovskem načrtovanju, pregledati in oceniti moramo vlogo in položaj lovišč s posebnim namenom (LPN) v zdajšnjem času. To je le nekaj pomembnejših predsednikovih namigov, za katerimi bomo mogli stati pri oblikovanju temeljnih vsebinskih usmeritev naše revije Lovec in tudi območnih lovskih zvez ter lovskih družin. Predsednik je izpostavil naše povezovanje z ribiči, planinci in drugimi nevladnimi organizacijami. Tako je tudi prav, saj smo s svojimi nepridobitnimi interesi lahko močnejši in vplivnejši, predvsem pa uspešnejši na vseh področjih naše aktivnosti.

Če se nekoliko usmerim na založniško področje Lovske zveze Slovenije in v uredniški odbor založništva, ki ga vodim tudi v novem mandatu, se zavedam, da se ukvarjamo z izdajanjem glasila Lovec ter izdajanjem knjig dveh naših knjižnih

zbirk: Zlatorogove knjižnice in Strokovne knjižnice. V skladu s Pravilnikom dela Uredniškega odbora LZS za založništvo (glasila Lovec in knjižnih edicij) uredništvo sprejema in usmerja politiko dela na tem področju, skrbi za primerno vsebino, potrjuje in usklajuje prispevke za objavo. Uredništvo opravlja tudi vse aktivnosti na področju knjižnega programa (predlaga oziroma izbira tematiko in avtorje knjig in jih po lastni potrditvi predlaga za izdajo Upravnemu odboru LZS, nato pa spremlja vse potrebne aktivnosti vse do izdaje knjige). V zadnjem času je bilo pod okrilje dejavnosti našega založništva preneseno tudi delo na področju urejanja spletnih strani, kar je po dosedanjih izkušnjah precej otežilo delo uredniškega odbora. Zato je upravni odbor imenoval še člane posebnega uredniškega odbora spletne strani, saj je bil »delokrog« za vse aktivnosti glede na razpoložljivo poklicno kadrovsko zmožnost (odgovorni urednik glasila Lovec in tajnica uredništva) in tudi članov, ki delujejo v uredniškem odboru, enostavno preobseženi. Še vedno pa bosta oba uredniška odbora pod okriljem istega predsednika Uredniškega odbora glasila Lovec in spletne strani LZS. Če se bo pokazalo, da bi uredniški odbor spletne strani bolje deloval povsem neodvisno, bomo v prihodnje pripravili ustrezne predloge za organizacijske spremembe. V vsakem primeru se vsi zavedamo, da mora biti tudi to področje ustrezno organizirano in vodeno, da bo tudi to področje dela čim bolj kakovostno.

Že lani smo tako kot vse preostale komisije LZS pripravili vsebinske in finančne načrte za leto 2016, ki so jih komisije pod okriljem novoizvoljenih predstavnikov že začele uresničevati oziroma so jih v nekaterih posameznostih ustrezno dopolnili oziroma popravili. V vsakem primeru se je treba predvsem zavedati, da moramo vsi skupaj čim natančneje upoštevati finančne okvire, ki so bili sprejeti lani na Upravnem odboru LZS. Kot že rečeno, se v založništvu v okviru programa ukvarjamo z dvema poglavitnima sklopoma: Lovec in knjižni program. Ocenjujemo, da bomo oba programska sklopa glede na dane možnosti in razmere uspešno uresničevali po vsebinski, organizacijski in tudi finančni strani.

V okviru sprejetega letnega programa je lani uredništvo sprejelo sklep, da bo tudi v letu 2016 pripravljenih in izdanih deset enojnih in ena dvojna številka Lovca, ki bodo izhajali v nakladi 24.000 izvodov. Trudili se bomo, da ga bodo naročniki redno prejeli. Nekaj posameznih števil Lovca bo imelo zaradi aktualne vsebine in oglasnega trženja (tudi pričakovanih številčnejših zapisov o jubilejnih obletnicah LD) dodatne strani. Revijo bodo redno prejeli posamezni naročniki, pa tudi vse osnovne šole, knjižnice in drugi VVZ. Vsebinske številke Lovca bo približno do sedmega v mesecu uvrščena na spletne strani LZS – Modul Lovec.

Revija bo, kolikor je za mesečnik mogoče, tekoče in redno poročala o najpomembnejših programih in ugotovitvah raziskovalnih projektov LIFE pri zavarovanih vrstah velikih zver, o divjadi, kinologiji, novostih na balističnem področju in dogajanjih v lovskih organizacijah, članicah LZS. Dinamika objavljanja tekočih informacij je neredko odvisna od naših dopisnikov in dolžine prispevkov. Predstavljene bodo tudi druge strokovne teme v mednarodnem merilu (CIC, FACE, čezmejno sodelovanje). Kot doslej bomo tudi v prihodnje omo-

gočali izražanje strpno napisanih in konstruktivnih kratkih mnenj in predlogov na najpomembnejšo tematiko v lovstvu in na organizacijski ravni LZS, ZLD in LD. Poročali bomo o kinoloških in strelskih prireditvah, o delu z mladimi, lovski kulturi in drugih področjih, kar zajema dejavnost lovske organizacije, in se glede tega povezovali s komisijami LZS, ki obravnavajo to področje. Še vedno bomo poseben poudarek namenjali širšemu varstvu narave, ekologiji in sonaravnemu upravljanju z divjadjo v loviščih. Spremljali bomo tudi druge aktualne dogodke, redno povzemali glavne zapise o lovstvu iz dnevnega tiska in s spleta, objavljali povzetke zanimivosti iz tujega lovskega tiska, spleta itn.

Na področju knjižnega programa Zlatorogove knjižnice bo v letu 2016 dokončana knjiga z naslovom Stopinje in sledi prostoživečih živali (sesalci, ptice) dveh domačih avtorjev: dr. Mihe Krofca in dr. Huberta Potočnika z BF. Po programu bi morala zagledati luč sveta že v letu 2015, vendar se je zaradi objektivnih razlogov vse skupaj prestavilo v leto 2016. Zato smo namesto omenjene izdali knjigo leposlovnih zapisov avtorja Franca Černigoja z naslovom Po sledu za besedo z ilustracijami Jureta Mikuletiča, ki je bila načrtovana za leto naprej. Knjigi Stopinje in sledi bo dodan še samostojen drugi del z delovnim naslovom Čeljusti in zobje prostoživečih parkljarjev, kar bo dragocen vir informacij pri upravljanju s populacijami, avtorjev dr. Boštjana Pokornjaja in dr. Ide Jelenko.

Pogosto je od lovcev slišati menja in predloge o intenzivnejši prenovi glasila Lovec, in sicer po vsebini in tudi oblikovno. V uredniškem odboru se zavedamo tega dejstva in skušamo slediti novim trendom, vendar se pri tem zavedamo, da vsaka drastična sprememba lahko privede do nasprotnega učinka. To se je izkazalo tudi pri analizi ankete o Lovcu, ki je bila opravljena s pomočjo agencije Pristop leta 2001. Na podlagi izsledkov smo ugotovili, da mnogi odgovori temeljijo tudi na povprečni starosti našega članstva, ki je 56 let. Zato spremembe uvajamo počasneje, postopoma in premišljeno, saj skušamo

ohranjati rdečo nit glasila Lovec v taki sporočilni obliki, kot ga je imelo že ob svojem nastanku. Vsebinsko pravzaprav krojite in ustvarjate vi, spoštovani dopisniki in avtorji strokovnih prispevkov, oblike pa ne gre spreminjati čez noč. Trudimo se namreč ohranjati dobre stvari naših prednikov, ki so glasilo ustvarili, kot ga poznamo, in vezane letnike jemljemo v roke še dandanes. A po vaših odzivih in mnogih pohvalah je tudi oblika dokaz, da je bilo delo dobro zastavljeno in da slika in beseda služita svojemu namenu v širšem slovenskem prostoru in zamejstvu. Nekaj je gotovo: marsikaj je mogoče še izboljšati; trudili se bomo.

Tudi v javnosti je zaznati prijetnejšo naklonjenost: tudi drugače misleči naravovarstveniki znajo povedati in napisati kaj pohvalnega o nas, saj včasih neradi ugotovijo, da so si nataknili prevelike čevlje in zato s svojim rušilnim delovanjem škodijo bolj sebi kot nam. Rezultat tega je tudi naša strpnost, predvsem pa strokovno pisanje o naravovarstvenih težavah in ravnavesju sobivanja v naravi ter umetni selekciji, kar je dobro za vse strani medalje.

Upam, da bomo vsi skupaj zmogli uresničevati delo po poti, ki smo si jo začrtali oziroma zadali na začetku mandata, še posebno, če nas bodo na tej poti spodbujali pravi lovski značaj, močna volja in neizmerna ljubezen do narave. Nepopisana knjiga se ponovno odpira tudi za nas in vse vas, ki boste prebirali strokovne članke s področja upravljanja z divjadjo in njenim okoljem, novice iz naših logov, zanimivosti, kaj se dogaja s prostoživečimi živalmi v naravi oz. naših loviščih, kakšni pozitivni premiki nas bodo razveseljevali v loviščih naše lepe dežele. Prizadevali si bomo tudi za objavo vaših pristnih novic našega vsakdana od prekmurskih ravníc pa do belega krása brez nepotrebnih popravkov in olepšav, seveda v sprejemljivi dolžini in lepem slogu slovenskega jezika, za kar bo poskrbel odgovorni urednik s svojimi sodelavci.

Dr. Arpad Köveš,
predsednik Uredniškega odbora založniške dejavnosti LZS

Foto: M. Krofca

Foto: I. Knaže

MEDVEDI VSAKO LETO UNIČIJO DVESTO PANJEV

Slovenske novice, 9. 1. 2016 (Jaroslav Jankovič) – Zmanjšanje števila konfliktov med človekom in medvedom je eden naših glavnih ciljev, poudarjajo sodelujoči v projektu LIFE DINALP BEAR, ki traja od začetka minulega leta in se bo iztekel leta 2019. Poleg spremljanja in popisa živali na terenu se je prvič v tej državi zgodilo, da v okviru nekega naravovarstvenega projekta zelo konkretno sodelujejo z rejci živine ali čebelarji, ki jim medved povzroča precejšnjo škodo. »V namen preprečevanja nastajanja škode na Zavodu za gozdove Slovenije uporabljamo preverjeno metodo varovanja z uporabo električnih ograj,« je povedal koordinator projekta **Rok Černe** z Zavoda za gozdove Slovenije in poudaril, da so skupno pripravili štirideset kompletov ograj. »Lani smo jih postavili sedemnajst, s čimer smo šestim rejcem drobnice in enajstim čebelarjem pomagali zaščititi premoženje.« Prvič so torej v igri tudi čebelarji.

PREVEČ JE BILO BESED

Www.kmeckiglas.com, 9. 1. 2016 (Franc Fortuna) – Društvo rejcev drobnice Trojica in Civilna iniciativa kmetov občin Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna sta v sodelovanju s Kmetijsko-

gozdarskim zavodom Nova Gorica organizirala drugi del okrogle mize Živinoreja na območju kraškega travinja južne Primorske v obdobju 2015–2020. Spomladi so predstavili težave in nekatere predloge za njihove rešitve, tokrat pa so ob sodelovanju vseh udeleženi predstavili, če in kako so se stvari premaknile. Glavni temi sta bili zelena sestavina (komponenta) in ukrep KOPOP PRP 2014–2020 ter ohranjanje različnih dejavnosti v prostoru z vidika ravnovesja med kmetijstvom, gozdarstvom in lovstvom.

»Imamo cel kup dokazov, da volka ali medveda ograja ne ustavi. Zdaj imamo na naših površinah enih in drugih tako množico, da tega naš prostor enostavno ne prenese več,« je na temo vse večje ogroženosti kmetijstva od divjadi in zverjadi v uvodu v to temo povedal Rudi Dimic. Dopolnil ga je rejec Anton Suša iz Stran pri Razdrtem, ki je dejal: »Volkovi so začeli napadati tudi teleta in žrebeta na paši. Letos sem imel štiri škodne primere na teletih in žrebetih. Mreže in pastirski psi so neučinkoviti, kajti tudi če živali ponoči zapiramo v hleve, jih volkovi pokončajo čez dan. Razen zmanjšanja populacije zveri in tudi divjadi, ki dela škodo na polju, mislim, da druge rešitve ni.« Kot je še povedal, na njihovi ekološki živinorejski kmetiji (44,6 ha kmetijskih površin, od tega 43,8 ha trajno travinje), ki po večini leži v območju OMD, redijo 21 krav dojilj, tri konje, pet oslov in mlado živino. Pasejo vse

leto, a, kot je povedal, je tudi zverjad tam prisotna vse leto. Podobne razmere so tudi na kmetiji Srečka Šlosla iz Sabonj. Kmetija nudi štiri polne zaposlitve in ima sklenjene pogodbe s trgovsko verigo ter s tem obveznost zagotavljanja redne in zadostne količine pridelkov. In travnikih se srečujejo s težavo preveč številčne divjadi, predvsem so to divji prašiči, in posledično z dodatnimi stroški za poravnavanje površin, s težavami s krmo na travnikih zaradi prisotnosti zemlje, neravnih površin, okvar strojev ... Na njivskih površinah so posledično stroški z ograjami, vzdrževanjem, čiščenjem zarasti okoli ograj. Posledično zaradi divjadi imajo težave tudi s kolobarjem in, kot je dejal Srečko, so mnogi kmetje že obupali in škode ne prijavljajo več. Tone Žgajnar, ekološki kmet iz okolice Postojne, je dejal: »Naša kmetija (okrog 300 ha površin) tržno prideluje mleko in meso ter nudi delo približno petnajstim ljudem: od na kmetiji zaposlenih do prevoznikov in trgovcev. Rad bi bil gospodar svojega dvorišča, pa žal nisem. Zakaj ne? Ker so mi v zadnjih letih zveri, volk, na dvorišču napadle in do smrti pokončale sedem živali, ne dobnice, temveč telic. Redimo okoli tristo glav goveje živali, od tega 180 molznic. Poleti zaradi dobrega počutja živali pasemo krave ponoči na štirih pašnikih, čez dan pa jih imamo v hlajenih hlevih. In zgodi se, da ponoči krave potrgajo vse pastirje, se vse med sabo pomešajo ter preplašene pridrvijo v hlev. Kdo mi lahko

povrne to škodo, povzročeno zaradi stresa, ki ga živali dožive? Kdo mi lahko povrne škodo na živalih, ki bi jih moral čez pol ure pomolsti? Na lastne oči sem videl, kako mi volkovi ob štirih zjutraj koljejo živali na dvorišču in kako preplašene živali gazijo ena čez drugo. Kmetujem že več kot štirideset let, a toliko zverjadi doslej še ni bilo; pa da ne bo nesporazuma, sem tudi lovec! Žal tudi lovci nimamo ustreznega položaja v družbi, predstavljajo nas kot morilce in ne kot tiste, ki naj bi za glavno nalogo imeli ustrezno ravnanje s populacijami divjadi in zveri.« Cvetko Zupančič, predsednik Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri Državnem svetu, je v uvodu povedal, da na to tematiko razpravljajo že predolgo, vsaj dvajset let se stanje z vsakim letom in vsakim novim sestankom ali posvetom na to temo le še poslabšuje in da je temu treba storiti konec.

TAJKUNSTVO NA PODROČJU LOVSTVA NI SPREJEMLJIVO

Delo, 9. 1. 2016 (Dragica Jaksetič) – Dosedanji podpredsednik Lovske zveze Slovenije mag. Lado Bradač bo (je – op.ur.) 12. januarja prevzel vodenje 21.000-članske lovske organizacije. Z njim smo se pogovarjali o prihodnji naravovarstveni usmerjenosti lovske organizacije, sodelovanju z Zavodom za goz-

dove Slovenije, njegovem stališču do lovišč s posebnim namenom in o privatizaciji divjadi. Na vprašanje, da se lovska organizacija prepočasi prilagaja sodobnim naravovarstvenim trendom, je Lado Bradač povedal, da mora LZS postati na spremembah učeča se organizacija in kazati voljo večine lovcev. »Že zdaj stremimo k izboljšavam na vseh področjih, na primer vse bolj se zavedamo, da je ključ za učinkovito trajnostno upravljanje vseh populacij uvedba sodobnih znanstvenih metod. LZS je ustanovila znanstvenostrokovni svet, organiziramo strokovne posvete, sodelujemo pri različnih projektih, na primer pri ugotavljanju številčnosti medveda in raziskovalci so jasno povedali, da brez nas nikoli ne bi zbrali dovolj vzorcev za zanesljive raziskave DNK, na podlagi katerih so določili število medvedov. Žal nam ni uspelo dobiti denarja EU za zelo pomemben projekt ohranitve risa, pri katerem pričakujem aktivnejšo vlogo države. V primerjavi s sosednjimi državami, kjer pri upravljanju lovišč prevladuje ekonomski interes, želim pri naših lovcih in upraviteljih lovišč ohraniti duh prostovoljstva, zavedanje, da ekonomsko izkoriščanje ne sme biti v ospredju. To dokazujemo vsak dan, tudi v visokem snegu, ko moramo priti do krmišč, ali v vročem poletju z milijonom neplačanih delovnih ur na leto. Kar smo dobili od prednikov, moramo ohraniti in morda še izboljšati.« Na vprašanje o tem, kakšna so

njegova stališča do ideje o privatizaciji lova in divjadi, pa je novi predsednik LZS odgovoril, da upa, da bo v »korist divjadi prevladalo zavedanje, da v današnji družbi ni več sprejemljivo gospodarsko oziroma pridobitno izkoriščanje divjadi, morda celo tajkunstvo še na tem področju. Pri divjadi gre za naravno dobrino, ki je v Sloveniji ne moremo privatizirati. Ves denar iz lovišč se mora vrniti nazaj v naravo za optimalni razvoj vseh prostoživečih živali. Zagotovo si ne želim privatizacije lovišč, kakršno poznamo s Hrvaške. Poleg tega je divjad vsak dan bolj redka dobrina. Kjer zgradimo avtocesto, ni več prostora za živali, zato bi morali razmišljati o ohranjanju, varstvu in celo povečevanju nekaterih naravnih območij in preprečevati njihovo drobitev. Divjad ne pozna meja.«

BODO RISI LE ŠE V LJUBLJANSKEM ZOO?

MC RTV SLO, 18. 1. 2016 (Gregor Cerar) – »Če bo zaščitna ograja obstala in presekala enoten risji habitat, je resno vprašanje, ali se sploh še splača truditi z reševanjem te vrste pred izumrtjem,« je na posledice postavitve tehničnih ovir ob meji s Hrvaško opozoril biolog dr. Miha Krofl. Državni sekretar na ministrstvu za notranje zadeve Boštjan Šefic je razložil, da je žičnata ograja (oz. »tehnične ovire«) postavljena na

155 kilometrih slovensko-hrvaške meje, in sicer na približno 44 različnih odsekih meje. Ob tem je povedal tudi spodbuden podatek, da novih primerov poškodb ali smrti divjadi do tistega dne niso odkrili. Na Lovski zvezi Slovenije (LZS) so povedali, da so do 17. januarja ob žičnati ograji na obmejnem območju evidentirali šest poginulih živali, enega jelena in pet košut. LZS je lani novembra pozvala vse lovske družine, naj v obmejnem pasu zagotovijo reden dnevni nadzor tehničnih ovir v okviru lovskočuvajske službe, nalog vodij revirjev in drugih lovcev ter o tem vodijo natančno evidenco. Divjad in druge v »žiletasto« ograjo ujetje živali naj najprej poskušajo rešiti, če pa to ni mogoče, naj poskrbijo, da ne bodo izpostavljene dodatnemu trpljenju. Postavitev tehničnih ovir na južni in vzhodni slovenski meji je doslej najbolj prizadela srnjad. Ker naj bi bila žičnata ograja dolgotrajnejši ukrep, bodo prizadete tudi druge živali, predvsem večje zveri, kot so medvedi, volkovi in tudi risi, saj je žica prekinila njihove naravne selitvene poti na jugu Slovenije. Na tovrstne težave so ob začetku postavljanja ograje opozorili slovenski in tudi hrvaški biologi. »Območje dinarskih gozdov je življenjski prostor vseh treh vrst velikih zveri; medveda, volka in risa. Telemetrični in genetski podatki kažejo, da živali redno prečkajo državno mejo s Hrvaško. Tako ima pet tropov volkov od enajstih, ki živijo pri

nas, čezmejne teritorije. Ograja teritorije teh tropov deli na dva dela, kar pomeni, da se njihov življenjski prostor omejuje na eno ali drugo stran meje. Zaradi zagotavljanja ustreznih prehranskih zahtev se bo zato povečala potreba po dodatnem prostoru, kar bi lahko pomenilo povečanje konfliktov s sosednjimi tropi in posledično propad posameznih tropov ter izrazite premike meja zdajšnje teritorialne razporeditve,« so zapisali v društvu za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov Dinaricum.

OPAZUJEJO NAJ PTICE

Včer, 26. 1. 2016 (Darja Lukman - Žunec) – Tudi letos naj bi se občani pridružili akciji Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) pri opazovanju ptic. Gre za akcijo Ptice okoli nas, s katero želijo člani društva spodbuditi domačine, da bi bolje spoznali svojo okolico in se začeli še bolj zavedati, da si življenjski prostor delijo z drugimi živimi bitji. Predvsem naj bi spoznavali, kako gre pticam, ki živijo v urbanem okolju. Društvo je akcijo začelo 25. januarja. Vse, ki bi želeli v njej sodelovati, so pozvali, naj si vzamejo pol ure časa in skrbno beležijo, katere vrste ptic se gibljejo v njihovem okolju in naj jih po možnosti tudi preštejejo. Kar opazijo, lahko sporočijo na društveno povezavo na www.ptice.si.

Foto: L. Ambrožič - Diana

Črna žolna – *Dryocopus martius*

O jelenjadi na Notranjskem, kontrolni metodi in »svetih kravah«

Tako dolgo sem čakal na odziv strokovnjaka **M. Kumlja** v povezavi s promocijo njegove ideje o novem pristopu/načinu pri odstrelu jelenjadi (Lovec, 11/2015, str. 552), da sem moral še enkrat prebrati moj odziv na njegovo pisanje. To sem storil tudi zato, ker sem v njegovem zadnjem članku začutil, da mojih pogledov ni hotel ali ni zmožal razumeti. Res jih ni! Bistvo mojih pomislekov ni bilo v premetavanju števil, pač pa v opozorilu in previdnosti pri njegovem dojemljanju populacijske dinamike. Ker se mi M. Kumelj zahvaljuje za mojo kritiko in nekateri pravijo, da sem po srcu dober človek, ga bom še enkrat, a zadnjič razveselil.

Kumelj je opazil mojo čustvenost v članku *Po jelenjadi usekaj*. Priznam in ni me sram čustev v povezavi z naravo, saj bi bili lovci brez njih le bedni streljači. Včasih je pač treba videti tudi s srcem in ne le z malimi sivimi celicami! A ko opazim slabe stvari, me razburijo in pri tem si ne morem pomagati, pa četudi gre za »strokovnost«.

Očita mi, da sem v članku sekal po dolgem in počez, kot Maksim po diviziji, brez drugačnih in strokovno utemeljenih možnosti in rešitev. Seveda, novih rešitev nisem predlagal, saj za to ne vidim nobene resne potrebe! Prepričan sem, da način poseganja v populacijo jelenjadi v zadnjih štiridesetih letih ne potrebuje nobenih revolucionarnih sprememb. Letnim ali večletnim zaznamom odstopanjem od usklajenosti divjadi in okolja se je treba pač prilagajati predvsem z intenzivnostjo odstrela. Če bi bilo dosedanje poseganje v populacijo jelenjadi po sestavi tako zelo neustrezno, kot to skuša dopovedati Kumelj, bi nas je-

lenjad že davno preplavila in črna prihodnost pri upravljanju jelenjadi, kot jo napoveduje, bi bila že tu!

Spet bom razočaral strokovnjake ter po njihovo nestrokovno ugovarjal! Vem, da tvegam njihov prizanesljiv nasmeh, češ, fosil, tvoj vek je mimo, pa vseeno. A za to se moram vrniti štiri desetletja nazaj, ko smo na Notranjskem uvažali kontrolno metodo upravljanja z jelenjadjo. Tudi sam sem bil najprej vnet privrženec te teoretične metode, saj sprva v nobenem elementu izračunov ni bilo mogoče najti napake. Ker Kumelj trdi, da pri načrtovanju tudi sam uporablja kontrolno metodo, resno dvomim, da jo pozna! Zato ga prijazno povabim, da si pri postojnskih gozdarjih pridobi več kot trideset let stare kataloge letnih pregledov odstrela jelenjadi s komentarji in jih natančno prouči.

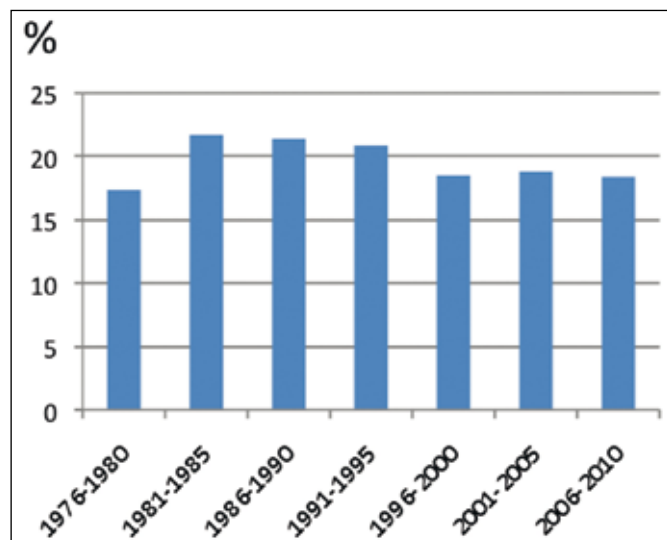
Teorija kontrolne metode vsebuje poleg vzratnega računa dinamike populacije še mnoge druge kazalce. Kakšne in kako jih uporabljati, si lahko prebere v katalogih, ki smo jih izdajali ob letnih razstavah rogovij uplenjenih jelenov na Notranjskem od leta 1974 naprej. Med drugim je v katalogu gojitve in odstrela iz leta 1982 dokazano, da številke kontrolnega računa populacijske dinamike že po nekaj letih kažejo takšne nesmisle in vrzeli, da se nanje ni mogoče več nanašati. Spet se je pokazalo, da je teorija eno, praksa pa drugo! Nekaj razlogov, zakaj je temu tako, je bilo pojasnjeno prav v omenjenem katalogu, na kratko pa povzemam, da ja naša nezmožnost zajemanja natančnih podatkov iz narave kriva za končno neuporabnost računa.

V ponazoritev in da ne bom izpadel preveč diletantski, vse-

eno nekaj strokovnosti. Za načrtovanje poseganja v populacijo z odstrelom je pomembno poznati stanje v populaciji; vsaj približno. Kontrolni račun številčnosti in prirastka je obetal natančen vpogled v stanje jelenjadi. Pomemben podatek za ta račun je ugotovitev prirastka, do katerega pa se med drugim dokopljemo z ugotavljanjem deleža oplojenih košut. V ta namen smo v tedanjem GL Jelen dolga leta odstreljenim košutam odvzemali maternice in jih posredovali v analizo veterinarskim strokovnjakom, ki so ugotovili, da je bil delež vseh oplojenih košut med letoma 1976 in 1982 od 78 % do 100 %. Kateri podatek vzamemo za

kaj, ko tudi ti niso zanesljivi. Nekomu se bo zdelo takšno iskanje razlogov za neuspeh kontrolnega računa dlakocepstvo, dejstvo pa je, da je prav uporaba takšnih in podobnih netočnih podatkov privedla do neuporabnosti računa o številčnosti, prirastku, spolni in starostni sestavi jelenjadi na Notranjskem.

Čeprav se je že po osmih letih uporabe kontrolnega računa številčnosti, prirastka in sestave jelenjadi izkazalo, da ne drži, smo še nekaj let vztrajali pri računanju, saj je bil izračun »močno« sredstvo pri prepričevanju lovcev o potrebnem temeljitim zmanjšanju številčnosti jelenjadi. Ko pa se je po kontrolnem računu sesul

Delež izločitev jelenov, starejših od dveh let na Notranjskem; petletna povprečja.

potreben izračun prirastka, je naša presoja, ki pa bistveno vpliva na končno številko! Že en odstotek razlike oplojenosti, ki ga nato upoštevamo za celotno območje, povzroči po desetih letih izračunov občutne razlike! Naslednji vir netočnosti iz veterinarskih preiskav je lahko tudi delež moških in ženskih zarodkov (t.i. primarno spolno razmerje), za katerega ne vemo, ali se tudi v naravi prenese v delež pri poleženih teletih (sekundarno spolno razmerje). Spolno razmerje oziroma delež ženskih telet pa je še kako pomemben za izračun prirastka! To lahko sicer primerjamo s podatki o spolih odstreljenih telet, a

še drugi osnovni steber kontrolne metode, popis objedanja mladja in smo tudi gibanje drugih bioloških kazalnikov vse težje smiselno pojasnjevali v sklopu populacijskih dogajanj pri jelenjadi, smo spoznali, da nismo vsevedni ter smo kontrolno metodo v teoretičnem pomenu opustili. Med drugim se nismo več hvalili, da vemo, kolikšno je število jelenjadi v naravi in kakšna je dejanska sestava populacije!

Od tedaj nam je bila pri načrtovanju odstrelav glavna podlaga izvrševanje prejšnjih večletnih izločitev, čeprav smo še nadalje analizirali tudi druge kazalce stanja v populaciji notranjske jelenjadi. Žal jih

Foto: M. Migos

prepogosto ne moremo zadovoljivo pojasniti in jih smiselno vključiti v celotno podobo; spet zato, ker premalo poznamo vplive posameznih kazalcev na celoto. Lep primer je bila npr. huda poletna suša v letu 1992, ko so se telesni kazalci zelo zmanjšali, številčnost in odstrel srnjadi in jelenjadi sta se silovito zmanjšala za več kot deset let! Ali pa primer vpliva upoštevanja oziroma neupoštevanja višine in trajanja snežne odeje na podatke o objedanju gozdnega mladja. Taka in podobna vprašanja si mora resen analitik vsaj postaviti! Kljub navedenim težavam trdim, da na Notranjskem nismo slabo urejali stanja usklajenosti divjadi z okoljem!

M. Kumelj je prepričan, da je uporaba podatkov pomembnejša od »izkušenj in tradicije«. Se strinjam, a potrebno je oboje in pod pogojem, da znamo najprej kritično ovrednotiti verodostojnost podatkov. Ker sem v preteklosti na podobnem delovnem mestu kot nekdanji kolega Kumelj tudi sam že opravil kakšno analizo, vem, kako je pri tem poslu pomemben pošten pristop, še bolj pa predstavitev izsledkov. Med drugim je to pomembno tudi zato, ker se med ljudmi, ki soodločajo o naših ukrepih

med divjadjo, najdejo tudi taki gozdarji, ki izjavljajo, da bodo zaradi katastrofalnega žledoloma in posledično obilja hrane košute odslej polegale dvojčke in trojčke! Vem, da to ni bilo mišljeno kot šala. Pa da ne bom spet razumljen kot pristanski, naj takoj dodam, da tudi na drugi, »lovski« strani poznam še več podobnih ekstremistov.

V prejšnjih desetletjih je šlo skozi moje roke na tisoče čeljustnic jelenjadi in tudi drugih podatkov, ki so jih komisiji posredovali takšni in drugačni lovci. Kljub pojasnjevanjem, opozarjanju, rotnju in zagroženim kaznim se je potvarjanje podatkov pojavljalo/nadaljevalo vsako leto. To se je rojevalo iz nuje zaradi zagroženih ukrepov ali pa preprosto zaradi lepšega videza. Grobo podoba situacije taki podatki sicer ponudijo, niso pa dovolj natančni za računske operacije modeliranja, saj se že majhne netočnosti z leti potencirajo (le še povečajo) do take mere, da se podoba preprosto sesuje.

Vem, da so teorijo kontrolne metode poizkušali uvesti tudi v drugih gojitvenih območjih in v drugih populacijah divjadi, a so po začetnih poizkusih kmalu sprevideli svojo nezmožnost upravljanja popu-

lacij divjadi samo na tak način. Moje oglašanje nikakor nima namena omalovaževti kogarkoli. V naravi zdajšnje stanje nikoli ni enako prejšnjemu in prihodnjemu, zato vem, da je treba neprestano iskati nove, a boljše poti. Vedno je treba iskati resnično podobo stanja in ustrezne odgovore na spremembe. Na podlagi lastnih izkušenj želim le opozoriti, da prevelika vnema in prevelika samozavest lahko pripeljeta tudi do napačnih rezultatov. Se je že zgodilo, tudi pod krinko znanosti!

Jelenjad je res zelo trdoživa vrsta, ki prenese vse mogoče poskuse in različna uravnavanja populacij. Tudi odstrel vsega po vrsti, kar pač pride pred cev. Krajša obdobja so lahko tudi ekstremno korenita in celo koristna, na daljši rok pa so lahko pogubna. To so naši predhodniki pred skoraj dvesto leti dokazali, ko so z mnogo manj izpopolnjenimi pripomočki domala iztrebili domorodno jelenjad na ozemlju zdajšnje Slovenije! Jelenjad prenese torej marsikaj, sčasoma se sama uskladi, če ji le to omogočimo/dopustimo. Bojim pa se, da smo zdaj za tako velikodušnost preveč nestrpni.

Na moje vprašanje, kje so

tiste množice neodstreljenih jelenov, ki bi morale še živeti v naravi, če smo jih v preteklosti premalo streljali, pa M. Kumelj odgovori z otroško lahkotnostjo – jeleni, da so bili odstreljeni že kot teleta, zato niso uspeli prerasti v kategorijo dve- in večletnih jelenov. Le kako smo potem več desetletij zapored in tudi še dandanes uspevali odstreljevati približno enak delež (okrog 20 %) dve- in večletnih jelenov?!

Da pa ne bom samo dlakopeško ozek, naj bom še en razlog nestrinjanja z njegovimi obljubami. Po njegovem lahko v prihodnje ob enaki intenzivnosti odstrela trajno odstreljujemo več odraslih jelenov in več odraslih košut kot doslej. Torej moramo tudi v naravi povečati delež odrasle jelenjadi. Če imamo pred očmi resen problem zadnjih petdesetih let, to je vprašanje prevelikega vpliva rastlinojede divjadi na okolje, nam predlagana sestava jelenjadi ne pomaga pri zmanjševanju tega vpliva. Ali preprosto: več odraslih košut in več odraslih jelenov pomeni več kilogramov mesa, ki se ustvarja z večjim obžiranjem rastja. To pa menda ni eden od naših ciljev?!

Menim, da v odgovoru na pomisleke, ki sem jih nanizal v mojem prvem odzivu na njegov predlog odstrela, M. Kumelj mene in druge lovce vseeno nekoliko podcenjuje. V svoji želji, da bi »zamašenim« lovcem uspešno pojasnil populacijsko dinamiko jelenjadi, se je odločil za primerjavo z dogajanjem v zaprtem kmečkem hlevu! Je pa z didaktičnim pripomočkom rdečih in modrih igralnih kart posrečeno potrdil bistvo svojega modeliranja populacij jelenjadi – vedeževanje. Kot za moj izraz »rodnih« košt podcenjevalno nima komentarka, ga tudi jaz nimam za tako pojasnjevanje dinamike populacij.

Glede »svetih« krav – košt – pa naj ob tej priložnosti javno

objavim, da nisem veren ne v slovenskem in ne v indijskem pojmovanju te besede. Košt ne obožujem nič bolj, kot obožujem vsako drugo živo bitje tega sveta. Jih pa spoštujem, saj vem, da so temeljna varovalka za trajen obstoj vrste.

Sem že v tistih letih, ko vedno bolj občutim zanimivo lastnost časa: več kot ga mine, bolj je dragocen. Tudi samodokazovanja ne potrebujem več, zato v prihodnje svojega časa ne mislim več tratiti za brezplodno natezanje o tem, kdo od naju ima prav. Čas bo pokazal ... Ne prvič. Ne bom se več oglašil tudi zaradi globokega razočaranja nad neodzivnostjo drugih, ki jim je vsaj na jeziku mar za naravo.

Marko Berce

Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta

o spremembah Direktive Sveta, 91/477/EGS, o nadzoru nabave in posedovanja orožja

Novembra in decembra lani je Predlog Direktive evropskega parlamenta in sveta o spremembah Direktive Sveta o nadzoru nabave in posedovanja orožja (direktiva) vznemiril lastnike orožja, zbiralce, športne strelce, lovce; skratka vse, ki so lastniki orožja ali se ukvarjajo z dejavnostjo orožja. Predlogi uredb Direktive Evropskega parlamenta niso tako redki, kot je videti na prvi pogled.

Evropski parlament pripravi zelo veliko direktiv, na katere niti nismo tako pozorni, vprašanje pa je, kako jih razumejo sestavljavci. V začetku Direktive so navedeni razlogi za njeno spremembo: »varnost državljanov in podjetij je za to Komisijo ključnega pomena. Uporaba orožja v težjih oblikah kriminala, organiziranega kriminala in s strani terorističnih organizacij lahko družbi povzroči hudo

škodo, kot smo se lahko preteklo leto tudi večkrat prepričali, zlasti še v napadih v Parizu in Kopenhagenu. Pred nedavnim (13. novembra 2015) je v Parizu po vrsti usklajenih terorističnih napadov umrlo več kot 120 ljudi.«

Direktiva nosi datum 19. november 2015, torej je bila izdana šest dni po tragičnih dogodkih. Komisija se je očitno zelo hitro odzvala na teroristična dejanja v Parizu; potrebovala je zgolj šest dni za pripravo spremembe direktive s področja orožja. Z najnovejšim predlogom naj bi se spremenila Direktiva, ki je bila nazadnje spremenjena 21. 5. 2008, še pred tem pa 18. 6. 1991. Že v uvodnem stavku je mogoče razumeti, naj bi bil glavni namen spreminjanja Direktive zmanjšanje terorizma. Vsi se strinjamo, da se vsi zavzemamo za primerne ukrepe, ki bi zmanjšali možnost kaznivih dejanj, še

posebno terorističnih, vendar na način, da bomo posegli v prave vzroke, ki jih povzročajo na področju pridobivanja finančnih sredstev in podobno. Zdajšnja Direktiva očitno dela red na področju posedovanja legalnega orožja, medtem ko se kritičnega področja, ki mu rečemo področje nelegalnega orožja, sploh ne dotakne.

Na LZS smo takoj začeli z aktivnostmi na področju te Direktive; navezali smo stike z vsemi društvi, zvezami, ki se ukvarjajo s strelstvom, športnim strelstvom, orožarji in podobno. Skupaj z večino predstavnikov smo se udeležili posveta s tega področja, ki je bil 8. januarja 2016; organizirala ga je pisarna evropskega poslanca dr. **Igorja Šoltesa**. Posvet je bil namenjen izmenjavi mnenj, komentarjev in predlogov stroke, civilne družbe in vseh zainteresiranih državljanov. Gosti posveta so bili: dr. **Igor Šoltes**, evropski poslanec skupine Zelenih/ESZ, **Rajko Kozmelj**, svetovalec za policijsko sodelovanje, terorizem in organiziran kriminal na stalnem predstavništvu RS pri EU, mag. **Anton Travnar**, direktor Inštituta za demokratični nadzor nad oboroženimi silami (DCAF) Ljubljana in vodja programa DCAF za mejno varnost jugovzhodne Evrope, **Andrej Rupnik**, pomočnik direktorja DCAF Ljubljana in vodja programov, **Tomaž Marinček**, predsednik nadzornega odbora SD 1991, **Matej Osterman**, predsednik Zveze društev za precizno in dinamično streljanje, mag.

Srečko Felix Krobe, tedanji predsednik Lovske zveze Slovenije. Prisotnih je bilo še okrog petdeset drugih udeležencev, med katerimi so bili strelci, nekaj lovcev, orožarjev, športnikov. Vsak je predstavil svoje poglede na predlog in priznati je treba, da so bili vsi prisotni enakega mnenja. V nadaljevanju povzemam objavljeno vsebino posveta.

Potrebna je ocena učinka, ki bi omogočila ustrezno reševanje težav, zaradi katerih je nastala sprememba Direktive o strelnem orožju.

Poudarjeno je bilo, da je treba Komisijo spodbuditi k aktivnejši podpori čezmejne policijskega sodelovanja v jugovzhodni Evropi kot eni izmed ključnih regij za notranjo varnost, prav tako pa tudi zagotoviti učinkovitejšo mejno kontrolo na zunanjih mejah EU in v sosednjih regijah.

Udeleženci posveta so opozorili na zahtevano znatno spremembo v kategorizaciji strelnega orožja, predvsem v razredu A, kar bo vplivalo na številne trenutno zakonite posestnike orožja. Gre namreč za sporno kriminalizacijo množice zdajšnjih lastnikov orožja. Komisiji smo predlagali prenovitev razporeditve strelnega orožja v omenjeni kategorizaciji in poglobljeno analizo učinkov, ki bi jih imel omenjeni zadevi na zakonite posestnike orožja.

Skupna pravila o deaktivaciji so potrebna, vendar udeleženci poudarjajo, da ne smejo biti prilagojena na orožje, ki ima predvsem zgodovinsko

Podatki o lovskem orožju, registriranem po kategorijah, za katerega je izdan orožni list za lov, in številu lastnikov orožja (januar 2016). Vir: MNZ

Kategorija orožja	Število kosov orožja	Število lastnikov orožja
B1	7770	6312
B2	37	42
B3	11	10
B4	867	764
B5	663	630
B6	378	326
B7	11	10
C1	29040	16692
C2	14538	11792
C3	234	224
C4	21	21
D1	17559	13383
Nerazvrščeno	29	29
Skupaj:	71158	20489

vrednost, saj na tak način onemogoča poštene zbirateljske dejavnosti. Prav tako deaktiviranje po predlogu direktive pomeni, da je treba ključne dele orožja preurediti v neuporabne in nepremične/nedelujoče. Komisiji bi predlagali podrobnejšo in preciznejšo opredelitev postopkov, pri čemer pa se je treba izogniti popolni predelavi orožja. Tovrstna onesposobitev zato ne sme pomeniti uničenja orožja, temveč zgolj ustrezno onemogočenje njegove bistvene funkcije, t.j. izstreljevanje nabojev. Udeleženci so prav tako poudarili pomembnost zaostritve nadzora nad onesposobljenim strelnim orožjem s pomočjo podrobnejšega vodenja evidence, k čemur pripomore tudi ohranitev originalne serijske številke.

Udeleženci so Komisijo pozvali k boljšemu nadzoru držav članic pri doslednem upoštevanju in uresničevanju trenutne orožarske zakonodaje, še posebno pri postopku onesposobitve strelnega orožja.

Predmeti, četudi so videti kot orožje, nimajo pa temeljne lastnosti orožja (tj. ne morejo izstreliti izstrelka), ne smejo biti izenačeni z orožjem. Določilo orožja mora biti popolnoma jasno in nedvoumno, zapisano »generično«, kot merilo, po katerem je mogoče presojati v dejanskih primerih.

Vsi udeleženci posveta so izpostavili tudi potrebo po prepovedi prodaje strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva prek medmrežja (spleta). Prepoved prodaje strelnega orožja po spletu je nesmiselna in neutemeljena, saj je, po navedbah udeležencev, že zdajšnja ureditev dovolj stroga, nadzorovana in zato ne omogoča veliko zlorab.

Pisarna evropskega poslanca dr. Šoltesa bo zaključke javnega posveta uporabila kot podlago za svoje delo v Evropskem parlamentu. Med drugim bo dr. Šoltes glavne zaključke posveta vključil v predloge sprememb direktive, ki jih bo obravnaval Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov Evropskega parla-

Foto: G. Bolčina

menta (<http://www.igorsoltes.eu/si/aktualno?item=882>). Na posvetu je bil tudi pomočnik poslanca **Lojzeta Peterleta**, poslanec dr. **Milan Zver**, ki je na posvet poslal pisno izjavo, s katero tudi on nasprotuje takšni Direktivi. V njegovi izjavi je zaslediti močan odklonilni ton do takšnega pristopa, ker Direktiva posega neposredno v nepravilno populacijo. Zanimiv je stavek njegove pisne izjave: »Dr. Zver opominja tudi na to, da so prav športni strelci in lovci ter njihovo orožje odigrali pomembno vlogo v času slovenskega osamosvajanja.« Poslanka mag. **Tanja Fajon** pa je posredovala osebno pisno stališče na LZS oziroma predsedniku LZS, v katerem podpira naša prizadevanja.

11. 1. 2016 smo bili skupaj še z drugimi predstavniki povabljeni na 31. nujno sejo Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo. Seja je bila sklicana na zahtevo poslanske skupine SDS. Tudi tam smo vsi udeleženci pojasnili svoja stališča do predloga Direktive, seveda odklonilna, in predlagali, naj se Vlada RS opredeli proti določbam te Direktive. Omeniti je treba, da je za sklic nujne seje poskrbel poslanec poslanske skupine SDS **Žan Mahnič**, tudi lovec, ki zato še posebno pozorno spremlja zadeve, ki se nanašajo tudi na področje lovstva (– op. a.).

Za njegov trud se mu velja zahvaliti tudi na tem mestu. Zapis oziroma magnetogram celotne seje je dostopen na spodnji povezavi:

<https://www.dzrs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/evиденca?mandat=VII&type=magdt&uid=DAA64101E5C0D0FAC1257F380033FAB4>

Kakšno skupno stališče zastopamo lovci? Dejstvo je, da smo morali odgovoriti na takšno vsebino Direktive, ki posega na področje orožja. Lovci imamo v posesti oziroma v lasti okrog 75.000 kosov orožja. Od tega je okrog 10.000 polavtomatskega, kamor štejemo dolgoceveno in kratkoceveno orožje. Pogoji za pridobitev listine za lovsko orožje so zelo strogi in zato glede tega ni treba ničesar spreminjati ali dodajati. Naše zahteve so celo strožje, kot jih imajo na primer nekatere druge države EU. Že zdaj lovce zelo nadzorujeta policija in lovska inšpekcija (velja za področje orožja). Za lovce velja predpisano usposabljanje za ravnanje z orožjem, ki poteka zelo strokovno, prek usposobljenih članic. Sprašujemo se, kdo dandanes še, razen vojske in policije, skrbi za takšno usposabljanje in usposobljenost? Sem lahko prištejemo le še razna strelska društva in klube. Ukinitev obveznega služenja vojaškega roka je to področje še dodatno ohromila, kar smo

kmalu zaznali tudi v lovski organizaciji.

Policija je v letu 2014 opravila nadzor v dvesto LD, pri čemer je nadzirala uresničevanje določil Zakona o orožju; torej pravilno prenašanje, nošenje, hrambo, uporabo orožja, način pristrelitve orožja, izvajanje lova. V vseh naštetih primerih ni bilo ugotovljenih kršitev.

Torej je zakonodaja s področja lovskega orožja zelo stroga. Tako tudi predpisuje, da mora biti nabojnik lovske polavtomatske puške prirejen tako, da vanj ni mogoče vstaviti več kot dva naboja (vgrajena blokada). Postavlja se temeljno vprašanje: »Koliko terorističnih dejanj je bilo storjenih z lovskim orožjem?« Niti eno (!), je pravilen odgovor. Toda Direktiva ne glede na to dejstvo posega tudi med lovce! Med drugim predlaga skrajšanje veljavnosti orožnih listin na pet let in hkrati ponovno preverjanje. V nekaterih državah, sosednji Avstriji, je veljavnost orožnega lista časovno neomejena. Nikjer v Direktivi ne najdemo odgovora na preprosto vprašanje, kakšno je dejansko razmerje med trajanjem veljavnosti orožnega lista in terorizmom?! Enostavno ga ni! Teroristična dejanja se ne izvajajo z legalnim orožjem, še najmanj pa z lovskim.

Zavedamo se, da so ukrepi za preprečevanje tovrstnih kaz-

nivih dejanj nujno potrebni, vendar na pravi način. Na vseh posvetih in srečanjih je bilo slišati, da so pripravljavci te Direktive pri urejanju problematičnega področja izbrali napačno tarčo; strel bi očitno zadel napačnega.

V Direktivi je omenjena tudi prepoved oglaševanja prodaje orožja prek spleta. V bistvu avtorji ne razumejo, da prek interneta poteka zgolj oglaševanje, ker prek interneta orožja ni mogoče kupiti na način, kot lahko npr. kupimo plišastega medvedka s Kitajske. Gre zgolj za oglaševanje; če želimo kos orožja tudi kupiti, moramo kljub vsemu predhodno pridobiti še dovoljenje za nabavo od pristojne upravne enote. Če pa gre za nakup prek meja, je to še nekoliko bolj zapleteno, saj morata dovoljenje izdati pristojni ministrstvi obeh držav. Direktiva posega tudi na področje muzejske dejavnosti. Orožje, ki je starejše od petdeset let, že samo po sebi sodi med predmete zgodovinske/kulturne dediščine. Bomo z Direktivo vse to uničili?

V januarju je bilo v nekaterih medijih zaslediti, da so kar pogosto objavljali podatke o številu orožja v posamezni državi in številu kaznivih dejanj, storjenih z legalnim orožjem. Zaključevali so z ugotavljanjem, da število orožja vpliva na število kaznivih dejanj. Trditev nikakor ni utemeljena, saj je že Švica primer, ki to trditev zavrača z dejstvom, da ima tam prebivalstvo največji delež orožja v Evropi, sicer legalnega, obenem pa tudi najmanj storjenih kaznivih dejanj s tem orožjem! Je že tako, da so evropske razmere bistveno drugačne od razmer v ZDA, kjer je znan drugi amandma.

Kakšne pa so povezave z našimi številkami? V lovstvu z našim lovskim orožjem nastajajo nesreče predvsem pri jesenskih skupnih lovih, kjer pa na leto število nesreč ne preseže številke deset, povprečno število za daljše obdobje ni višje od pet/leto. Pri tem govorimo o kaznivem dejanju povzročitve splošne nevarnosti. Nekaj kaznivih dejanj je s področja družinskega nasilja,

kjer pa ni znana kasnejša usoda povzročiteljev teh kaznivih dejanj na sodišču. Govorimo le o primerih podanih kazenskih ovadbah na tožilstvo.

Državni sekretar **Andrej Špenga** z MNZ je na seji parlamentarnega odbora predstavil nekaj podatkov s področja dela MNZ in Policije. Tako je pojasnil, da imamo v RS skupaj 127.422 kosov orožja, ki ga imamo v posesti, torej ima dovoljenje zanj 39.524 lastnikov, ki imajo zanj legalno pridobljene listine za posedovanje tega orožja. V kategoriji B-7 je v Sloveniji zabeleženih 439 kosov orožja. Če ocenjujemo s stališča, da je približno nekaj manj kot 21.000 lovcev, ki imajo približno 75.000 kosov orožja (orožje B-7 je orožje, ki ga uvrščamo v polavtomatsko – puško z risano cevjo ali pa z gladko cevjo) in to orožje ni lovsko orožje, ampak sodi med

dejanji, v letu 2014 pa 134. V naslednjih letih se je do prve polovice leta 2015 slednje zmanjšalo približno za 36 %.

Število prekrškov z orožjem se giblje od 800 do 900, v zadnjih letih številke nekoliko upadajo, povečanje je bilo zabeleženo predvsem v letu 2011, ko je bilo takih prekrškov 1.024, nato pa se številka nekoliko zmanjša. Avtomatsko orožje, ki je bilo predelano v polavtomatsko orožje, se uvršča v kategorijo B4. V uradni evidenci je v tej kategoriji zabeleženih 2.421 kosov orožja (zapis 31. seje).

Za konec lahko zapišem, da prav vsi podpiramo aktivnosti za preprečevanje kaznivih dejanj s področja terorizma, ne podpiramo pa Direktive, ki posega zgolj med lastnike legalnega orožja, ne pa na področje ilegalnega orožja in njegovega prometa. Javnost se

ki še poslanec EU dr. Igor Šoltes, **Žan Mahnič**, SDS, mag. **Liljana Kozlovič**, SMS, **Andrej Rupnik** z Inštituta za demokratični nadzor nad oboroženimi silami (DCAF) in **Andrej Špenga**, državni sekretar na MNZ. Na neki način smo vsi le ponovili že povedana mnenja, objavljena prej v različnih medijih. Več vsebine iz omenjene oddaje najdete na povezavi: <http://4d.rtvsl.si/arhiv/studio-ob-17h/174382708>.

Vlada RS bo verjetno dokaj zadržana do sprejema Direktive, vendar pa bo omenjenim zadevam nasprotovala in po drugi strani podpirala dobre rešitve. Zagotovo bodo pogajanja dolgotrajna.

Pa še to: LZS je predlog Direktive objavila na svojih spletnih straneh. Z dopisom smo pozvali članice, naj posredujejo svoje mnenje. Vendar

Foto: G. Bolčina

športno, na tem področju ni zaznati večje problematike.

Zaseg orožja pa je mogoč pri različnih policijskih postopkih, na primer pri opravljanju hišnih preiskav, pri nadzoru državne meje, kjer je zasežena največ hladnega orožja, pri nadzoru cestnega prometa in pri drugih postopkih poostrelega nadzora. V letu 2013 sta bili zabeleženi 102 kaznivi

zelo zanima za to Direktivo, zato se temu ustrezno odzivajo novinarji. Ta tematika je bila 15. 1. 2015 ponovno obravnavana na Radiu Slovenija v oddaji *Studio ob sedemnajstih*. Kot povabljeni sogovorniki smo bili skoraj isti predstavniki kot pri posvetovanju pri poslancu EU dr. Šoltesu. Tako so bili poleg lovcev, strelcev v enurni oddaji sogovorni-

– zanimivo: do zdaj smo prejeli le tri elektronska sporočila, v katerih so se lovci opredeljevali do našega predloga. Res zanimivo; ob tej, za nas pomembni problematiki, ko smo nastopali v trinajstih medijih, kamor štejemo tiskane in elektronske medije, RTV in radio. Po svoje smo tudi pridobili ali pa izgubili na ugledu.

Mag. Srečko F. Kropce

Spremljanje zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji v letu 2015

Na Veterinarski fakulteti (VF) v Ljubljani s pomočjo Lovske zveze Slovenije (LZS) že vrsto let spremljamo zdravstveno stanje divjadi v slovenskem prostoru. Pri prostoživečih živalih se bolezni pojavljajo v številnih oblikah. Lahko prizadenejo različne vrste ali celo populacije. Prostoživeče živali so lahko rezervoar zelo nalezljivih bolezni, potencialno kužnih za domače živali in človeka. Zato sta spremljanje zdravstvenega stanja in nadzor nad izbruhi bolezni pri prostoživečih živalih pomembna tako z vidika dobrobiti teh vrst kot tudi preprečevanja možnosti prenosa bolezni na domače živali in človeka. Z rednim spremljanjem stanja (monitoringi) na nacionalni ravni zagotavljamo status države, proste nekaterih bolezni oziroma z njimi potrjujemo prisotnost pomembnih povzročiteljev bolezni pri prostoživečih populacijah. Pri spremljanju bolezni prostoživečih vrst v Sloveniji je glavni poudarek na natančnem pregledovanju poginulih ali odstreljenih obolelih živali. Državni programi nadzora pa temeljijo predvsem na ugotavljanju protiteles proti specifičnim povzročiteljem. S prispevkom na kratko povzemamo rezultate preiskav, opravljenih pri prostoživečih živalih, njihovih tkiv in organih v letu 2015.

Aktualna problematika v letu 2015

Na VF v Ljubljani smo v letu 2015 opravili 47 patoanatomskih pregledov trupel ali organov prostoživečih živali iz 27 različnih lovskih družin (LD) (**preglednica**). Pregledali smo živali enajstih različnih živalskih vrst (srnjad, kuna belica, lisica, volk, šakal, poljski zajec, gams, jelenjad, divji prašič, muflon, medved), različnih starosti in spolov. Največji delež pregledanih živali predstavlja srnjad.

Vzroke pogina ali bolezni divjadi ugotavljamo na truplih živali, poslanih iz

posameznih lovskih družin (LD) ali lokalnih veterinarskih ambulant, kamor ste jih dostavili lovci. Pri svojem delu uporabljamo veljavne in akreditirane metode, s katerimi je mogoče z veliko zanesljivostjo ugotavljati vzroke pogina oz. oslabelosti živali. Za potrditev diagnoze uporabljamo, odvisno od primera, eno ali več diagnostičnih metod (patoanatomska sekcija, mikrobiološke, parazitološke, patohistološke, molekularne in rentgenske preiskave in različne meritve).

Kot vzrok pogina/bolezni ugotavljamo različne vrste zajedavskih bolezni, bolezni, ki jih povzročajo mikroorganizmi, zastrupitve ter mehanske poškodbe. LD,

iz katerih smo prejeli material, vrsta živali oz. vzorca ter rezultati so navedeni v **preglednici**.

Obremenjenost okolja z razvojnimi stopnjami zajedavcev je vsako leto višja. Tako velika obremenjenost okolja nastane, ko razmere v naravi (mile zime brez snega z višjimi temperaturami, izmenjujoča deževno in toplo vreme, primerna vlaga) dopuščajo nadaljevanje razvojnega cikla zajedavcev, ki so zato v naravi prisotni vse leto in povzročajo neprekinjeno okužbo živali. Po navadi so v manjšem številu prisotni vedno in ne povzročajo vidnih bolezenskih sprememb, v večjem številu pa povzročajo poškodbo črevesne stene, krvavitve, anemijo in povečajo dovzetnost za okužbo s sekundarnimi povzročitelji bolezni (npr. bakterije). Poleg zajedavcev, več o njih smo pisali že v prejšnjih številkah Lovca, imajo pomembno vlogo pri nastanku bolezni tudi drugi povzročitelji (npr. bakterije in virusi), ki so v populaciji prostoživečih živali stalno prisotni. Pojavljajo se hkrati z zajedavci ali pa samostojno povzročijo okužbo predvsem pri živalih, ki imajo že zmanjšano odpornost. Po navadi se okužbe pojavljajo posamično in v večini primerov ne pomenijo nevarnosti za živali in ljudi. Med povzročitelji bakterijskimi okužbami velja omeniti bakteriji vrste *Listeria monocytogenes* in *Mannheimia haemolytica*.

Pri srni smo potrdili okužbo z bakterijo vrste *Listeria monocytogenes*. Bakterija je zelo razširjena v naravi (prst, voda, razpadajoče rastlinje ...), kjer je po navadi glavni vir bakterije pokvarjena/one-

snažena silaža, ki se tam znajde po čiščenju silosov. Neškodljivo uničenje oz. odstranitev okužene krme iz narave prepreči okužbo prostoživečih živali. Bolezen, ki se pojavlja po vsem svetu pri domačih in prostoživečih živalih, se kaže kot vnetje možganskega tkiva, abortusi in sistemsko obolenje (septikemija). Po navadi ima bolezen akutni potek, kar pomeni, da žival pogine hitro, med 1. do 4. dnevom po okužbi. Listerioza je zoonoza, torej zanjo lahko zboli tudi človek, vendar je pot okužbe pri človeku drugačna, saj se v večini primerov okuži preko živil.

Pri muflonu smo potrdili okužbo z bakterijo *Mannheimia haemolytica*, ki povzroča pasterelozo. Bakterija je stalni prebivalec površine sluznic žrela in prebavnega trakta zdravih sesalcev, ptic in plazilcev. Čeprav jo štejemo med oportunistične povzročitelje, lahko deluje kot primarni povzročitelj pljučnic in septikemij pri prostoživečih živalih, posledica česar je

Slika 1: Srna – benigni tumorji kože, ki so posledica okužbe z virusi (fibropapilomatoza).

Preglednica: Spremljanje zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji v letu 2015

LD	Žival	Diagnoza
Dramlje	srnjad	Verminozna (rodova <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in bakterijska pljučnica (<i>Staphylococcus aureus</i>). Močna zaparazitiranost prebavil (rodovi <i>Trichostrongylus</i> in <i>Haemonchus</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>).
Vojkovo - Podnanos	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rodovi <i>Trichostrongylus</i> , <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>).
Oljka - Šmartno ob Paki	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rodovi <i>Trichostrongylus</i> , <i>Haemonchus</i>), dlakožeri (<i>Mallophaga</i>).
Raša Štorje	srnjad	Listerioza <i>Listeria Monocytogenes</i> . Zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rod <i>Haemonchus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>).
Log - Šentvid pri Grobelnem	srnjad	Sum zastrupitve s krmo
Smuk - Semič	srnjad	Zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) - verminozna in intersticijska pljučnica (verjetno posledica virusa).
Oljka-Šmartno ob Paki	kuna belica	Virus pasje kuge.
Kozje	srnjad	Zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>), klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>), dlakožeri (<i>Mallophaga</i>), vnetje srčne mišice, zaklopk, sarkocistoza.
Kobarid	lisica	Kronična verminozna pljučnica (rod <i>Protostrongylus</i>), gnojni bronhitis, vnetje možganskega tkiva.
Oljka - Šmartno ob Paki	srnjad	Gnojna pljučnica z vnetjem popljučnice, sepsa. Zaparazitiranost prebavil (rodova <i>Haemonchus</i> , <i>Trichostrongylus</i>), klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>).
Javornik - Postojna	volk	Mehanska poškodba.
Bled	srnjad	Kronična zajedavska (rod <i>Protostrongylus</i>) in intersticijska pljučnica (virus). Zaparazitiranost prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i>), klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>), dlakožeri. Prizadetist prebavil z bakterijo <i>Clostridium perfringens</i> .
Bled	kuna belica	Mehanska poškodba- topi pritisk na prsni koš – raztrganina srca.
Bled	kuna belica	Mehanska poškodba - topi pritisk na prsni koš – raztrganina aorte.
Kostanjevica na Krki	šakal	Mehanska poškodba- trk z vozilom.
Lukovica	srnjad	Vnetje možganskega tkiva – sepsa (različne bakterije). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>) in dlakožeri (<i>Mallophaga</i>).
Vojkovo - Podnanos	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rodova <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i> in <i>Haemonchus</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>).
Vojkovo - Podnanos	srnjad	Sepsa in zaparazitiranost pljuč (<i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Trichuris</i> , <i>Trichostrongylus</i> in <i>Haemonchus</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>) in dlakožeri (<i>Mallophaga</i>).
Boštanj	srnjad	Zaparazitiranost pljuč (rodova <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i> , <i>Haemonchus</i> in <i>Trichostrongylus</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>) in jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>).

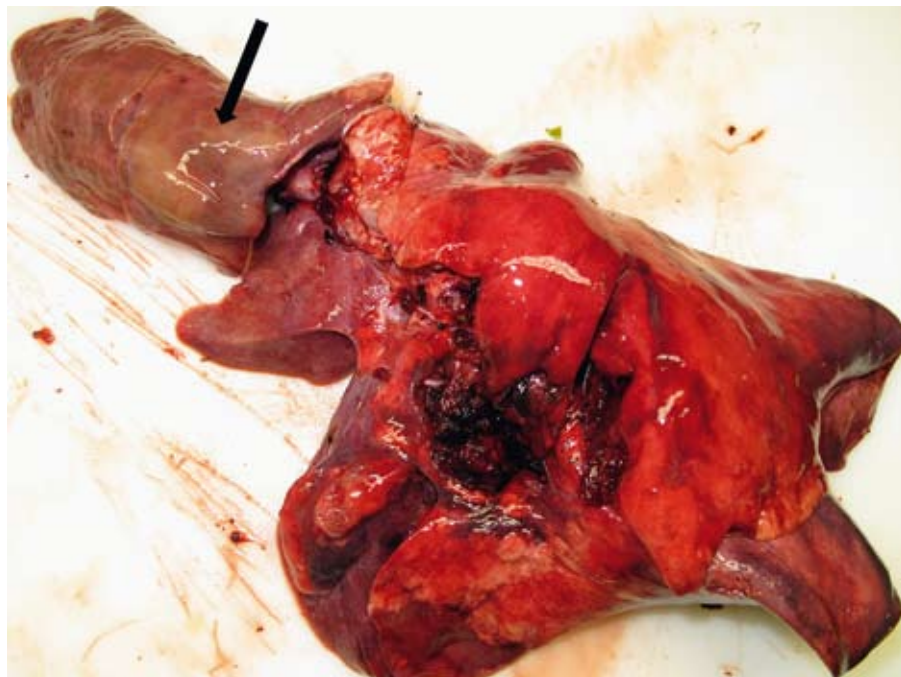
Lukovica	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rodova <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i> in <i>Haemonchus</i>).
Ljubno ob Savinji	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rodova <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i> in <i>Haemonchus</i>).
Vojkovo - Podnanos	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rodova <i>Protostrongylus</i> in <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i> in <i>Haemonchus</i>), številni dlakožeri (<i>Mallophaga</i>).
Taborska jama	srnjad	Kronično vnetje kože (<i>Dermatitis lymphocytaria</i>) – poškodba.
Gaj nad Mariborom	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Trichuris</i> in <i>Haemonchus</i>) ter številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>).
Sinji vrh	srnjad	Zastrupitev s krmo (acidoza) in zmerna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rod <i>Trichostrongylus</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>).
Kojnik Podgorje	div. prašič	Ulcerativni kronični dermatitis (<i>Streptococcus porcineus</i>).
Kojnik Podgorje	div. prašič	Ulcerativni kronični dermatitis (<i>Streptococcus porcineus</i>).
Gaj nad Mariborom	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Dictyocaulus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>) in dlakožeri (<i>Mallophaga</i>).
Lukovica	srnjad	Kronični erozivni artritis kolčnega sklepa – stara mehanična poškodba z zlomom.
Kobarid	gams	Zajedavska pljučnica (rod <i>Protostrongylus</i>) z bronhitisom in kroničnim vnetjem popljučnice.
Vojkovo Podnanos	srnjad	Sepsa in močna zaparazitiranost prebavil (rodova <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>) in kože (klopi (<i>Ixodes ricinus</i>), dlakožeri (<i>Mallophaga</i>), jelenje uši (<i>Lipoptena cervi</i>)).
Domžale	srnjad	Prenažrtje (silaža) in zastrupitev.
Gaj nad Mariborom	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rodova <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>). Številni klopi (<i>Ixodes ricinus</i>).
Gaj nad Mariborom	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rodova <i>Dictyocaulus</i> , <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rodova <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>). Prisotnost klopov (<i>Ixodes ricinus</i>) in jelenjih uši (<i>Lipoptena cervi</i>).
Škofljica	srnjad	Močna zaparazitiranost prebavil (rod <i>Haemonchus</i>). Prisotnost klopov (<i>Ixodes ricinus</i>) in jelenjih uši (<i>Lipoptena cervi</i>).
Čezsoča	gams	Neg. na garje, glivične okužbe in meh. poškodbe.
Jesenice	gams	Neg. na kužni keratokonjunktivitis in listeriozo.
Škofljica	srnjad	Močna zaparazitiranost pljuč (rod <i>Protostrongylus</i>) in prebavil (rodovi <i>Chabertia</i> , <i>Haemonchus</i> , <i>Trichuris</i>). Prisotnost klopov (<i>Ixodes ricinus</i>). V treb. votlini cisčercer pasje trakulje - <i>Cysticercus pisiformis</i> .
Brezovica	srnjad	Fibropapilomatoza (virus CcPV1).
Škofljica	srnjad	Kisla indigestija- acidoza.
Pugled	jelenjad	Mehanska poškodba prsnega koša (posledica ruka).
Velike Lašče	lisjak	Sepsa (<i>Escherichia coli</i> , <i>Streptococcus canis</i> , <i>Enterococcus faecalis</i>). Neg. na pasjo kugo, steklino in parvoviruso.
Bled	muflon	Pastereloza (<i>Mannheimia haemolytica</i>).
Kobarid	gams	Neg. na garje.
Ljubin	gams	Neg. na kužni keratokonjunktivitis (najdene posamezne sarkociste).
Ponikva	poljski zajec	Infekcija z <i>Enterobacter asburiae/cloacae</i> . Neg. na brucelozo.
Brje Erzel	medved	Mehanska poškodba.

pogin živali. Bolezen, ki jo povzroči *M. haemolytica*, izbruhne, ko je gostiteljeva imunost zaradi delovanja različnih stresorjev šibka ali ko se organizem bojuje s sočasnimi okužbami, npr. mikoplazmo ali s pljučnimi zajedavci. Bolezen se kaže v dveh glavnih oblikah: kot bolezen dihal (pljučna oblika) ali v septikemični obliki (vdor bakterij v kri). Pri pregledani živali je najprej nastala pljučna oblika bolezni, od koder je bakterija prodrla v kri in povzročila sepsa ter spremembe v ledvicah. Z bakterijo se občasno preko poškodovane kože okuži tudi človek, pri katerem povzroči lokalno vnetje in abscese, v hujših primerih lahko tudi okužbo vezi in kosti. Bolezen uspešno zdravimo z antibiotiki.

Letos med virusnimi okužbami izpostavljamo virus pasje kuge, ki smo ga izolirali pri kuni belici. V Sloveniji smo v prejšnjih letih virus potrdili tudi pri lisici. Pasja kuga je zelo nalezljiva sistemska virusna bolezen številnih domačih in prostoživečih vrst zveri (psi, kune, medvedi, mačke). Virus prizadene živali vseh starosti. Rezervoarji virusa in vzrok za okužbo prostoživečih zveri so psi. Smrtnost in obolevnost sta odvisni od prizadete vrste in starosti živali. Po navadi je smrtnost višja pri mladih živalih. Bolezen se lahko kaže kot sistemska bolezen ali bolezen dihal, pretirana odelitev poroženele plasti kože ali bolezen centralnega živčnega sistema, lahko pa je kombinacija več oblik bolezni. Smrtnost je praviloma zelo velika.

S pomočjo molekularne preiskave smo pri srnji prvič potrdili papilomavirus zahodne srnjadi (CcaPV-1), ki povzroča nastanek benignih tumorjev kože – fibropapilomatozo. Tovrstni kožni tumorji so pri srnjadi naključno razporejeni po vsem telesu, nekoliko pogostejše se pojavljajo okoli oči, po vratu, obrazu in prednjih nogah. Lahko so posamični ali jih je več, so različnih velikosti in oblik ter pogosto

pigmentirani. Fibropapilomi so pri srnjadi zlahka opazni. Po okužbi s papilomavirusi novotvorbe v visokem odstotku nazadujejo, temu pa sledi imunost pred ponovnimi okužbami. Ukrepi v pomenu selektivnega odstrela živali z vidnimi spremembami na koži in zmanjševanje gostote dovzetnih živali niso rešitev problema in se lahko izvajajo le kot pomožni ukrepi zlasti pri živalih, ki so zaradi velikosti ali lokacije tumorjev (okoli oči, ust) zelo prizadete. Ker so virusi vrstno specifični, ne pomenijo nevarnosti za človekovo zdravje.

Slika 2: Muflon – okužba pljučnega tkiva z bakterijo *Mannheimia haemolytica* (pastereloza)

Letos je bil potrjen prvi primer bolezni modrikastega jezika pri govedu v SV Sloveniji. Bolezen modrikastega jezika je nenalezljiva bolezen živali, za katero so dovzetni vsi prostoživeči in domači prežvekovalci. Bolezen najbolj prizadene ovce in nekatere vrste jelenjadi. Konji in prašiči niso dovzetni, prav

podobni znakom, ki so opisani pri ovcah. Bolezen se začne s povišano temperaturo in potrtostjo živali. Po nekaj dneh pojavitja polnokrvnost in oteklost ustne sluznice, ki ju spremljajo močno slinjenje, solzenje in izcedek iz nosu. V nadaljevanju bolezni postane izcedek iz nosu gnojen, sluznice okoli očesa pa so zelo vnete. Pojavijo se razjede ustne in nosne sluznice. Oteklina se z ustne sluznice lahko razširi na ušesa in predel prsnega koša. Na nogah pogosto nastane vnetje svitka, žival šepa in ima težave s stojo. Pri brejih živalih se lahko pojavi izvrgavanje ali mumifikacija plodu. Občasno, zlasti pri hujši obliki bolezni, zaradi odpovedi žilja, opazimo modrikasto obarvan in otekel jezik, ki moli iz ustne votline. Bolezen je bila v Evropi pred desetletjem redka, zdaj pa o izbruhih poročajo iz številnih delov Evrope. UVHVVR (Uprava Republika Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin) je na podlagi sklepov Državnega središča za nadzor bolezni določila območje z omejitvami zaradi pojava virusa, ki zajema območja OU UVHVVR Murska Sobota, Maribor, Celje in Ptuj. Čeprav je povzročitelj ugotovljen samo

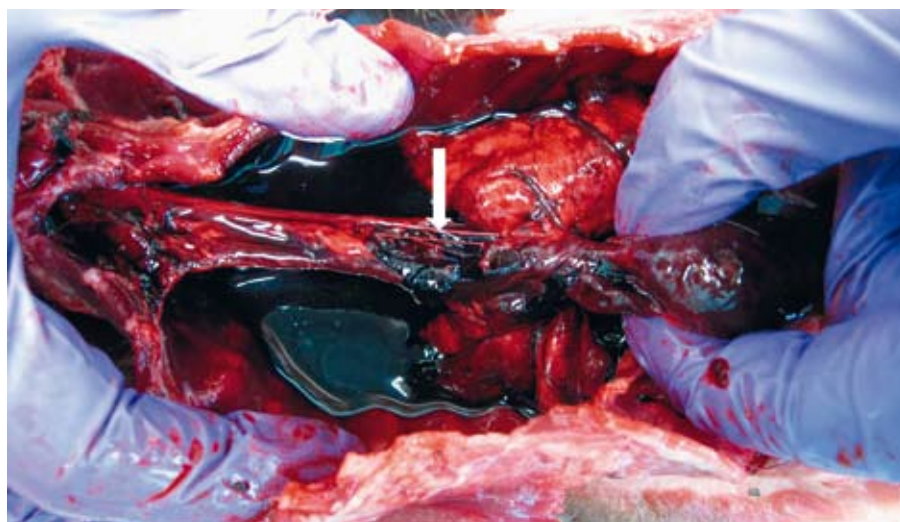
Slika 3: Gams – zajedavska pljučnica, spremembe na pljučih (rod *Protostrongylus*)

pri govedu, je na omenjenih območjih potrebna pozornost ob pojavu opisanih znakov pri srnjadi in jelenjadi.

Po sedmih letih je bilo v Sloveniji – na območju Postojne pri domačih živalih – zopet potrjenih nekaj primerov vraničnega prisada oz. antraksa, ki se lahko pojavi tudi pri divjadi. Okužba pri človeku je izredno redka. Tveganje za pojav bolezni pri človeku predstavlja neposreden stik z okuženimi živalmi. Večinoma se pri ljudeh pojavi kožna oblika bolezni. Bolezen se pojavlja zlasti na močvirnih območjih in tam, kjer potoki in reke občasno poplavlajo. Bolezen večinoma izbruhne poleti, ko so živali na paši. Povzročitelj, bakterija *Bacillus anthracis*, v neugodnih razmerah, zlasti ob stiku z zrakom, tvori spore. Te so zunaj gostitelja zelo odporne in lahko v okolju preživijo tudi več let. V zemlji se lahko ohranijo več deset let,

Slika 4: Divji prašič – kronično vnetje kože z razjedami v medčeljustnem predelu

Vse Foto: G. Vengušt in D. Žele

Slika 5: Kuna belica – raztrganina aorte, ki je posledica delovanja mehanske sile na prsni koš.

različnih bolezni prostoživečih živali na ljudi svetujemo, da v pregled v najkrajšem mogočem času pošljate zaprta oz. neočiščena trupla.

Za vsa morebitna vprašanja s področja zdravja divjadi smo na Inštitutu na voljo osebno ali na tel. številkah (01) 47-79-196 in (01) 47-79-847, in sicer vsak delavnik od 7. do 15. ure.

Gorazd Vengušt, Diana Žele
Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Inštitut za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana.

(Spisek virov je na voljo pri avtorjih.)

če so izpostavljene sušnemu okolju, pa preživijo do dve leti. Iz zemlje, kamor je bila nekoč zakopana poginula žival, okužena z bakterijo vraničnega prisada, lahko spore prinesejo na površino deževniki ali talna voda, nato jih po površini razširi še deževnica. Trava, seno, slama itn. so lahko na območjih, t.i. »distriktih vraničnega prisada«, okuženi s sporami. Živali se okužijo, ko zaužijejo spore *B. anthracis* s krmo ali pa jih popijejo z vodo. Znana je tudi okužba preko poškodovane kože, poškodb v ustih in žrelu. Okužene živali izločajo povzročitelja z vsemi telesnimi izločki, ki jim je primešana kri, v iztrebkih, urin in izcedku iz nosu. Od okužbe živali do pojava znakov bolezni preteče največ pet dni, pri ovcah se prvi znaki lahko pokažejo že po 24 urah. Pri najhujši obliki bolezni na videz zdrava žival pogine nenadoma, brez znakov bolezni. Na ustih in nosu se pojavi krvava pena, iz zadnjice in vaginalne odprtine pa izteka kri. Pri takih živalih opazimo

težave pri dihanju, krče ter posledično pogin zaradi paralize dihalnega centra. Bolezen je ozdravljiva; v začetni fazi jo lahko zdravimo z velikimi odmerki antibiotikov.

Če v svojih loviščih opazite oslajbljene živali, živali s spremembami na telesu ter živali, ki se obnašajo nenavadno, vam svetujemo, da jih odstrelite in nam jih pošljite v pregled na veterinarsko fakulteto. Za LD je priporočljivo sledenje vzrokom morebitnih poginov. Zaradi možnosti prenosa

Zahvala

Zahvaljujemo se Lovski zvezi Slovenije, ki ves čas tesno sodeluje z Veterinarsko fakulteto in omogoča neprekinjeno spremljanje zdravstvenega stanja divjadi. Posebno se zahvaljujemo vsem LD in posameznikom, ki v preiskave pošiljajo trupla živali in nam tako omogočajo redno spremljanje in stalen pregled na področju zdravja divjadi v Sloveniji.

Vse preiskave divjadi, ki jih opravljamo na Inštitutu, so za LD brezplačne, zato vas pozivamo, da to možnost izkoristite. Pri ravnanju s trupli, ki jih nameravate poslati v preiskavo, obvezno uporabljate zaščitne rokavice oz. si po končanem opravilu razkužite roke. Če svežega trupla ni mogoče dostaviti v krajšem časovnem obdobju (2 do 3 dni), vas prosimo, da truplo zamrznete. Prosimo vas, da trupla živali po najdbi ali odstrelu v najkrajšem mogočem času pošljete (zaprta oz. neočiščena!) na naslov:

**Veterinarska fakulteta
Inštitut za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel
Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana**

Foto: J. Pop

Zimsko krmljenje divjih prežvekovalcev in preprečevanje prehranskih obolenj

Prežvekovalci iz družine jelenov (Cervidae, pri nas navadni jelen, srna in damjak) – in iz družine votlorogov (Bovidae) – gams, alpski kozorog in muflon – se od divjadi drugih vrst razlikujejo predvsem po anatomskih in fizioloških posebnostih prebavil. Ta organski sistem omogoča, zahvaljujoč številnim dejavnostnim prilagoditvam, naštetim rastlinojedcem presnavljati težko prebavljivo celulozo kljub dejstvu, da njihov presnovni organski sistem sam ni sposoben sintetizirati encimov, ki bi lahko razgradili zapletene kemijske vezi celulozne hrane. To zapleteno in zahtevno nalogo pri prežvekovalcih namreč opravljajo anaerobne bakterije (živijo v okolju, kjer ni kisika), ki so v času razvoja in prilagajanja živali našle zavetje v velikih fermentacijskih shrambah prežvekovalcev (predželodcih: vampu, kapici in prebiralni-ku). Celulitske bakterije, kot jih imenujemo, lahko razgradijo zaužito celulozo na najrazličnejše posamezne sestavne dele: maščobne kisline,

sladkor in škrob, vendar le ob izpolnjenih najugodnejših (optimalnih) razmerah fermentacijske vsebine predželodcev. Če pa omenjenih razmer ni zagotovljenih, se proces vrenja (fermentacije) glede na pomanjkanje razmer tudi temu primerno zavre, pospeši ali celo nagne v neželjeno smer. Slednje se kaj hitro odrazi z opaznimi blažjimi ali resnejšimi bolezenskimi znaki, ki prizadenejo zdravstveno stanje živali in v najhujšem primeru lahko povzročijo tudi smrt.

Lovci smo pogosto v vlogi varstvenikov narave, še posebno divjadi. Vendar se moramo vprašati, ali smo prepričani, da to zahtevno nalogo vedno tudi opravljamo najbolj strokovno? V praksi nam to ne uspeva vedno najbolje, saj občasno in v določenih okoljih ob dovoljeni obliki krmljenja divjadi, skladno z načrti upravljanja v posameznih loviščih ali v posameznih primerih, ne upoštevamo dovolj natančno načrtovanega in dovoljenega. Tako tu in tam vznikneta še kakšno dodatno (»črno«)

krmišče in nedovoljeni način krmljenja. Pri opravljanju omenjenega ukrepa lahko še večjo škodo povzročimo zaradi nepoznavanja naravnih bioloških in kemičnih procesov v vampu omenjenih divjih

ne krme z dodatno) lahko povzroči več škode kot koristi. V takšnih primerih je namreč nujno treba poskrbeti, da divjadi ponudimo zgolj tisto dodatno zvrst krme, ki bo po vsebnosti, sestavi in količi-

Foto: Š. Vesel

S krmišča se jelenjad odpravi na prisojne lege lovišča, kjer bo prežvekovala zaužito krmo.

prežvekovalcev. Najpogosteje lovec zaradi neustreznega znanja (čeprav dejansko želi pomagati jelenjadi ali srnjadi v najhujšem in dolgotrajnem zimskem pomanjkanju ustrez-

ni ustrezno nadomestila pomanjkanje tiste, ki si je zaradi omenjenih trenutnih razmer ne more poiskati sama. Torej moramo v slehernem primeru izbirati le takšno vrsto krme, ki

V času največjega pomanjkanja krme, najpogosteje konec zime, ko v krmiščih že nekaj časa ni več sena, se jelenjad zelo rada približa kmetijskim gospodarstvom, ki se ukvarjajo s prirejo goveje živine, in se pomeša kar med domače govedo. V tem primeru je pester nabor vrste krme. Zaužitje takšne lahko povzroči blažje, a občasno tudi hujše prebavne bolezenske motnje; seznanjen sem s kar nekaj primeri poginov jelenjadi v neposredni bližini kmečkih gospodarstev.

Pozimi je srnjad sicer reden gost na privlačnih ali odvračalnih krmiščih za divje prašiče (avtomatski krmilniki), a praviloma bolezenska stanja zaradi zaužitja visokoenergetske krme niso pogosta. Na omenjenem območju je namreč dnevna količina koruznega zrnja, t.j. močne krme skozi daljše obdobje, količinsko prilagojena vsebini vampov običajnega dnevnega obroka in še ustreza vlogi mikroorganizmov v njem. To je tudi vzrok, da močna krma ne povzroča bolezenskih težav. Če pa bi srnjad zašla na omenjeno krmišče, kjer bi se živali lahko najedle večje količine posutega koruznega zrnja, se ga prenajedle, na kar njihov organizem/prebavilo ni navajen, pa bi bil proces prebave zagotovo moten. Težave bi se stopnjevale še posebno, če divjad ob tem ne bi imela na voljo dovolj kakovostne vlaknate krme, ki praviloma omogoči lažji proces prebave.

bo ob zaužitju ustrezala sestavi vsebine vampa (dodana vrsta krme mora ustrezati večinski sestavi mikroorganizmov, ki jih vsebuje vamp) prežvekovalske vrste divjadi in jo bo mogoče razgradil. Če teh

spoznanj ne bomo spoštovali, bomo kaj hitro sprožili pojav bolezenskih stanj pri divjadi, ki smo ji sicer želeli pomagati. Vedeti moramo, da že najmanjše, velikokrat očem prikrite prebavne motnje lahko

Zakisanost vampa - acidoza pri srnjadi

Dr. Armin Deutz v svojem prispevku navaja, da je v času zimskega krmljenja srnjadi med študijskimi raziskavami naletel (navkljub ponavljajočim opozorilom, kako lahko visokoenergetska krma v dnevnem obroku, ob neugodnem razmerju z vlaknato krmo, povzroča motnje v prebavi) na štiri primere akutne vampove acidoze (t.i. zakisanja). To je ena najpogostejših in obenem tudi najnevarnejša bolezen prebavila pri prežvekovalcih. Razvoj bolezenskega stanja v predželodcih prežvekovalcev najpogosteje sproži v neustreznem deležu/razmerju zaužita lahko prebavljiva krma (ob grobi, težko prebavljivo vlaknati krmi), s škrobom bogata, zrnata, nestrukturirana ali zmleta krma (žita, koruza itn). Omenjene sporne vrste krme v takšni obliki in predvsem v večji količini v naravnih razmerah divjad v prosti naravi ne najde. Divjadi je takšna krma ob siceršnjem pomanjkanju še toliko bolj vabljiva in okusna, zato jo, ko pride do nje, zaužije v nenadzorovani količini. Ob tem se prostorninske možnosti predželodcev zapolnijo in zmanjka prostora za potreben delež v naravnem okolju še razpoložljive in za to obdobje primernejše vlaknate krme.

V vampu divjih prežvekovalcev se tako zbita drobno zmleta močna krma sprime in se ni sposobna pomešati z manjšim deležem vlaknate krme v takšno zmes, ki bi bakterijam v vampu omogočila optimalno delovanje. Zaužita krma se začne razkrajati v neugodno smer. Omenjeno stanje privede tudi do časovno zmanjšane še kako prepotrebne faze prežvekovanja. Po drugi strani pa se začne razgradnja zaužitega škroba. Omenjeni proces sproži v vampu sprostitve velike količine prostih maščobnih kislin (zlasti mlečne kisline), kar v nadaljevanju lahko privede najprej do zakisanja vsebine vampa, v nadaljevanju pa tudi do splošnega zakisanja organizma. Sluznica vampa je zelo vneta, na živali opazimo motnje centralnega živčnega sistema (škrtanje z zobmi, šepanje, driska, čemur sledi nezavest), kar se navadno v hudih primerih konča s poginom.

Zaradi preprečevanja pojava omenjenih bolezenskih stanj avtor opozarja, da je pri dopolnilnem krmljenju srnjadi še kako pomembno upoštevati temeljne prehranske zakonitosti in visokoenergetsko krmo skrajno previdno vključevati v dnevni obrok. Z dopolnilnim deležem visokoenergetske krme za obogatitev nizkoenergetske, težko prebavljive vlaknate ne smemo pretiravati s količinami, pač pa z manjšimi zagotoviti zgolj zadostitev osnovnih telesnih potreb. V ta namen priporoča, da v izrednih primerih raje uporabimo peletirano (briketirano) krmo vseh vrst žit, posušene rezance sladkorne pese, melaso, pšenične otrobe, fižol in grah. V mešanice krme priporoča dodati kostanj, želod, brinove jagode in zrelo sadje. V obeh primerih pa moramo spoštovati temeljne prehranske zakonitosti in dnevni obrok sestaviti kombinirano ob upoštevanju oziroma prilagajanju izbora dodatkov k obstoječi in razpoložljivi krmni osnovi, ki jo ponuja okolje. Le ob upoštevanju omenjenih spoznanj in okoliščin je v skrajnih razmerah smiselno posegati z dodatnim in primernim dopolnilnim krmljenjem, sicer lahko divjadi prej škodimo, kot ji pomagamo.

Po članku dr. A. Deutza (DER ANBLICK, januar 2016

– povzel Štefan Vesel.

posledično povzročijo občutno zmanjšanje telesne odpornosti, motnje v uravnavanju telesne temperature, hujšanje in motnje pri razmnoževanju.

Pred leti sem bil seznanjen s primerom pogina nekaj glav jelenjadi v neposredni bližini krmišča za jelenjad. V razgovoru sem posumil na možnost, da je omenjena divjad poginila prav zaradi napačnega krmljenja, saj je lovec v času najhujšega pomanjkanja krme (v krmilnih jaslih tudi že nekaj časa ni bilo več sena) v neposredni bližini krmišča odložil večjo količino visokoenergetske koruzne silaže (silirane v storžih). V omenjenem primeru je divjad po vsej verjetnosti zaužila preveč omenjene močne krme, ki po navadi ob nenadnem in obsežnem zaužitju v vampu prežvekovalcev povzroči hude prebavne motnje (zakisanost vampove vsebine = pH vrednost pod 6,0 pa tudi tja do 4,0). Po navadi omenjeno stanje pri divjadi (ustrezne pomoči ji seveda ni mogoče nuditi) spremljajo posledična neješčnost, žeja in splošna zakisanost organizma. Zaradi splošne hude telesne zastrupitve (intoksikacije) to zelo

Foto: Š. Vesel

Po hudih zimah je pogost tak in podoben prizor praznih krmišč, ki prostoživeče prežvekovalce prisili k nadomestnemu hranjenju na krmiščih le s koruznim zrnjem.

prizadane organizem. Živali so videti utrujene, otopele, šepajo, stokajo, poležavajo in škrtajo z zobmi, pojavijo se znamenja napenjanja, driske, mišično drgetanje in nemir. V takih primerih divjad pade v komo in pogine.

O podobnih primerih pojava tako imenovane bolezni *akutne acidoze* pri srnjadi je poročal dr. **Armin Deutz** (v letošnji januarski številki avstrijske lovske revije *Der Anblick*). V prispevku se zaskrbljeno

sprašuje, zakaj je treba vedno znova ponavljati in opozarjati na vse prepogoste napake pri krmljenju divjadi. Ob tem avtor ponuja ustrezne rešitve (glej besedilo v okvirju).

V Sloveniji praviloma ni dovoljeno dopolnilno krmljenje srnjadi (razen v izjemnih primerih z odvračalnimi krmišči za odvračanje od paše srnjadi ob robovih prometnih cest itn.), kar pa ne pomeni, da to velja v absolutnem pomenu. V izjemno hudih zimskih razme-

rah se v določenih okoljih lahko prepoved začasno prekliče. Ob teh primerih krmljenja si ne smemo zatiskati oči, saj se lahko zgodi, da srnjadi nehotе ponudimo možnost, da naenkrat zaužije večjo količino zrnja (lahko tudi zmlatega) žit (koruza, ječmen, pšenica itn.). To se lahko zgodi tudi v nižinskih loviščih z malo divjadjo, kjer ima pri zimskem krmljenju v remizah in na neustrezno urejenih krmiščih za malo divjad (fazan, poljska jerebica, itn.) dostop tudi srnjad. Zato moramo storiti kar največ, da na takih krmiščih srnjadi preprečimo dostop do take vrste krme, saj se v nasprotnem, ob zaužitju večje količine, v prebavilih srnjadi lahko sproži omenjeni bolezenski proces, ki se pogosto konča s poginom. Zato moramo to vedno imeti v mislih in načrtovati ter tudi izdelati temu primerna krmišča za malo divjad. Le-ta morajo biti zgrajena tako, da tudi v najhujših razmerah srna ne bo mogla do krme, namenjene divji perutnini, ki pri srnjadi lahko povzroči neželena obolenja in dokajšnjo smrtnost.

Mag. Štefan Vesel,
dr. vet. med.

Marija Terezija je poznala vse vladarske strasti – razen lova!

Lani smo tudi v slovenskem prevodu dobili novo knjigo o znameniti habsburški vladarici **Mariji Tereziji** (1717–1780) izpod peresa **Franza Herreja**. Knjiga ima zelo prepoznaven naslov *Marija Terezija, velika Habsburžanka* in je izšla pri Cankarjevi založbi v Ljubljani. Iz nje ne izvemo nič kaj bistveno novega, česar podobne monografije ne bi že objavile o tej pokončni ženski vladarici.

Nekaj novega je razbrati le v njenem razumevanju lova, ki mu Marija Terezija ni bila naklonjena. Tudi avtor med drugim navaja, da je poznala res vse vladarske strasti – razen lova. V tem se je razlikovala od drugih žensk habsburške vladarske hiše, med drugim od matere in večine hčera. Njim in zlasti soprogu, ki je bil velik lovec (**Franc Štefan Lotarinški**, 1709–1765), jo je včasih res uspelo pregovoriti in je odšla na lovski izlet v dvorni revir ali v revir katerega od plemičev. Nadela si je lovsko obleko, v kateri je bila videti nekoliko fantovska, cenila je lovsko kočijo, podobno potujočemu prestolu, in ni imela nič proti, da so – kot nekoč blizu Podiebrada (zdaj češko mesto Pödebrady) – zajeli kar deset tisoč jerebic in pet tisoč fazanov, da bi jih, njej v veselje, splašili, ne pa tudi ustrelili. Marija Terezija ni bila slaba strelka in oče **Karel VI.** (1685–1740) jo je kot strasten lovec spodbujal k lovu, tako da je s puško presenetljivo dobro zadevala tarčo. Toda počasi jo je postalo »strah ognja« in zasovražila je ubijanje živali, še posebno »množične poboje«, ki so bili v navadi na dvornih lovih. Tako je njen soprog nekoč v samo pol dneva ustrelil 150 jelenov, srn in mladičev divjih prašičev. Pravica do lova je bila gosposka pravica, ki je ni mogla in ne želela ukiniti, toda z razumevanjem je poslušala tožbe kmetov, katerih polja so trpela dvojno škodo: najprej zaradi divjadi, potem pa zaradi plemičev, ki so jim med lovom uničili pridelek.

Komaj je Karel VI. kot zaščitnik gosposkega lova zatisnil oči, so kmetje začeli desetkati divjad. Nad njo so poslali vojsko, da bi posredovala, toda Marija Terezija jo je poklicala nazaj v vojašnice in naznanila, da bo »težave, ki jih je podložnikom povzročala divjad, na njihovo ustrežno prošnjo

Vir: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/od/19/2/2016>

s primernimi sredstvi pomagala odpraviti«. Vrhovnemu lovskemu mojstru je ukazala, naj zmanjša število lovnih živali, njihovo meso pa razdeli med revne. Kot deželna gospodarica je prodala lovišča na Koroškem in v Zgornji Avstriji, dvorne love na Tirolskem pa je prepustila tamkajšnjim skupnostim z naročilom, da lovcev ne smejo odpustiti. Leta 1766 so Dunajčanom dovolili dostop do Pratra, v katerem si je – kot v preostalih spodnjeavstrijskih revirjih – pravico do lova pridržal soprog **Franc Štefan**. Da bi zmanjšala škodo, ki jo je povzročala divjad, je Marija Terezija odredila, da morajo divje prašiče spraviti v ograde. Sama je dala dober zgled in v živalskem vrtu Lainzer Tiergarten ukazala postaviti zaščitne ograje na meji vrta s sosednjimi polji. Znan je primer, ko so ji v čast obiska dvorca Hof v Marchfeldu leta 1754 priredili lov na vodi na reki Marc. Dva tisoč lovnih živali naj bi nagnali v vodo, pred stojišča na obali in v samo reko, da bi jih gosti lahko laže postrelili. A Mariji Tereziji načrtovani »pokol« ni bil všeč in vztrajala je, da morajo šeststo jelenov izpustiti in organizirati samo »majhen lov«, med katerim pa so vseeno ustrelili (avtor knjige dosledno uporablja pravilen izraz »ubili« ali »pobili«) tisoč zajcev, 130 lisic in 60 divjih prašičev (avtor uporablja izraz »divje svinje«). V tistem času so bili zelo

bogati lovski revirji predvsem v Lexenburgu, in to še posebno po okusu soproga Franca Štefana, ki je lov naravnost oboževal in je strastno lovil. Tamkajšnji Dianin tempelj je bil mnogo bolj podoben zabavišču kot pa svetišču in tudi to vladarici Mariji Tereziji ni bilo najbolj všeč. Čeprav torej lova v takšnih oblikah ni sprejemala, pa je bil na neki način ravno lov posredno kriv za njeno smrt. 8. novembra 1780 so namreč v Schönbrunu rogovi vabili k lovu na fazane. 63-letna vladarica je hotela biti brezpogojno zraven in opazovati lovsko veselje, obenem pa udeležencem lova pokazati kip boginje lova Artemide, ki so ga prav tedaj postavili v parku. V odprti kočiji jo je presenetila ploha, prehladila se je, a tega ni vzela resno. Zbolela je na smrt in 29. novembra 1780 je okrog devete ure zvečer umrla v svoji spalnici v leopoldinskem krilu dunajskega Hofburga, ogrnjena v moževo jutranjo haljo, ki je postala njeno smrtno oblačilo. Z oporoko je družini prepovedala, da bi se udeležili njenega pogreba. Večni mir je našla v kapucinski grobnici na Dunaju ob svojem soprogu Štefanu. Njeno znano vladarsko geslo od začetka do konca njene vladavine je bilo: »*Iustitia et Clementina – Pravičnost in usmiljenje*«.

Bila je modra vladarica, zvesta soproga in vzorna mati, ki je leta 1751 dala skovati znameniti »to-

lar« Marije Terezije. V zgodovino se je vpisala kot reformatorica (vojska, davčna reforma, šolstvo), a je bila še vedno absolutistična vladarica, ki je bila večkrat na hudih preizkušnjah. Njen oče Karel VI. je namreč leta 1713 s »pragmatično sankcijo« določil nedeljivost in enotnost habsburških dežel ter dedovanje svojih potomcev po ženski liniji. Leta 1740, ko je Karel VI. umrl in je Marija Terezija v skladu s določili »pragmatične sankcije« prevzela vladarski naslov, so se namreč evropski vladarji temu uprli in izbruhnile so avstrijske nasledstvene vojne. V njih je za vedno izgubila Šlezijo, česar do konca vladanja nikakor ni mogla pozabiti. Marija Terezija je trajno zapisana tudi v našem zgodovinskem spominu, saj je bila navsezadnje »*mati Avstrije, tašča in babica Evrope*«. Lovci je sicer ne častijo posebej, a jo imajo (mo) vendarle v čisljih tudi zaradi njene občutljivega in pozitivnega odnosa do divjih živali v pomenu »preudarnega in razumnega lova in zaradi dokaj zgodnjega prilaganja lova številčnosti živali in zmožnostim okolja«, čeprav v njenem vladarskem obdobju o tem gosposka niti sanjala še ni. Še manj pa, da bi razmišljala o škodi, ki jo je podložnikom povzročala divjad, ki je bila tedaj za vladajoče deseta briga in še manj skrb, saj jim je lov pomenil vir velikih užitkov in velikansko strast.

Povzel – **dr. Marjan Toš**

Na kratko iz tujega tiska ...

Uzbekistan: Poročali smo že o nenadnem množičnem poginu sajga antilop (*Saiga tatarica*) na stepskih območjih Uzbekistana, Turkmenistana, Kazahstana, Mongolije in Rusije, ko naj bi minulo leto po uradnih podatkih poginilo več kot 150.000 odraslih živali. Znanstveniki so potrdili, da je najverjetnejši vzrok za tako množičen pogin okužba z eno od oblik hemoragične septikemije. To je bakterijska bolezen, ki se pojavlja pri domačem in divjem govedu ter v manjši meri tudi pri drugih domačih in divjih prežvekovalcih. Omenjeni množični pogin je zmanjšal svetovno populacijo te izjemne vrste antilop za več kot polovico, zato strokovnjaki trenutno stanje opisujejo kot kritično ogroženo. Najnovejši podatki tudi kažejo, da omenjeno vrsto poleg bolezni zelo omejuje tudi postavljanje zaščitnih ograj med državami, gradnja železnic in avtocest, ki drobijo in zmanjšujejo življenjski prostor ter onemogočajo sezonske selitve, kar je vrsto pripeljalo praktično na rob izumrtja. Pri tem je treba poudariti, da si je vrsta šele komaj dobro opomogla od podobnega pogina, ki je nastal v bližnji preteklosti in je bila številčnost populacije v začetku tega tisočletja ocenjena na manj kot 50.000 živali. Dodatna nevarnost za obstoj vrste sta tudi ilegalni odstrel in nedovoljena trgovina z živalmi.

(Hunter's Path, 4/2015)

Kitajska: V prejšnjih desetih letih so kitajski strokovnjaki natančno ugotavljali in spremljali stanje domorodne azijske vrste slona v tej državi. Ugotovili so, da je njihova trenutna številčnost vsega 230 živali. Glavni vzroki za zmanjševanje številčnosti so agresivno širjenje pridelovalnih površin in ustvarjanje kmetijskih monokultur na izvirno gozdnatih območjih, ustanavljanje novih naselij in preprečevanje tradicionalnih selitvenih poti te vrste.

(Hunter's Path, 4/2015)

Nizozemska: Državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske zadeve je predlagala mednarodno prepoved trofejnega lova, na primer na leve in slone. Hkrati je predlagala tudi preiskavo možnosti tovrstne prepovedi na mednarodni ravni in Združenim narodom predlagala, da prepoznajo krivolov ter

Foto: B. Leskovic

Nizozemska državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske zadeve je predlagala prepoved trofejnega lova na leve in slone.

nedovoljeno trgovino z divjimi živalmi in njihovimi telesnimi deli kot obliko mednarodnega kriminala. Na omenjeno izjavo se je takoj odzval Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC), ki je v svoji izjavi napisal, da je predlog o zmanjševanju krivolova sicer dobronameren, da pa je lahko tudi zavajajoč in razumljiv na različne načine. Kot prvo ne gre za jasen predlog o tem, ali naj bi prepoved trofejnega lova veljala za vrste, ki sodijo med divjadi, ali zgolj za ogrožene. Omenjeni predlog za varovanje »ikoničnih« vrst pristoživečih živali pred izumrtjem je preprosto zgolj taktična odločitev, ki naj bi pritegnila pozornost javnosti. Predlog je podan brez vsakršne znanstvene utemeljitve, saj je mnogo drugih živalskih vrst, ki so veliko bolj ogrožene kot omenjeni. Morda je še bolj nevarno negativno izenačevanje trofejnega lova s krivolovom in nedovoljeno trgovino z ogroženimi živalskimi vrstami. Stališče mednarodnih organizacij, kot so OZN, IUCN in CITES, je jasno usmerjeno zgolj proti zadnjima, po drugi strani pa tudi jasno prepoznajo trajnostne oblike lova kot sestavno obliko naravovarstva in zagotavljanja sredstev za preprečevanje nelegalnega lova (krivolova) in ohranjanje naravnih habitatov številnih živalskih vrst, tudi redkih in ogroženih. Znano je namreč, da so prepovedi trajnostnega lova na nekatere vrste divjih živali (npr.

na slone v Republiki Južna Afrika in Zimbabveju) povzročile tudi številne negativne učinke, med drugim veliko povečanje krivolova in posledično tudi poslabšanje stanja ogroženih vrst.

(Hunter's Path, 4/2015)

Švica: Pri lovu na lisice je lovec v kraju Surselva v kantonu Graubünden pomotoma uplenil zlatega šakala (*Canis aureus*); bil je mlajši samec, kar je bil sploh prvi neposreden primer pojava te vrste srednje zveri v Švici. Dotlej sta obstajali le dve fotografiji zlatih šakalov z območja te države, in sicer prva iz zime leta 2012/13 iz severozahodnih Alp, kjer je bilo na eni od fotopasti sicer več posnetkov šakala, ter druge, ki je bila prav tako posneta s fotopastjo nedolgo pred uplenitvijo, tako da je velika verjetnost, da gre za isti osebek. V Švici je zlati šakal sicer uvrščen med domorodne zavarovane živalske vrste; ima torej podoben status kot velike zveri.

(Jagen Weltweit internet)

Švica: Zvezna uprava za okolje je odobrila odstrel do dveh mladih volkov na območju kantona Graubünden in St. Gallen, in sicer v obdobju do 31. marca 2016. Omenjeni trop volkov sicer živi na tamkajšnjem območju od leta 2012 in je bil po daljšem času prvi znani trop na območju Švice. Številni napadi volkov na domače

živali in pomanjkanje plašnosti so povzročili, da javnost vedenje tropa ocenjuje kot problematično. Z odstrelom želijo spremeniti vedenjske lastnosti tropa, ki živi na tamkajšnjem območju. Omenjena uprava želi, da obeh za odstrel načrtovanih volkov ne bi odstrelili hkrati, po možnosti pa naj bi se za odstrel odločili ob prisotnosti drugih članov tropa. Na tak način naj bi trop postal spet previdnejši in bi se bolj bal ljudi. Odstrel naj bi zato opravili v bližini naselij in v času, ko so ljudje v okolju aktivni. Izdaja dovoljenja za izredni odstrel je bila mogoča šele po spremembi zakonodaje, ki so jo v Švici opravili poleti 2015. Pogoji za izdajo takega dovoljenja je bilo med drugim tudi »potrjeno razmnoževanje v tropu« ter »ponavljajoče se pojavljanje volkov v neposredni bližini naselij, povezano s pomanjkanjem strahu pred ljudmi«.

Italija: Na lovu v regijskem/območnem parku Castelli Romani v bližini Rima se je zgodila tragična nesreča. 71-letni lovec je zaslišal šume v bližnjem grmu. Ker je domneval, da je divji prašič, je ustrelil in smrtno poškodoval 66-letnega solovca in prijatelja. Lov je na tem območju sicer prepovedan.

(Jagen Weltweit internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Še zdaj, ko je v letih, rad zaide k Zazdu in tu postoj; od otroštva ga je vleklo sem z nekakšno nedoločljivo privlačnostjo. S sosedom Andrejem, zdaj že dolgo pokojnim, sta kot otroka od tu, z vrha hriba, gledala v modrikaste gore na severu in v čadasto ravan na vzhodu. Otroško čisto sta hrepnela po daljnem svetu in neznanih krajih, ki jih bosta nekoč gotovo spoznala in tam v njih doživela kaj lepega. Pozneje, kmalu po vojski, ko je vstopil med lovce, je prav tu blizu uplenil prvega srnjaka, čisto nič kapitalnega, a bil je prvi.

Razmišlja, zakaj se pravzaprav reče Pri Zazdu, kaj bi to pomenilo? Morebiti

rad bral, sam pa je rad zahajal k njegovemu očetu in si sposojal kupe Lovcev, starih, tistih iz petdesetih let. Tu nekje je pognala klica njegove poznejše odločitve za lovstvo.

Tu pri Zazdu večkrat postoji in se vpraša, česa se pravzaprav najraje spominja iz teh desetletij, lovskih in življenjskih. Saj ni kakšne velike zgodbe, le kup pikic je, ki sestavljajo podobo. Velike zgodbe se rišejo le kot hrepene in pričakovanje v otroški domišljiji. Čarobni daljni kraji in mesta, katerih odblesek je v deških očeh, se pozneje izkažejo za povsem vsakdanje.

In lovske zgodbe, kako drugačne so bile tedaj in kako drugače je danes. Pisalo se je tedaj še o roparicah, za

ga, a ko je med klepetom pred jutranjim zborom poskušal povedati kakšno štorijo o čakanju na lisico v mrzli zimski noči, se je krog poslušalcev hitro osul, je opazil. Zato se zdaj ne sili naprej. In moti ga, ko se kateremu zareče, recimo: »Tam in tam se zagotovo drži kronski dvanajsterak.« »Kako veš?« »Ja, osvetlil sem ga s terencem, že dvakrat.«

Ne vem, ali sem starčevsko siten, se vpraša, ali res ne sledim več času? A vse, kar je prav. Resda se nikomur danes ne ljubi vlačiti gradiva za prežo ali zimske krme gor v gozd na roke in peš, časi so se spremenili, a kar je preveč, je preveč. Malo obzirnosti do narave bi moralo le biti. Dandanes lahko »osvetlimo« vse, še dol iz satelita

ŠTEFAN KUTOŠ

Spomini z Zazda

3/a nagrada Javnega natečaja (2015) za najboljše besedilo z lovsko tematiko

preprosto to, da je kraj pač tam zadaj, za vso vasjo, odzadaj skratka, pa se je v tisti zadek po nedoumljivi igrivosti domače govorice vrnil še en z? Morda je tako, morda tudi drugače, kdo bi vedel. Gotovo pa je ta zadnjost, končnost pustila v njem vse do danes pridih skrivnosti, saj je bil tu tedaj v predšolskih letih skrajni znani konec njegovega otroškega veselja.

Tu so imeli njivo in par arov vinograde, *goric*, kot se je reklo. To je bila materina dediščina, druge, očetove gorice so bile na sosednji vzpetini. Ta trda ilovnata skopa zemlja je zdaj vsa zaraščena, goric ne obdeluje nihče več. Se ne spleča, delovnih rok za tako početje ni, mladi pa vina tako ali tako ne pijejo. Pivo ali žgano, to so zdaj pijače. Nekajkrat se je spustil skozi gosto zarast – seveda, notri v robidovju so ležišča divjih prašičev, od tu odhajajo na koruzne pohode.

Da, Andrej. Njegov oče je bil lovec in skupaj sta rasla skozi najzgodnejše otroštvo. Kot rit in srajca sta, je rekla mama, ko bi ga rabila za večerna opravila pri živini, onadva pa sta se že šla skrivalnice po grmovju za hišo. Pozneje so njune poti vodile vsaksebi. Andreju nekako ni šlo v šoli in končal je, tako kot mnogi, na delu v Avstriji, se tam prav mlad in ne preveč posrečeno poročil in tudi zamlada umrl. Andrej ni prav

volka si dobil nagrado in lisice so pokončevali s cianovodikovimi ampulami. Bile pa so tedaj tudi prelepe zgodbe, recimo taka o čudovitem in napornem zimskem lovu na kuno zlatico v svežem snegu – kdo dandanes še ve zanj. No, seveda: tudi takšno, neskončno naporno sledenje je nastalo iz nuje in ne zgolj iz čiste ljubezni do lepote; v nekih starih časih si za nekaj kunjih kožuščkov boja lahko kupil glavo govedi.

Spominja se svojih prvih lovskih let. Tu v teh krajih se je lovilo povečini nizko divjad, še srnjad je bila tedaj redka, jelenjad in prašiči pa so prišli šele sredi sedemdesetih. Tedanji lovi so bili pristrčno družabni in odnosi so bili tovariški. Ali pa se mu zdaj le zdi tako, ker je minilo toliko časa in ker je bil tedaj pač mlad? No, nekaj bo držalo, tisti lovi so bili pravo skupno početje in pol kranjske pa špricer na zadnjem pogonu so vsi znali ceniti. Vsaka padla lisička in fazan sta bila spoštovanja vreden plen. Danes je enim že škoda naboja za lisico. S trofejami se ni nihče hvalisal, saj jih tudi ni bilo kaj dosti. Tisti njegov prvi srnjak od Zazda bi danes obtičal globoko v »gojitvenem« odstrelu.

Mlajši fantje danes preveč govorijo o točkah, medaljah, se mu zdi. Seveda, danes lovišče omogoča pridobitev trofeje, o kakršni tedaj še sanjali niso. Saj so mladi kar vljudno spoštljivi do nje-

bi lahko spremljali divjad. Terenec ne sodi v brezpotja, mi bi morali dajati zgled, si misli. So nas pa polna usta, ko grmimo čez gobarje, lastnike psov in pohodnike.

Pa saj delam mladim krivico, niso vsi takšni, ga prešine. Saj tudi pri nekaterih starejših opaža komaj prikrito bahavost, ki je včasih ni bilo v lovskih vrstah. Zelo se zdaj gleda, s kakšnim avtom si se pripeljal na zborna mesto. Ko pa se postavljaš v zbor, nekateri s pogledi tehtajo, koliko sta vredna tvoja puška in daljnogled na njej.

Pogreša pogovor o doživetjih in občutjih. O točkah in trofejah se pogovarjajo nekako tako kot o konjskih močeh svojega džipa. Redkokdo še pripoveduje zgodbe, redkokdo še opazi jato lastovk, ki so se spravile nad ujedo, ali opazi cvetoče divje maslenice na močvirskem travniku. Nekateri v naravi ne vidijo drugega kot tisto, kar sodi naravnost pred puško. Morda vidijo, pa se jim ne zdi pomembno – mnogim se preveč mudi. Ta nevrotični življenjski ritem, ko imajo vsi nenehno občutek, da niso nikoli naredili dovolj in da bi morali prav danes nujno opraviti še nekaj. Ali smo si sami naredili to breme ali nam ga je naložil nekdo zunaj nas?

In pa zavist, ki je sestra bogatije, v revščini je ni. Včasih je bil tvojega lovskega blagra in uspeha iskreno vesel

tudi tvoj tovariš, solovec. Zdaj nekateri za tvojim hrbtom »preverjajo«, ali bi se ti lahko našlo kakšno napako in ali bi se te dalo kje »zašiti«. Saj, red mora biti, spoštovanje pravil tudi, a pretiravati za vsako ceno, to ne gre.

Spomini mu preskočijo v naslednji prizor, v čas, ko se je država začela odpirati, ko so devize postale dragocenost in ko so začeli prihajati tujci. Nelepi časi pravzaprav, tedaj se je razmahnil čisto komercialni lov. Nastajale so velike fazanerije. Množično se je lovilo po sistemu izpusta fazanov pred cev; prav res, kakšen lovski užitek je lahko sploh to. In ne le to: spominja se, kako je enkrat tedaj ob poljski poti prišel mimo parkiranih avtomobilov, na polici zadaj

še posebno kot komercialno možnost trofejnega lova. Tedaj ni nihče mogel vedeti, kako silne konflikte bo prineslo to novo stanje. Najprej je bilo recimo v lovišču nekaj pujskov in tedaj si ni nihče predstavljal, da se bo vrsta v nekaj desetletjih razširila po skoraj vsej deželi, vse dol do Obale. Občudovanja vredna vitalnost, inteligenca in prilagodljivost, vse to so lastnosti, ki jih vsak biolog odkluka v stolpcu s plusi, ko govori o boju za preživetje in obstanek te vrste.

Za prašiča še vedno rad presedi dolge nočne ure na preži in samo nanj še sproži svojo priletno risanico. Sicer hodi na prežo le še poslušat govorico večera in noči in kot si sam reče – loviti razpoloženja. A kadar upleniš prašiča, imaš res tisti pravi dober občutek, da si upravičeno posegel po skrajnem sredstvu, veš, da se to meri čisto konkretno tudi v denarju, veš, da si pomagal sosedu kmetu ubraniti posevek.

In ta nepredvidljivost, pa prebrisanost, mu je vseh pri pujsih. Vidiš in misliš: noč za nočjo hodijo tule not v koruzo, tudi nocoj bodo. Pa čakaš zaman tja čez mesečinasto polnoč, da že šklepetajo od mraza – ravno nocoj so drugje. Sčasoma si izšolaš uho in že po prvih šumih veš: to je prašič. Kar je v glavnem res, vedno pa tudi ne. Zgodilo se mu je že, da je poslušal drobne stopicljaje, tako značilne za srnjega mladiča. Pa je na plano stopil kar lep merjasec, ki je očitno vadil korak balerine. Spogledala sta se, puška je slonela ob ograji preže, na strel je bil čisto nepripravljen – in šla sta vsaksebi. Merjasec v diru, on sam pa prav počasi domov. Za tisti večer je opravil.

Prav v povezavi s prašiči mu pride na misel še kakšna zabavna prigoda. Z nekoliko starejšim lovskim tovarišem Jožetom, ki je sicer slovel kot dober strelec, sta bila soseda na stojiščih na prvem jesenskem skupnem lovu. Psi so se, tako je bilo slišati, premikali v revirju sem in tja, nekako v krogu, nato je za nekaj časa vse potihnilo in nena doma se jima je izza roba prikazal zajeten lanščak in za trenutek postal. Jože je sprožil že v tem istem hipu, nato je za že bežečim streljal še sam. A žival je, očitno brez praske, odkurila posredi med njima v bližnje robidovje. Jože se je pridušal, preklinjal, češ: »Poln daljnogled sem ga imel, nisem ga mogel zgrešiti na petnajst korakov. Kje je krogla?« Iskala sta in se vrtela v krogu, nastrela ni bilo nikjer, nikjer brazde od

krogla. Dokler se Jože ni zazrl v deblo mlade bukke in tedaj izustil še nekaj krepkih. Tam, v debelu je bila krogla – lanščak je res gledal čez ves objektiv, a prav po sredi je pred njim stala bukev. Zgodbici, kako upleniš bukev, so se potem vsi nasmihali, tudi Jože – a rahlo kislo.

Še vedno stoji gori pri Zazdu, le da mu misel zdaj zaide k psom. Kar nekaj jih je imel, teh čudovitih štirinožnih pomočnikov; najprej nemško kratkodlakko ptičarko Beti. Da, tako kot se spreminja krajina, kot se spreminja kmetijstvo in vse drugo okrog nas, tako se spreminja tudi nabor divjadi in lovskih pasem. In ptičarji, kot vidi, hitro izginjajo iz lovske prakse. Škoda, čudoviti psi so to, nobena druga pasma, se mu zdi, nima bolj krotkih toplih rjavih oči. Pozneje se je zbližal z jazbečarji, imel je kar štiri skozi dolga leta in bili so »kalibri« drugačnega kova. V literaturi obzirno piše, da radi izrazijo lastno voljo in to bi bilo mogoče prevesti, da se utegne v majhnem telescu skrivati veliko trme. A bolj kot vsi tisti, že tolikokrat opisani doživljaji uspešnega sodelovanja med lovcema na dveh in na štirih nogah, bolj kot pasja usposobljenost in natreniranost mu seže do srca nekaj drugega: tista prvinska pasja želja, da bi ugajal, da bi pomagal človeku. Da bi naredil vse, da bi bil gospodarju všečen in da bi skupaj počela nekaj, v čemer bi uživala oba. Zdaj ima dolgočlako jazbečarko Laro, ne uporablja je za lov, je pa v veselje vsej družini. Zdaj tudi že vnuku in ona zna s pridom izkoriščati svojo priljubljenost. A ko vzame puško in se odpravi do avta, se mu zdi, da se ji v očescih zaiskri plamenček, neizpeto hrepenenje: tudi ona bi šla ... Kot da mu govori: »Vzemi me s sabo, saj znam tudi jaz, čeprav nisem šolana.«

Ob tem ga zdaj obide žalost, tu gori na Zazdu. Lovski psi; kakšna čudovita bitja nam je uspelo ustvariti s tem našim, človekovim umetnim izborom. Ampak ali bodo nekatere pasme ugasnile, zdaj ko jih ne potrebujemo več?

Žalost ima mlade in zdaj mu misel iz preteklosti preskoči v sodobnost in zdajšnji čas ga navdaja z negotovostjo. Kako to, da je naenkrat videti, kot da je vse narobe? Lovstvu je vedno nekako šlo, včasih bolje, včasih slabše, a šlo je. Zdaj pa pada po njem in lovcih z vseh koncev. Ali bo čez deset ali trideset let še kdo lovec, kako bo lovil in kaj bo sploh pojem lovstva pomenil čez čas? A to morda ni pravo vprašanje, morda je pravo to, kakšen bo ta naš svet čez čas, kaj bomo naredili z njim!? Kako bomo kot ljudje prišli do odgovorov in rešitev, ko pa poenostavljamo, ko

sta se lesketali trupelci velikega detla in pivke. Vprašal je lovovodjo, kaj se to pravi. Ta je zamrmral: »Kaj hočeš, bodo pa lire.«

Da, nelep in nečasten spomin. Se mu pa zdi, da je pozneje postalo to bolj urejeno, da se je streljače z devizami začelo držati nazaj. Ali pač ne povsod in vse čisto? Gotovo pa je res, da je med tujci veliko dobrih, pravih ljubiteljev in častilcev narave in lova, ki bi bili lahko zgled tudi marsikomu od domačih.

Ko se je, se spominja, malce pozneje začela številčno in prostorsko razširjati parkljasta divjad z divjimi prašiči vred, so to spočetka tudi v lovskih vrstah razumeli zgolj kot obogatitev lovno zanimivih vrst, v državnih loviščih pa

smo odtujeni od narave, do samih sebe. Svoje človeške zgodovine ne poznamo dovolj in kot da bi se je zdaj morali sramovati. Kot da se človek ni naredil v človeka tudi skozi lov.

Koliko je k takim »naziranjem« prispevalo tudi samo lovstvo, tega ni mogoče natanko odmeriti. V vsaki tako veliki organizaciji gotovo zraste tudi nekaj plevela, to je res. Lovci so glasni v svoji domači, lovski družbi, zunaj nje jih ni dosti slišati; temu pa se reče, da se prepričujejo prepričani.

Je pa res, da je to žigosanje, to besedno mazaštvo šlo že tako daleč, da jih nekateri niti ne vabijo več na javna soočanja in razprave. Če pa jih, jih postavijo v vlogo že vnaprej obsojenih in z neskončno lahkotnostjo prispevajo še kak milostni udarec. V skladu s tistim rekom naroda, ki živi južno od nas: Na mrtvega volka so tudi zajec upa dvigniti svojega ... oneta.

Čeprav se prepričuje, da ni vredno živcev, se mu še vedno dvigne tlak ob neumnostih, ki so dostikrat tudi manipulacije. Prav sinoči je gledal pri poročilih na komercialni TV: novinarka, blond, seveda, to je zdaj postal očitno nekakšen standard, da lahko stopiš pred kamero, je s kričavim glasom oznanila, da bodo letos država in lovci postrelili rekordno število medvedov; nikoli doslej da jih še niso toliko. In takoj v drugem kadru – da bi novinarka prispevek »uravnotežila« – se pojavi predstavnica nekega društva za zaščito življenja in razlaga, kakšen zločin da je to in da ravnamo v nasprotju z Evropo, da kršimo evropsko zakonodajo in tako naprej. To, o kršenju evropskih predpisov je zdaj tudi postalo modno. Včasih je dobrodošel izgovor, včasih pa navadno zavajanje, torej laganje – saj, kdo bo pa šel preverjat! Ne da bi v poročilu dobila eno samo besedo stroka, ki o nesrečnih medvedih vendarle nekaj ve. Stroka, ki je pri nas konec koncev znala – tudi s pomočjo lovcev – prešteti medvede, ki je v zadnjih letih odgrnila ogromno podrobnosti iz njihovega bivanja in ki menda zna oceniti, kolikšna (sub)populacija je v naši deželici – ki čuva medveda za preostanek Evrope –, primerna.

Sam bolj razume predstavnico društva, ki pač oznanja svojo molitev in zagovarja svojo vero, kot pa novinarko, ki se je iz svoje obrti naučila le lekcije o najcenejšem populizmu in všečnosti »na prvo žogo«. Poglavitj o zavezanosti k resnici in o tem, da se moraš o stvari, o kateri pripoveduješ ljudem, vsaj malo podučiti, pač še ni vzela. Zadeva je tako lepo embalirana in prodana poslušalcu, v holivudski črno-beli tehniki:

imamo torej dobre in slabe fante; saj veste, kateri so kateri. Vsebinska razprava, argumenti, beseda stroke in mnenje lovcev, vse to bi le škodilo temu potrošniškemu izdelku.

In takih primerov je iz dneva v dan veliko, preveč. Živimo pač v času površnosti, v času, ki je naklonjen hitrim rešitvam in ki terja videz uspešnosti za vsako ceno. In hitre odgovore, četudi so napačni, le da se ohranja videz učinkovitosti. In občutek naše človeške vsevednosti in vsemogočnosti, ki nam ga vliva tehnološki napredek.

A zgodovina je bojda tudi nihalo in če je danes vse videti narobe, bo morda čez čas sledil nihaj v drugo smer.

»No ja, še bo treba priti kdaj k Zazdu, vseh problemov tega sveta danes ne bom rešil,« se zdaj posmehne na svoj račun. »Kakšen dan me res popade melanholija in vse vidim le črno.«

»Nigdar ni tak bilo, da ne bi nekaj bilo!« je svojčas rekel že zagorski modrijaš Kerempuh. Ta rek se mu mota po glavi, ko se spusti od Zazda v dolino, ki se zdaj že ogrinja v zgodnjejesensko meglico.

Uredniški odbor Založništva LZS

razpisuje

JAVNI NATEČAJ (2016) ZA LEPOSLOVNA BESEDILA Z LOVSKO TEMATIKO

Uredniški odbor Založništva LZS tudi za leto 2016 razpisuje javni natečaj za leposlovna besedila z lovsko tematiko.

Žirija uredniškega odbora Založništva LZS bo izbrala tri po oceni komisije najboljša besedila, ki bodo nagrajena. Komisija si jemlje pravico: če besedila ne bodo dovolj kakovostna, lahko prve in druge nagrade ne podeli; dve po mnenju komisije enakovredni besedili (zbrano enako število točk) si nagrado delita.

Ubesejena naj bodo **pristna lovška doživetja**. Lahko so prepletena z **razmišljanji o lovu, z doživljanjem in opisi narave**. Dejanja in razmišljanja oseb naj bodo **psihološko čim bolj utemeljena**. Dobrodošla bodo satirična in duhovito humorna besedila.

K boljši oceni bo pripomogla tudi klenska slovenska beseda, do prave mere lahko tudi narečno obarvana.

Morebiti bo prav letos – v okviru tega razpisa – nastalo besedilo, ki bo preživelo naš čas. Na lanski natečaj (2015) prispela dela so bila namreč kakovostnejša kot prejšnja leta, kar morebiti kaže na to, da je lovsko literarno ustvarjanje ponovno v vzponu.

Navodila in razpisni pogoji

Poslano besedilo ne sme biti prej še nikjer objavljeno! Poslano naj bo v elektronski obliki (na zgoščenku + izpis), dolgo naj bo **do 10 tipkanih strani** (30 vrstic na stran z 1,5 korekturnim razmakom) oziroma največ do 20.000 znakov. Pisci lahko sodelujejo tudi z več avtorskimi deli. **Natečaj je anonimen**, zato naj bo avtor na koncu besedila podpisan s **psevdonimom**, ki še ni bil uporabljen pri prejšnjih natečajih. V **zaprti ovojnici**, priloženi k odtisu prispevka, naj bo listič s pravim imenom in priimkom avtorja, njegov naslov, številka transakcijskega računa, matična ter davčna številka.

Rok in nagrade

Javni natečaj **se začneja z marcem 2016, konča pa se bo konec oktobra 2016**. Rezultati ter kratka obrazložitev odločitve žirije bodo objavljeni v našem glasilu.

Najboljša tri besedila bodo nagrajena:

1. nagrada: 1.500 evrov;
2. nagrada: 1.000 evrov;
3. nagrada: 500 evrov.

Nagrajena in tudi druga dobro ocenjena besedila bodo postopoma objavljena v Lovcu.

Vse avtorske prispevke za javni literarni natečaj z oznako »**NATEČAJ – LOVEC 2016**« pošljite v **e-obliki (zgoščenka) + izpis** na naslov: **Lovska zveza Slovenije, Uredništvo Lovca, Župančičeva 9, p.p. 505, 1001 Ljubljana**.

Uredniški odbor Založništva LZS

Ob 70-letnici v nove poslovne prostore

Predhodnica zdajšnje **Lovske zveze Maribor (LZM)**, ki združuje 44 LD (šteje 2.120 članov) in so razdeljene v Pohorsko in Slovenskogoriško LUO ter štiri LD tudi v Ptujsko-Ormoški LUO, je bila ustanovljena kot *Slovensko lovsko društvo* v Ljubljani, podružnica v Mariboru, že davnega leta 1921.

Okrožni odbor OF, odsek za notranje zadeve, je 14. 8. 1945 glede na prošnjo odobril obnovo območnega delovanja Lovskega društva v Mariboru za območje okrajev: Maribor mesto, Maribor levi breg, Maribor desni breg, Slovenj Gradec, Dravograd in Prevalje. Ustanovni občni zbor lovcev vseh navedenih okrajev je bil 1. 12. 1945, kar je pravzaprav tudi začetek organiziranega lovstva po drugi svetovni vojni.

V obdobju od ustanovitve naprej je Okrajna lovška zveza (OLO), nato Zveza lovskih družin (ZLD) in sedaj Lovska zveza Maribor (LZM) zamenjala kar nekaj uradnih sedežev delovanja. Ob ustanovitvi je imela prostore v mariborskem gradu, nato na Partizanski cesti in nazadnje na Pobrežju, Cesta XIV. divizije.

Prvega decembra 2015 smo na LZM ob vselitvi v nove poslovne prostore pripravili skromno slovesnost in tako obeležili tudi 70-letnico neprekinjenega delovanja. **Marjan Gselman**, predsednik LZM, je v nagovoru na slovesnosti poudaril, da pot do uresničitve cilja, pridobitve novih poslovnih prostorov LZ, nikakor ni bila lahka. Kljub temu smo to uspešno uredili. V celoti smo sledili vrednotam, kot so večanje števila članstva, uspehi in širina delovanja, kar se nanaša tudi na trajnostni vidik in družbeno odgovornost na področju lovstva.

Novi poslovni prostori, v katere smo se vselili prav v času 70-letnice ustanovitve LZM, delavcem omogočajo odlične delovne razmere in možnosti sodelovanja ter opravljanje storitev za vse uporabnike na enem mestu.

Po sedemdesetih letih delovanja na različnih mestih Maribora in težavah zaradi pomanjkanja prostora smo naposled dobili poslovne prostore, ki so pomembna pridobitev za LZM in tudi predstavnike naših LD.

Z novimi poslovnimi prostori je LZM uresničila svojo večletno željo in potrebo po zagotovitvi dobrih razmer za delo svojih služb, pa tudi za zagotavljanje boljših razmer za izobraževanje

Sejna soba s knjižnico

Nov sedež LZ Maribor in pisarna strokovnega tajnika Božidarja Kuneja z računovodstvom, ki ga vodi Silva Vodopivec.

Foto: M. Gselman

Prvega decembra 2015 smo na LZM ob vselitvi v nove poslovne prostore pripravili skromno slovesnost in tako obeležili tudi 70-letnico neprekinjenega delovanja.

svojih članov. Z večjimi in sodobno opremljenimi poslovnimi prostori bo zagotovljeno kakovostnejše opravljanje nalog območne zveze, širši nabor aktivnosti ter tudi enostavnejša dostopnost.

Predsednik Gselman je poudaril, da so novi poslovni prostori pomembna pridobitev predvsem za vse lovce LZM, saj se z njimi uresničuje koncept posodobitve in prenovljene doktrine dela, neposrednega približevanja do vseh uporabnikov storitev oziroma sodelovanja z njimi na različne načine. Tako se bo lahko še bolj krepilo medsebojno sodelovanje.

Pridobitev novih prostorov omogoča lažje uresničevanje nedokončanih načrtov in pripravo novih načrtov za uspešno delo LZM.

Prav je, da nove poslovne prostore tudi nekoliko podrobneje predstavimo: obsegajo pisarno za strokovno službo in računovodstvo v izmeri 29 m², sejno sobo za

20 do 25 oseb, knjižnico v izmeri 39 m² ter sodobno opremljeno učilnico, ki obsega 75 m² površine

Člani Komisije LZS za priznanja in odlikovanja (2012–2015), od desne: Milan Velkovrh, Franc Krivec, Stanko Štimac, Stane Gabrijel in Pavel Steblovnik

in lahko sprejme do sedemdeset slušateljev.

Novi poslovni prostori so za LZM velika pridobitev; v njih bomo kot območni predstavniki uresničevanja programov na področju lovstva veliko lažje in še boljše uresničevali zaupane naloge. Glede na uspešno opravljene naloge v preteklosti in dosežene cilje menimo, da si LZM nove prostore tudi zasluži.

Marjan Gselman,
predsednik LZ Maribor

Po koncu mandata Komisije LZS za priznanja in odlikovanja

Iztekel se je mandat **Komisije LZS za priznanja in odlikovanja**, ki je začela s svojim delom

Milan Velkovrh, predsednik, **Stanko Štimac**, podpredsednik, ter člani **Franc Krivec**, **Stane Gabrijel** in **Pavel Steblovnik**. Za delo komisije je bil določen podpredsednik UO LZS **Ivan Malešič**, za tehnično pomoč pa strokovni delavec LZS **Gregor Bolčina**. Že na prvi seji smo se podrobneje seznanili z veljavnim Pravilnikom o podeljevanju lovskih odlikovanj in priznanj. Predsednik LZS je predstavil nekaj izhodišč, ki so se nanašala predvsem na pričakovano delo komisije.

V štiriletnem mandatnem obdobju se je komisija sestala na tridesetih rednih sejah, imela pa je tudi nekaj korespondenčnih. V obravnavo je prejela skupaj 8.901 predlogov. Največ predlogov za lovska odlikovanja je bilo utemeljenih z vestnim delom posameznih lovcev pri zavzemanju in delovanju v naravovarstvenih programih in dejavnostih lovstva na vseh ravneh.

Žal nekaj predlogov ni bilo mogoče ugodno potrditi/rešiti, saj niso izpolnjevali temeljnih pogojev, ki jih predpisuje Pravilnik, ali pa so bili predlogi nepopolni, zato jih je morala komisija zavrniti. Podeljenih je bilo tudi nekaj lovskih odlikovanj mimo splošnih meril, saj Pravilnik v svojem 16. členu določa možnost odstopanja od njih. To se nanaša predvsem na starejše lovce z daljšim lovskim stažem.

Poleg lovskih odlikovanj je komisija obravnavala tudi predloge za lovska priznanja (priznanja oz. plakete) in UO LZS predlagala rešitve.

Na predlog Komisije za lovska priznanja in odnose z javnostjo smo obravnavali in potrdili njihove sklepe za podelitev plaket za lovska priznanja.

Predsednik LZS je že na prvi seji komisije izrazil potrebo po dopolnitvi Pravilnika glede dodat-

30. januarja 2012. Komisijo je na predlog območnih lovskih zvez imenoval predsednik LZS mag. **Srečko Felix Kroppe** v sestavi:

Z. št.	Lovska odlikovanja	Ugodno rešeno	Po 16. členu	Zavrjeno
1	znak za lovske zasluge	1.685	4	108
2	zlati znak za lovske zasluge	1.360	35	121
3	red za lovske zasluge III. stopnje	17	1	6
4	red za lovske zasluge II. stopnje	308	138	222
5	red za lovske zasluge I. stopnje	102	63	51

Z. št.	Lovska priznanja	Ugodno rešeno	Zavrjeno
1	plaketa Zlatorog	2	1
2	spominska listina LZS	5	1
3	listina LZS	14	
3	plaketa LZS	1	2
4	plaketa glasila Lovec III., bronasta	32	1
5	plaketa glasila Lovec II., srebrna	18	2
6	plaketa glasila Lovec I., zlata	2	

Objavljanje jubilejnih obletic LD

Velika večina LD letos in naslednje leto praznuje 70-letnico obstoja in uspešnega delovanja (nekateri tudi nižje okrogle obletnice). S tem so povezane proslave in nato dokumentarni zapisi o teh dogodkih in izdaje zbornikov, ki jih naši zvesti dopisniki pošiljajo uredništvu za objavo v Lovcu. Z veseljem sprejmemo o teh dogodkih vse jedrnat zapise v wordu in slike v e-obliki (jpg, 300 dpi), jih sproti jezikovno in po potrebi tudi stilistično uredimo, nakar počakamo na vrstni red objave. Ker bi radi enakopravno upoštevali vse LD in naše dopisnike, vas obveščamo, da bomo tudi tovrstne zapise, ki naj bodo res **jedrnat zgodovinski povzetki o delu LD**, z dodatkom kratkega opisa proslave (največ do 3.000 znakov + skupinska ali dokumentarna slika s proslave), **objavljali po vrstnem redu, kot bodo prihajali v uredništvo**.

Jubilejnih zapisov se je v uredništvu nabralo že kar precej, zato vse dopisnike prosimo za strpnost pri čakanju na objavo. O vrstnem redu boste lahko vsak čas dobili informacijo, če nas boste poklicali.

Vodstva LD naj spomnimo, naj vse tiste LD, ki ob obletnici izdajo priložnosti jubilejni zbornik in z njim seznanijo tudi uredništvo, le-tega ne pozabijo poslati tudi na Tehniški muzej Slovenije (za Slovenski lovski muzej) kustosinji dr. **Romani Erhatic Širnik**, ki že v vrsto let zbira, arhivira in obdeluje vsebino tovrstnih zbornikov ter iz njih sistematično črpa vredno zgodovinsko gradivo, ki ga ureja za potrebe muzejskega arhiva.

Hvala za razumevanje, vsem LD jubilarantom pa iskrene čestitke!

Uredništvo Lovca – B. L.

Z. š.	Plaketa za lovsko kulturo	Ugodno rešeno	Zavrženo
1	plaketa za lovsko kulturo III., bronasta	59	10
2	plaketa za lovsko kulturo II., srebrna	40	
3	plaketa za lovsko kulturo I., zlata	8	

Z. š.	Jubilejni znak	Podeljeno
1	jubilejni znak za 40 let članstva, bronasti	2977
2	jubilejni znak za 50 let članstva, srebrni	1189
3	jubilejni znak za 60 let članstva, zlati	316

nega člena, ki bi določil priznanje članom LD tudi glede na okroglo število let članstva v lovski organizaciji. Komisija je v ta namen pripravila nov Pravilnik o podeljevanju jubilejnih lovskih znakov, ki ureja podeljevanje le-teh kot priznanje LZS članom članic za dolgoletno članstvo v lovskih družinah v Republiki Sloveniji. Podeljevanje jubilejnih znakov poteka avtomatsko po podatkih »dobe članstva« v Lisjaku.

Zadnja, 30. seja Komisije za lovsko priznanja in odlikovanja je bila 18. decembra 2015 v Šentvidu pri Stični. Pri zadnji točki dnevnega reda smo analizirali naše štiri-letno delo ter bili enotnega mnenja, da je komisija delovala zelo dobro, da je bila na sejah vedno 100 % udeležba komisije in da smo vse sklepe sprejemali sporazumno. V vseh primerih smo strogo upoštevali Pravilnik o podeljevanju lovskih odlikovanj in priznanj, tako da so bili vsi predlogi enako obravnavani. Skozi celotni mandat pa smo ugotavljali, da v LD velikokrat pozabijo na svoje člane, ki sicer ne opravljajo pomembnih funkcij v družinah, so pa že več desetletij drugače aktivno vpeti v delo LD in aktivni pri upravljanju z divjadjo. K sreči se ob menjavah vodstev v LD ali na drugih večjih prireditvah LD le spomnijo tudi na zaslužne lovce.

Strokovni delavec LZS Gregor Bolčina je s tehnično pomočjo

komisiji prispeval k uspešnemu delu komisije, saj je skrbel za medsebojno usklajevanje dela in pravočasno obveščanje lovskih družin o naših sklepih.

Franc Krivec

Osmi zbor lovcev ZLD Bele krajine

Kot vsako leto je bil 4. 12. 2015 zvečer tradicionalni, že osmi Zbor lovcev ZLD Bele krajine. UO ZLD BK je že prej preveril ves program in določil datum in uro zbora. Vse drugo, podrobnosti, pa je bilo prepuščeno manjši organizacijski ekipi, ki je poskrbela za nemoten potek (**Tadej Burazer**, strokovni tajnik ZLD Bele krajine, **Ivan Kralj** starešina LD Loka in **Toni Vrščaj**). Zadolženi smo poskrbeli za ureditev odra, prizorišče prireditve, ki je bilo v črnomaljski kinodvorani. Tadej je skupaj z glavnim vodjem prireditve **Jakom Birkelbahom** iz RIC - Črnomelj pripravil natančen razpored programa. Nekaj dni pred zborom, po Martinovi jagi, smo na predlog starešine LD Gradac **Romana Kapušina** za vodenje programa vključili še našo lovsko tovarišico **Majo Gašperič**, članico LD Gradac, ki se je kasneje tudi izkazala in popestrila program. Tudi Jaka Birkelbah je bil z njenim sodelovanjem zadovoljen, saj sta odlično usklajevala vse aktivnosti

na odru. Najpomembnejše pa je, da so novost dobro sprejeli obiskovalci prireditve, še posebno ženski del v dvorani.

Program se je začel z nastopom KUD LPZ Bela krajina, ki je odlično odpel slovensko himno. Jaka je pozdravil vse prisotne dame in lovce, vse prisotne, posebno župana Občine Metlika, podžupana Občine Črnomelj, predsednika LZS mag. **Srečka F. Kropeta**, predsednika Lovaškega Saveza

Podžupan Občine Črnomelj Štefan Misja med pozdravnim govorom

Karlovačke Županije **Vinka Pavliča** in vse člane njihove delegacije. Velik poudarek je bil namenjen pozornosti do žena, lovč, soprog in simpatizerk lovstva v govoru tedanjega predsednika LZS mag. **Srečka F. Kropeta**, velikega prijatelja belokranjskih lovcev, ki je v imenu vseh 21.800 slovenskih lovcev in v imenu vodstva LZS pozdravil tudi vse prisotne častne goste: podžupana Občine Črnomelj **Štefana Misjo**, župana Občine Metlika **Darka Zevnika** in že imenovanega predsednika LS Karlovačke županije. Poudarek je namenil sonaravnemu upravljanju z divjadjo, sodelovanju z LZS pa tudi mednarodnemu sodelovanju vseh lovcev, še posebno pa nas, ki živimo ob meji in složno upravljamo z divjadjo. Moto Divjad ne pozna meja je še vedno aktualen in resničen, a zaradi tehničnih ovir, ki jih je terjala begunska kriza, zelo prizadet.

Pred nedavnimi ustanovljeni Belokranjski rogisti so prvič zaigrali na tako pomembnem dogodku in prispevali poseben slavnostni poudarek vsemu izrečenemu v uvodnem govoru. Učinek slavnostnih zvokov lovskih rogov je bilo opaziti pri vsakem od na oder poklicanih mladih lovcev, prejemnikov spričeval o opravljenem lovskem izpitu. Zapisnega slovenskega lovca k načelom

Etičnega kodeksa je prebral Jaka Birkelbah. Predsednik LZS mag. **Srečko F. Kropeta** in predsednik ZLD Bele krajine **Toni Vrščaj** sta vsakemu prejemniku izročila spričevalo in prisostvovala podpisu zaprisege EK. Prejemniki spričeval, dvanajst moških in ena ženska (vsi mladi lovci), so bili dobro razpoloženi, prav tako mlada simpatična lovka **Katja Štefanc** (LD Predgrad). Oba s predsednikom LZS sva jim čestitala in jim z veseljem stisnila roke. Posebno priznanje za najboljši uspeh na lovskem izpitu pa je prejel **Igor Smolej** (LD Suhor).

Tudi strelci ZLD BK so se izkazali v minulem letu, saj so dosegli zavidljive rezultate. Predsednik ZLD in predsednik komisije za strelstvo sta podelila pokale najboljšim ekipam ZLD BK: 1. **LD Adlešiči**, 2. **LD Metlika**, 3. **LD Loka**. V veliki kombinaciji pa so prejeli pokale: 1. **Tadej Burazer**, 2. **Anton Željko**, 3. **Tine Željko**.

Za njimi so pevci LPZ Bele krajine zapeli tri pesmi in poslušalci so jih nagradili z glasnim aplavzom. Tudi razstavljene močne trofeje so nagradili z aplavzom in pesmijo: rogovja srnjakov (dva 106,58 in 111,25 točke), pet rogovij jelenov, od 170, 10 do 188,46 točke, štiri čekane divjih prašičev, od 111,10 do 131,20 točke).

Nadalje so podelili **odlikovanja LZS**. Red LZS III. stopnje so prejeli: **Vinko Pavlič**, **Robert Gorišek**, **Ivan Tuškan** in **Andrija Štalcar**; red LZS II. stopnje **Milan Zdravkovič**; **odlikovanje ZLD Bele krajine** pa: (brona-sto) **Miroslav Hudak** in **Goran Pezdirec**, (srebrno) **Ivan Babič**, (zlato) **Ivan Matko**. Kinološka priznanja so dobili vodniki uspešnih psov: **Maja Brunskole**, **Martin Kraševac** in **Gabrijel Alič**.

Na koncu prireditve se je predsednik ZLD Bele krajine **Toni Vrščaj** vsem zahvalil za udeležbo in uvodne govore in jih povabil, naj se udeležijo tudi naslednjega zbora. Povabilo je veljalo tudi županu Občine Metlika **Darku Zevniku**, saj je Občina Metlika sedež treh LD. Leto prej je imela to prednost županja Občine Črnomelj. Še posebej se je zahvalil lovcom iz sosednje R Hrvaške, s katerimi imajo že petnajst let sklenjen sporazum o sodelovanju in skupnem upravljanju z obmejno divjadjo. Menil je, da je sodelovanje zgledno tudi za dnevno politiko. Zahvalil se je za darovano darilo, sliko z lovskim motivom, ki bo našlo mesto v prostorih ZLD BK. Predsednik je zatrdil, da se bodo tudi letos trudili doseči še

Predsednik LS Karlovačke županije Vinko Pavlič izroča priložnostno darilo predsedniku ZLD Bele krajine Toniju Vrščaju.

boljše rezultate, saj so pred lovci resni izzivi, na katere se bo treba vsekakor pozitivno odzvati.

Toni Vrščaj, inž.

Kategorizacija odstrela na Koroškem in Štajerskem

Opazno manjša območna številčnost divjih prašičev v loviščih

Sedemnajst štajerskih in devetnajst koroških LD, ki upravljajo z divjadjo na skupno 53.357 ha lovni površini, in LPN Pohorje na 27.172 ha, ki delujejo v okviru Pohorskega območnega združenja upravljalcev lovišč (POZUL), vedno poskrbijo, da so s podatki o odstrelu in izgubah seznanjeni tudi preostali slovenski lovci doma in v zamejstvu. Ker večini slovenskih

Foto F. Rotar

Člani strokovne komisije Pohorskega OZUL pri svojem delu na koroški kategorizaciji

dežu KLZ v Pamečah pri Slovenj Gradcu in nato 23. januarja za sedemnajst štajerskih LD. Člani strokovne komisije POZUL, ki jo vodi prizadeveni **Zdravko Bre-**

divjadi, ki jih med letom sproti zbirajo v LD, so v minulemu letu štajerski in koroški lovci odstrelili 3.250 glav srnjadi (načrt odvzema je bil 4.050); skupni odvzem je bil 3.943 glav. Medtem ko je bil lani odvzem 433 glav jelenjadi, so jih v letu 2015 odstrelili 433, z izgubami je bil odvzem 455 glav. Odstrelili so še 33 muflonov, z izgubami 35, kakršen je bil tudi letni načrt odvzema. Pri gamsih je bil načrtovan odvzem 420 gamsov, odstrelili so jih 357, z izgubami 379, kar pomeni 23 gamsov premalo. Še manj uspešni so bili pri uresničitvi načrta odvzema divjih prašičev (430): odstrelili so jih le 324, z izgubami 330.

Ob zaključku pregleda odvzema in kategorizacije za minulo leto sem zapisal tudi izjavo, ki jo je posebej za Lovca izrekel **Zdravko Miklašič**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo ZGS, OE Slovenj Gradec: »Minulo lovsko leto je bilo v celoti gledano, kar zadeva uresničevanje načrtovanih ukrepov v populacijah divjadi v Pohorskem LUO, uspešno. Pri odvzemu srnjadi smo dosegli okrog 97 % načrtovanega odvzema, kar pomeni, da je bilo odstreljenih več živali, kot v letu 2014. Delež odstreljenih srn v primerjavi z deležem odstreljenih srnjakov znaša 88 %. Pri jelenjadi je bila uresničitvev 96 %; tudi nekoliko višja kot v letu 2014. Je pa znašal delež odvzema dve- in večletnih košut 20 %, kar je pod načrtovanim. Moral bi biti višji in znašati vsaj 25 % v skupnem odvzemu. Odvzem gamsov je že več let okrog 385 živali. Lani je bil dosežen 90 % odstrel od načrtovanega. Je pa bil odstrel gamsov v razredu srednje starih kozlov (3–7 let) presežen in znaša 11 % skupnega odvzema (z izgubami). Pri divjih prašičih je znašal odvzem 77 %

načrtovanega. V primerjavi s prejšnjimi leti pa odstopa visok delež odvzema rodnega dela populacije divjih prašičev. V sestavi odvzema znaša delež odvzema dve- in večletnih svinj 9 %, delež lanščakinj pa 24 %. Ocenjujem, da je bila višina in sestava odvzema divjega prašiča v preteklih letih ustrezna, kar je ob spremenljivih prehranskih in vremenskih razmerah, kar je seveda vplivalo tudi na uspešnost lova, privedlo do zmanjšanja številčnosti te vrste in posledično tudi do nižje realizacije načrtovanega odvzema v letu 2015. Da je to res, govori tudi dejstvo, da se število škodnih zahtevkov vse od leta 2012 postopoma zmanjšuje,« je analizo pojasnil Miklašič.

Kako je potekala kategorizacija na oni strani Pohorja, na Meranovem, pa je poročal **Božidar Kunej**, strokovni tajnik LD Maribor: »Vsakoletni pregled odstrela in kategorizacija sta tudi za naše območje poseben in pomemben lovski dogodek. Popestri ga usklajeno delo strokovne komisije, zlasti pa vzorno urejene trofeje, za kar je potrebno pohvaliti odgovorne v lovskih družinah. Največje pozornosti so bile tudi tokrat deležne močna jelenja rogovja in roglji gamsov. Pa tudi neznatno razvita (oblikovana) rogovje nekaterih srnjakov. Žal pa med lanskim pregledom odstrela divjih prašičev ni bilo močnih trofejnih merjaščjih čekanov,« je pojasnil vedno dobro razpoloženi Božidar.

Fran Rotar

Drugi Mednarodni damski lov

V organizaciji **Društva slovenskih lovk (DSL)**, **Lovske zveze Koper**, **LD Rižana** in **LD Dekani** smo od 27. 11. 2015 do 29. 11. 2015 organizirale drugi Mednarodni damski lov, ki se ga je udeležilo petindvajset lovk iz štirih držav: Madžarske, Nemčije, Češke in Slovenije. Žal so morale lovke iz Bolgarije, Hrvaške in Italije svojo udeležbo odpovedati: prve zaradi težav na meji, lovke iz Italije pa zaradi bolezni.

V petek je bil v koči LD Rižana sprejem za lovke, kjer sta jih pozdravila **Urša Kralj**, predsednica DSL, in **Fabio Steffe**, predsednik LZ Koper in LD Rižana. Nagovoril jih je tudi podpredsednik LZS mag. **Lado Bradač**, ki je gostjam na kratko predstavil organiziranost slovenskega lovstva. Nato je Steffe s pomočjo grafičnih skic prikazal potek sobotnega lova in poudaril, da

Foto P. Steblovnik

Pregled in kategorizacijo odstrela divjadi za leto 2015 so na Meranovem opravili člani strokovne komisije POZUL (z leve) Janez Švab, Jože Pačnik, Andrej Ivančič, Pavel Steblovnik, Ivan Golob, Zmago Tinta, Izidor Cojzer, Zdravko Miklašič ter – desno spredaj – predsednik komisije Zdravko Brezovšek. V aplikacijo Lisjak je podatke vnašal strokovni tajnik LZ Maribor Božidar Kunej. Na fotografiji ni člana Toneta Levca.

lovcev ni omogočen dostop v vse aplikacije LIS – Lisjaka, kjer so zbrani podatki o upravljanju in odstrelu divjadi, jih objavljajo tudi na spletni strani LZS, da se z njimi lahko seznanijo vsi zainteresirani lovci. Tudi z objavo v Lovcu jih seznanjamo z njimi. Zato so štajerski in koroški OZUL s prispevkom v reviji Lovca poskrbeli za dobro informiranost o minuli lovski dejavnosti!

Pregled odvzema in kategorizacija za leto 2015 sta bila za koroške lovke družine najprej v prostorih Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede na Meranovem nad Limbušem, 16. januarja na se-

zovšek, je svoje delo opravila hitro in vešče; prvič letos brez sodelovanja in nadzora lovskega inšpektorja. Smo pa tam opazili upokojenega lovskega inšpektorja **Draga Križana**, ki ga še vedno zanima, kako poteka odstrel divjadi. Medtem ko je končne rezultate v aplikacijo Lisjak sproti vnašal inženir gozdarstva **Samo Vončina**, administrator spletnih strani LZS, je na Štajerskem pregledu ta vloga pripadala mlademu inženirju gozdarstva in lovstva **Božidarju Kuneju**, strokovnemu tajniku LZ Maribor.

Po zbranih in obdelanih podatkih o upravljanju in odvzemu

Novembrskega mednarodnega damskega lova se je udeležilo petindvajset lovk iz šestih držav. Zbrale so se pred lovsko kočo LD Rižana.

je najpomembnejša varnost na lovu. Sledila je večerja in po njej sta se razvila prijetno druženje in zabava, za kar so poskrbeli lovci s svojimi harmonikami.

Savinjsko-Kozjanski rogisti so naslednje jutro pred kočo s svojimi rogovi lovkam in lovcem naznanili zbor za sobotni lov. Po navodilih lovovodje se je zbrana karavana udeleženk in udeležencev lova odpeljala na mejo z LD Dekani, na območje Gabrovice in Ospa. Lovišče je znano po veliki številčnosti divjadi, predvsem divjih prašičev, saj je temu primerna tudi velika škoda v kmetijstvu na tem območju. V lovišču se nam je pridružila tudi boginja Diana, saj je svojo velikodušnost razdelila med lovke in lovce. Upleniteljici sta bili članici DSL: **Jožica Janežič**, lovka LD Dobrnič, in **Anita Breščak**, članica LD Anhovo.

Pred večerjo smo v družbi Fabia Steffeta, Vlada Čoka, predsednice Urše Kralj vsem lovkam, udeležencem, starešinam LD in vsem, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji, podelili pisne zahvale. Prav tako smo bile slovenske lovke deležne zahvale in majhne pozornosti od lovk iz tujine. Nato je sledila večerja, zaigrale so harmonike in zabava se je zavlekla pozno v noč.

Zapisati moram, da so se nam v soboto pridružili in se tudi udeležili lova predsednik LD Mirna-Buzet in podpredsednik Lovčkov saveza Istarske Županije **Branko Golojka** ter njegov tovariš.

V nedeljo smo tujkam organizirale izlet po Obali in zaledju Slovenske Istre, kjer so lahko poskusile tamkajšnje tradicionalne

Po sprejemu in dobrodošlici, ki so jo gostjam izrekli predstavniki LD Rižana, LZ Koper in LZS, se je v lovski koči rižanskih lovcev ob večerji razvilo prijetno druženje.

jedi in vina. Gostja iz Češke in slovenske lovke pa smo se z lovci LD Rižana udeležile še njihovega skupnega lova.

Po kosilu je prišlo slovo. S prišrčnimi in toplimi pozdravi smo si lovke obljubile, da se bomo naslednje leto sešle v še večjem številu. Namen našega dogodka ni bil samo loviti; lovke smo pokazale, da je pomembnejši del spoznavanja žensk, ki so si podobne tudi pri svoji dejavnosti na tem področju, izmenjava izkušenj, druženje in seznanjanje z lovskimi običaji v drugih deželah, predvsem pa, da predstavimo slovensko lovstvo in našo lovsko kulturo.

Ves dogodek so naši lovski tovariši fotografirali, za kar velja posebna zahvala podpredsedniku LZ Koper **Vedranu Prodanu**, ki je poskrbel tudi za CD-je, ki jih je poslal v trajen spomin našim gostjam v tujino.

Ivica Kocjančič in Janja Pavlič Razgoršek

Sedmi krog ali kako se utrjuje lovsko prijateljstvo

V časih, ki lovstvu in lovu niso najbolj naklonjeni, in v sušnih letih, ko je ponekod tudi divjadi za odstrel manj, postajata pristno lovsko tovarištvo in prijateljstvo posebni vrednoti zelene bratovščine. Seveda si ju nismo izmislili zdajšnji rodovi, pač pa smo ju prevzeli od naših prednikov, ki so vedeli, kako pomembno je imeti v pravem trenutku ob sebi pravega lovskega tovariša in prijatelja in kaj pomeni takšno prijateljstvo. Ne samo, ko gre za lov in lovstvo, pač pa tudi v običajnem vsakdanjem življenju. Ker sistematično spremljam lovsko dogajanje in medijske odmeve na pozitivne in žal vse bolj tudi negativne lovske zgođe in nezgođe, me je pritegnila notica o tako imenovanem *Sedmem krogu*, ki

ga vzdržujejo in nenehno utrjujejo člani petih LD iz Posavja oz. Dolenjske.

Kaj neki naj bi bil *Sedmi krog*, sem ugibal in medtem prejel kratek telefonski klic dobrega prijatelja, znanega lovskega pevcu, kulturnika in predsednika *Društva LPZ in rogisti Zasavje - Trbovlje, Staneta Bizjaka*. Povedal mi je, da bi bilo prav, če bi slovenska lovška javnost tudi v stanovski reviji *Lovec* prebrala o pravem utrjevanju lovskega tovarištva med lovci v posavskem območju Slovenije. Staneta dobro poznam in ga cenim kot lovca z izjemno »kilometrino«, preudarnega in strogega do sebe in drugih, predanega lovu, lovskim načelom, kot odličnega pevcu in organizatorja dogodkov na področju lovske kulture. Zato ni bilo treba reči dvakrat, da se srečava.

Dana beseda, je povedal, ga vedno obvezuje, zato mi je podrobneje predstavil *Sedmi krog*. Razlagal je počasi, razumljivo in z željo, da ne bi kogarkoli izpustil. Povedal je, da je član LD Studenec na Dolenjskem, ki šteje šestdeset članov in upravlja z okrog 4.800 ha velikim loviščem. Kot Dolenjec ima rad valovito deželo, iz katere ga je pot s trebuhom za kruhom vodila v rudarske revirje, v Trbovlje. Tam je hodil v rudarsko šolo in nato osem let delal pod zemljo, v jami, kjer so kopali premog. To je bilo težko delo, a bili so mladi, polni volje in radi so delali. Žal mu je, da so revirji tako drago plačali tranzicijo in da je rudarstvo skupaj z večino zasavske industrije šlo po zlu. Še vedno živi v Trbovljah, a še raje se zadržuje na vikendu na Dolenjskem. Lovec je od mladih let, predan naravi rodne Dolenjske, kjer ima veli-

Prvi korak k obliki zdajšnjega tradicionalnega druženja članov petih LD pred enaintridesetimi leti je napravil Stane Bizjak (LD Studenec).

Tudi na »spominski« preži so oznake vseh petih LD.

ko lovskih prijateljev. Ko so ga nekoč zasavski lovci povabili na srečanje na Kum, se mu je taka oblika druženja zazdela imenitna. In razmišljal je, da bi nekaj podobnega naredili tudi v njegovi LD Studenec. Lovskim tovarišem je pripovedoval o doživetju in idejo so »zagrabili« z vsemi štirimi. Nato je na zamisel skoraj pozabil, zato so ga okrcali, da samo govori in nič ne naredi. Pa je le napravil prvi korak in pred enaintridesetimi leti je bil prvi sestanek v lovski koči na Studencu, ki so se ga udeležili starešine LD Studenec, LD Bučka, LD Tržišče, LD Škocjan in LD Boštanj. »Dobro se spominjam udeležencev tega srečanja, ki so bili: dr. **Jurij Pesjak** st. iz LD Boštanj, **Jože Bukovec** iz LD Bučka, **Igor Malus** iz LD Tržišče, **Janez Zupec** iz LD Škocjan in naš starešina **Jože Puntar**. Dogovorili smo se za prvo skupno srečanje in prvi Lov petih. Na stičišču vseh petih lovskih druženj, na Sv. Primožu, smo postavili posebno znamenje. Zdaj je tam visoka preža z napisom vseh petih LD. Bil sem torej pobudnik in tudi prvi organizator našega prvega srečanja, ki je preraslo v t. i. krog (vsako leto druga družina), lani že v sedmega, in verjamem, da bo tako tudi ostalo. Prvi lovovodja pred enaintridesetimi leti je bil **Lado Klaus**. Lovovodja je vedno iz LD organizatorice druženja; lani je ta čast pripadla našemu starešini **Romanu Jancu** iz LD Studenec. Vsako leto se zberemo na skupni izhodiščni točki, se pozdravimo, spijemo čaj s še kaj ... in nato gremo na lov. Vsak v svoje revirje lovišča. Po lovu pa se zberemo na istem mestu, tam opravimo poždrav lovini, uplenitvi prejemo vejice plena za uplenjeno veliko divjad, poskrbimo za kulturni program in se nato vse do poznega večera zadržimo v bližnji

Foto: S. Bizjak

Blizu preže, ki označuje stičišče oziroma skupno izhodišče za Lov petih LD, so postavili spominsko znamenje v spomin na preminulega ustanovitelja LD Studenec Jožeta Nikoliča.

zidanici pri **Ladku Zgoncu**. Tu je naš stalni in priljubljeni »drugi dom«. Z nami so v njenem zavetju vedno tudi številni gostje. Na tridesetem druženju je bil z nami tudi takratni predsednik LZS mag. **Srečko F. Krobe**. Vedno si imamo veliko povedati in veseli nas, da se teh druženj radi udeležijo tudi predstavniki lokalnih skupnosti, občin in KS,« je svojo pripoved strnil Stane. Dodal je, da je udeležba na lovih vedno zelo dobra, Diana pa je lovcem različno naklonjena. Skupno druženje je vedno prvo nedeljo v novembru, organizatorji pa se menjajo. Uradno se to imenuje **Lov petih LD** in ga kot takšnega vodijo tudi v načrtih lovov vseh omenjenih LD.

Čeprav je lov organiziran tudi zaradi plena (lani na primer so v LD Studenec uplenili kar štirinajst divjih prašičev in eno lisico), je to vendarle predvsem izvorna oblika druženja in prijateljevanja. Lovci se pač radi družijo, še posebno v lepem vremenu, kakršno je bilo tudi na lanskem lovu, in uživajo v

naravnem okolju. Nikoli ne manjka dolenjskega cvička (ki pride na vrsto po lovu!), in kulinarčnih dobrot, še zlasti ne bograča, za katerega je lani poskrbel kuharski mojster **Alojz Pirc**. Lovci nikoli ne pozabijo na lovsko kulturo. Po vsakem takšnem lovu pripravijo kulturni program, v katerem sodelujejo pevci in rogisti. Lani so skupaj zaigrali **Dobovski** in **Revirski rogisti**, pevci **LPZ iz Trbovelj** pa so zapeli izbrane lovske pesmi in na koncu dvignili udeležence na noge z vse bolj prepoznavno napitnico **Bratje**. Z njo so poželi dolge aplavze že na srečanjih v Vipavi in na Ptuj. Iz njihovih grl res imenitno zveni! Včasih po kon-

čanem lovu opravijo tudi lovski krst. Bizjak se spominja, da so po prvem lovu pred enaintridesetimi leti krstili **Jožeta Bukovca**. Tradicionalno lovsko-tovariško dejanje je takrat opravil nekdanji strokovni tajnik ZLD Posavje **Lojze Arko**. Vsem udeležencem lova podarijo spominska darila, lani so dobili posodice. Stane je opozoril še na nekaj: lovci so namreč blizu preže, ki označuje stičišče in skupno izhodišče za **Lov petih LD**, postavili spominsko znamenje v spomin na preminulega ustanovitelja LD Studenec **Jožeta Nikoliča**. Njegovi prijatelji se ga še vedno spominjajo kot »gorskega carja« in so mu za velik prispevek k razvoju LD Studenec v naravi postavili lep spomenik: je iz kamna, ki so ga pripeljali izpod njegovega kozolca. Res lepa odločitev in na omenjenega lovskega tovariša se spomnijo prav vsako leto. *Sedmi krog* se torej nadaljuje, novembra letos bo šel že v dvaintrideseto tirnico. Verjamemo, da znova zelo uspešno.

M. Toš

LD Novo mesto ima nov prapor

Lovska družina **Novo mesto**, članica Zveze lovskih druženj **Novo mesto**, je razvila nov lovski prapor, ki predstavlja simbol omenjene LD. Novi prapor je zastava Lovske družine **Novo mesto**, na kateri so izvezeni njihovi simboli, obšit je z okrasnim zlatim vezanjem. Lovski prapor se od klasične zastave razlikuje po svojem videzu, namembnosti in uporabi. Sestavljata ga drog prapora in praporna ruta, ki sta nerazdružljiva celota. Kot ročno delo je unikat, ki predstavlja LD na proslavah in svečanostih. LD **Novo mesto** je razvila značilen slovenski lovski prapor. Zanj ne veljajo stroga klasična veksikološka pravila¹ oblikovanja. Izvezen je z lovskimi motivi, ki so tesno povezani z lovsko družino, njeno dejavnostjo in logotipom Lovske zveze Slovenije. Motivi na praporu so čudovita tihožitja stiliziranih rož, vejic in listov, ki so značilni za pokrajino lovišča lovske družine. Ob razvitju novega lovskega prapora Lovske družine **Novo mesto** velja omeniti, da je prvi lovski prapor pri nas svečano razvila Lovska zveza **Novo mesto** na lovski proslavi novembra 1958 na Frati. Boter prapora, ki je nastal po zamisli inž. **Janeza Bulca**, ki je nanj narisal medveda s stiliziranimi vogalnimi elementi, je bil **Franc Pirkovič**, predsednik tedanjega Okrajnega ljudskega odbora **Novo mesto** in kasnejši predsednik Lovske zveze **Novo mesto**. Pokrovitelj prapora je bil dr. **Jože Benigar**, predsednik LZS.

LD **Novo mesto**, ki uspešno deluje že sedemdeset let, je namreč med prvimi LD na Slovenskem razvila svoj lovski prapor, ki ga je vrsto let prizadevno in ponosno nosil praporščak **Alojz Kočijaž**. Prapor se je s svojo dolgoletno uporabo »utrudil« in v LD, ki jo zdaj uspešno vodi prizadevni starešina **Franc Gode**, so sklenili, da bodo nabavili novega. Začeli so zbirati denar, ki ga je v celoti iztržil neutrudni lovec **Ignacij Milan Vrščaj**. Po njegovi zaslugi so izdelovalci prapora po naročilu z verižnimi vbodi in sodobno tehniko mehkega senčenja izvezli značilen dvostransko vezeni slovenski prapor, na katerem so simboli, povezani z loviščem LD **Novo mesto**. Drog novega prapora je zaključen s kovinsko konico, nanj pa so nameščeni pozlačeni

¹ Veksikologija ali zastavoslovje obravnava in proučuje zastave in prapore.

Nov prapor LD Novo mesto je v prisotnosti Staneta Gabrijela iz rok starega praporščaka Alojza Kočijaža prevzel Ignacij Milan Vrščaj.

Razvitje lovskega prapora LD Novo mesto z novim praporščakom

lipovi listi (»žeblički«) z vgraviranimi imeni članov, ki so darovali prispevek zanje; to sodi že med

ustaljen del lovske tradicije in vzdrževanje običajev.

Z novim praporom je LD dobila

tudi novega praporščaka. Iz rok starega ga je v lovišču LD Novo mesto na Frati novembra lani slavnostno prevzel novi praporščak **Ignacij Milan Vrščaj**, ki ga bo po zaobljubi ponosno nosil in varoval. Za žebliček so prispevali člani lovske LD, praporne trakove pa so darovali **Zavarovalnica Triglav, d. d. Ljubljana, Gozdno gospodarstvo, d. d., Novo mesto, Občina Straža, Občina Žužemberk, Mestna občina Novo mesto, ZLD Novo mesto in Jure Mlakar, s. p.**

Zgodovina Lovske družine Novo mesto, ki je bogata in usodno povezana z razvojem dolenskega lovstva, se torej uspešno nadaljuje. Mladi in tudi malo starejši lovci krepijo dolgoletno tradicijo dolenskega lovstva dr. **Josipa Bučarja, dr. Antona Furlana, Slavka Beleta, dr. Dušana Groma, Franja, Marka in Janeza Bulca** ter drugih velikih mož slovenskega ter predvsem dolenskega lovstva. Na njihovem čelu bo ponosno stopal, »čeprav viharja moč razsaja, hraste cepi, skale taja, pehe zemlje drobi ...²« praporščak Ignacij Milan Vrščaj z novim praporom LD Novo mesto.

Bojan Avbar

² Po pesniku Jožefu Virku (pred 1863) in njegovi poemi Slava Slovincem.

Obmejno srečanje treh lovskih družin!

V lovišču LD Središče, tik ob hrvaški meji, smo se 8. 11. 2015 že tradicionalno srečali lovci treh sosednjih lovskih družin iz dveh držav. Srečali smo se lovci iz LD Srnjak - Macinec, LD Šljuka - Gornji Mihaljevec, obe iz Republike Hrvaške, in LD Središče kot organizatorica letošnjega srečanja. V gozdu, imenovanem Hraščica, se je zbralo več kot trideset lovcev omenjenih družin. Sodelovanje družin traja na tovariških in prijateljskih temeljih že dolga leta, saj se nas večina lovcev dobro pozna in smo prijatelji še iz časov nekdanje skupne države. Po pozdravnih govorih starešin vseh treh družin so se lovci pomešali med seboj in se zapletli v prijetne lovske pogovore ter si izmenjali izkušnje, kar je vedno dobrodošlo. Ugotavljali smo, da imamo podobne težave pri opravljanju našega temeljnega poslanstva. Strinjali smo se, da se tudi naše poslanstvo vedno bolj nagiba v naravovarstveno smer in da se prav zaradi negativnih vplivov na naravo, ki jih povzroča človek, zmanjšuje številčnost divjadi v naših loviščih. Zato moramo veliko dela in sredstev vlagati v ohranjanje

Medvedji dan - prvi seminar o nepotrošni rabi medvedov v turizmu

LIFE
DINALP
BEAR

V soboto, 23. januarja, je bil v okviru projekta LIFE DINALP BEAR na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani izobraževalni seminar o nepotrošni rabi medvedov v turizmu pod naslovom *Medvedji dan*. Glavni namen seminarja, namenjenega predvsem lovcom in turističnim vodnikom, je bila predstavitev smernic za odgovorno nepotrošno rabo medvedov v turizmu. Dejstvo je namreč, da postajajo z medvedom povezane turistične dejavnosti oz. izdelki, kot sta npr. fotografiranje ali opazovanje medvedov v naravnem okolju, vedno bolj zanimivi za širšo javnost.

Medvedi so veličastne živali, ki v ljudeh budijo zanimanje in radovednost, kar marsikje s pridom izkoriščajo in opazovanje medve-

dov vključujejo v širšo turistično ponudbo. Ker je Slovenija ena od redkih predelov Evrope, kjer je medvede še mogoče opazovati v prosti naravi, so se začele pojavljati tudi take aktivnosti. Zanimanje za »medvedji turizem« se vedno bolj veča med zainteresiranimi turisti pa tudi med ponudniki takih storitev in tistimi, ki bi to želeli šele postati. Zato so strokovnjaki z Biotehniške fakultete pripravili smernice/usmeritve za sprejemljivo in odgovorno izvajanje tovrstnih aktivnosti, ki lahko zagotovijo edinstveno in varno doživljanje narave, povezano z medvedi v njihovem naravnem okolju, predvsem pa na način, ki bo kar najmanj negativno vplival nanje.

Na seminarju, ki se ga je udeležilo 96 udeležencev, so tovrstne

smernice in navodila predstavili predstavnikom lovskih in turističnih organizacij. Število udeležencev je potrjevalo, da je zanimanje za tovrstne aktivnosti veliko. Ob tem pa je bilo zelo pomembno tudi povezovanje različnih strok. Čeprav imajo lovske organizacije – upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom – pri tovrstnih aktivnostih vedno ključno vlogo in so marsikje že doslej ponujale različne oblike »nepotrošnega« doživljanja medvedov, bodo same zelo težko izkoristile vse potencialno sprejemljive možnosti, ki se ponujajo. Zato so opozorili, da je v okviru obstoječih zakonodajnih podlag ključno povezovanje s turističnimi delavci, ki takšen medvedji turizem v povezavi z upravljalci lovišč lahko vključijo v celostno turistično ponudbo in skupaj ponudijo celovite, zanimive in privlačne turistične storitve.

Strokovnjaki so udeležencem iz različnih organizacij (Agencija RS za okolje, Gospodarska zbornica Slovenije, Zavod za gozdove

Slovenije, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Društvo Dinaricum, Arcturos, Zavod Tovarna trajnostnega turizma, Klub profesionalnih turističnih vodnikov Slovenije, Ars Naturae) poleg smernic predstavili tudi ključne pravne vidike, ki so pomembni za opravljanje aktivnosti medvedjega turizma, temelje biologije in ekologije medvedov, temeljna načela trajnostnega turističnega izdelka (proizvoda) in vodenja turističnih skupin. Predstavili so tudi nekaj praktičnih primerov t.i. »nepotrošne rabe« medvedov v turizmu. Ena od zanimivih novosti je uvedba oznake Medvedu prijazno, ki so jo prav tako razvili v okviru projekta in je dodana vrednost za storitve in izdelke, katerih izdelovanje in izvedba nista škodljiva medvedu in njegovemu habitatu. Več o pridobitvi oznake Medvedu prijazno najdete na e-povezavi: <http://dinalpbear.eu/registracija-izdelka/>

**Projektna ekipa
LIFE DINALP BEAR**

Foto: J. Dogša

S srečanja treh lovskih družin LD Srnjak - Macinec, LD Šljuka - Gornji Mihaljevec in LD Središče ob Dravi

naravnih razmer za normalno življenje divjadi in vse drugih vrst prostoživečih živali.

Srečali smo se še pred postavitvijo žične ograje, ki je nato grobo prekinila naravne življenjske stečine divjadi pa tudi ljudi, ki so na obeh straneh meje vedno živeli v duhu prijateljstva in medsebojnega spoštovanja. Vsi prisotni smo si bili enotni, da bomo z vsakoletnimi srečanji nadaljevali, in se strinjali, da je naše dolgoletno zelo dobro sodelovanje lahko zgled marsikomu, med drugim predvsem politikom, ki nas včasih s svojimi nepremišljenimi dejanji želijo skregati in razdvajati. V potrditev našega lovskega tovarštva in prijateljstva smo po dobri malici in ob rujni kapljici, že v mraku, kot se za lovce spodobi, skupaj ubrano zapeli več pesmi in tako še glasno potrdili naše prijateljstvo!

Jurij Dogša

Tradicionalni skupni lov treh belokranjskih LD

Kar precejkrat na leto je v naši ZLD Bele krajine uporabljena beseda »tradicionalni«. Pa ne kar tako; na tradicijo Belokranjci dajemo res velik poudarek. Taka so razna druženja med lovskimi družinami iz naše ZLD in tudi druženja s hrvaškimi lovci, tu so še prireditve lovcev - strelcev in kinologov. Tudi na republiški, državni ravni. Tako bo tudi v prihodnje, saj se vsi trudimo, da so srečanja in razna tekmovanja predvsem varna in v najboljšem razpoloženju.

Drugo nedeljo v letošnjem januarju je bil tako že drugi skupni lov lovskih družin LD Smuk - Semič, LD Črnomelj in LD

lo se nas je okrog osemdeset. Letos je bila organizatorica lova LD Smuk - Semič. Najprej je zbrane lovce pozdravil **Anton Šircelj**, starešina LD Smuk - Semič, za njim pa še starešina LD Črnomelj **Tomaž Zajc** in gospodar LD Gradac **Boris Štravs**. **Roman Kapušin**, starešina LD Gradac, se nam je zaradi službenih obveznosti pridružil kasneje, po začetku lova.

Dogovorjeno je bilo, da bodo lovci iz klobuka žrebali številke stojišč ne glede, v katerem lovišču bodo stali. V primeru odstrela divjega prašiča bi ga lahko odkupili in kupnino poravnali lovski družini, v katere lovišču bi bil prašič uplenjen. Ker sem bil žal edini od belokranjskih registrov, sem v

Pa vendar; menim, da ob vsaki taki priložnosti lovski rog pričara slavnosten poudarek lovu. Tako so tudi moj signal sprejeli vsi tamkajšnji lovci. Po govorih in napotkih, kako varno loviti, ter opozorilu glede stroge discipline na stojiščih so se lovci - strelci odpravili na izžrebane »štante«.

Kmalu po začetku lova so na zbirališče pripeljali kotel, v katerem so že kuhali pasulj. V trenutku je vsa okolica dišala po njem. V spremstvu kotla s pasuljem so bili glavni kuhar **Silvo Derganc**, njegov brat **Marjan** in **Marko Mavsar**. Pridružil se nam je tudi eden od starejših lovcev LD Smuk - Semič **Martin Pečavar** - Grgec, ki pa tisti dan izjemoma ni bil s harmoniko.

Udeleženci januarskega skupnega lova na divje prašiče treh belokranjskih lovskih družin

Starešine treh belokranjskih LD: Tomaž Zajc (LD Črnomelj), Anton Šircelj (LD Smuk - Semič) in Roman Kapušin (LD Gradac)

Gradac. Člani vseh treh LD smo se sestali *Pri vražjem kamnu* v lovišču LD Črnomelj. Tako je bilo tudi letos. Vreme je bilo za lov res ugodno, vsaj 10 cm snega je zapadlo, bilo je hladno, a žal tudi megleno. To se je poznalo pri skupinski fotografiji; zbra-

dogovoru z Antonom Širceljem, vodjem lova, poskrbel za potrebne signalne zvoke z lovskim rogom. Ker tega do tedaj nismo izvajali, je bil tak poziv »v zbor« novost, za nekatere kar manjše presenečenje. Vse bi bilo še učinkoviteje, če bi bilo na lovu več registrov.

Posebej moram omeniti prisotnost lovke **Maje Gašperič**, ki jo je, kot po navadi v pogonu, spremljala psička nemška lovška terierka.

Lov je trajal do dvanajstih, ko smo se počasi začeli spet zbirati na zbornem mestu *Pri vražjem kamnu*. Vse do konca nismo vedeli, ali se je lov končal s plenom ali ne. Pa se je končal s plenom! Skoraj zadnja sta prispela še uplenitelja vsak s svojim prašičem. To je bil spet razlog za moj lovski rog in za signal »pozdrav lovinici«.

Anton Šircelj se je zahvalil vsem lovcem za varen in uspešen lov, lovski družini gostiteljici za prizadevnost, povezano s tem srečanjem, ter se zahvalil tudi boginji lova, Diani, za lovski plen. **Viljem Pečavar**, vodja lova, je ob čestitkah k lovskemu blagru upleniteljema **Marjanu Jurajeviču** iz LD Gradac in **Antonu Komidarju** iz LD Smuk - Semič izročil smrekovi vejici. Po pripadajočem ritualu in pozdravu

lovini z lovskim rogom so semiški gostitelji poskrbeli za pogostitev s »super pasuljem«. Postregli so ga na mizah in klopih, ki so jih pripeljali s sabo, tako da smo se lahko prav vsi posedli in uživali ob okusnem pasulju in odličnem semiškem belem vinu. Odličen kruh so spekli v pekarni Gregorič v vasi Lokve pri Črnomlju. Menim, da sem bil spet med prvimi, ki smo šli še po »repete«. Nekateri so to naredili tudi dvakrat; seveda ne brez razloga.

Ko je A. Šircelj kot predsedujoči LD Smuk - Semič uradno zaključil lov, je povedal, da bo naslednje leto lov v organizaciji LD Črnomelj.

Zahvala velja vsem trem LD za odlično pripravljen in voden lov in tudi za doseženi namen – sodelovanje med lovskimi družinami in krepitev osebnih prijateljskih povezav.

Toni Vrščaj

Prijateljski lov na poljske zajce na Pagu

Bili smo gosti hrvaške LD Kamenjarka - Kolan na Pagu

LD Kamenjarka - Pag, sekcija iz Kolana na otoku Pagu, je pobratena z LD Tetrijeb - Čabar (Hrvaška). Slednja je pred leti podpisala sporazumu o sodelovanju z našima sosednjima lovskima družinama v Sloveniji – z LD Babno Polje in LD Loški Potok oziroma z območnima ZLD Notranjske in ZLD Kočevje. Tradicionalnega »zajčjega lova«, kot mu pravijo čabranski lovci, se redno udeležujejo že desetletja in vedno številčneje od leta 2004, ko je bi podpisan dokument o pobratenju. Tako se lovci LD Babno Polje tradicionalnega lova na vsakoletno povabilo LD Tetrijeb - Čabar redno udeležujemo že nekaj let. Lovci LD Loški Potok pa so na omenjenem lovu na otoku Pagu 6. 1. 2016 sodelovali letos prvič.

Najprej moram na kratko predstaviti gostiteljsko LD Kamenjarka - Pag. Ime te LD v slovenščini pomeni skalno jerebico ali kotorno. Lovišče zajema južni del otoka Paga in meri okrog 19.000 ha ter sodi v območno Lovsko zvezo Zadarske županije s sedežem v Zadru. Trenutno je vanjo včlanjenih 150 članov – lovcev – in je notranje razdeljena na pet »lovnih enot«, in sicer: Kolan (5.000 ha), Pag - Dinjiška, Poveljana in Vlašiči. Njihov letni načrt odstrela v letu 2015 je znašal: 250 poljskih zaj-

Pozdrav lovini, ki ga je pred zborom lovcev vodil vodja lova Ljubo Paladina.

Paška sirarna Pag: z leve, Alen Ružič (LD Delnice), Antun Arh (LD Tetrijeb - Čabar), Ivan Marinč (LD Loški Potok) in Janko Škrlić (LD Babno Polje).

cev, 250 kotorn/skalna jerebic, 500 divjih kuncev (hrv. kunič) ter priložnostno lisica, divji prašič, sloka (vel. kljunač) in fazan (iz umetne vzreje). Zdajšnji predsednik LD je **Slavko Žunić**, podpredsednik pa **Slavko Pernar**. Vodja lovne enote Kolan je **Ljubo Paladina**, ki nas je tudi lepo sprejel in bil ves čas z nami. Bil je tudi vodja lova s svojimi pomočniki.

Na otok Pag smo prispeli s trajektom že 5. 1. 2016 popoldne. Po programu je bil najprej predviden ogled Paške sirarne, d. d., v Pagu, ki je v svetu in doma znana po najboljšem ovčjem siru in vrsti raznih sirov iz mešanice ovčjega in kravjega mleka. V sirarni nas je čakal tehnični direktor **Nenad Škoda** in nas popeljal na ogled celotne proizvodnje ter nam obširno obrazložil posamezne postopke predelave, recepture in sodobne tehnologije. Sirarna ima v lasti svojo čredo ovac, ki šteje več kot tri tisoč glav, kar pa niti približno ne zadostuje za potrebe njihovih naročil in proizvodnjo. Zato imajo na celotnem otoku še veliko rejcev kooperantov. Na leto izdelajo

okrog 800 ton paških sirov, od tega tudi nekaj več kot 200 ton trdega ovčjega sira. Izvažajo ga po vsem svetu, največ v ZDA, Avstrijo, Slovenijo in Italijo. Vsa proizvodnja je že na začetku leta praktično razprodana, cenovno pa segajo njihovi kakovostni izdelki v sam cenovni vrh. Ogled sirarne smo končali v komorah za staranje sirov, v katerih so posebne klimatske razmere in režim »odležavanja«, zorenja. Proces staranja traja od 6 do 18 mesecev; daljši je, boljši je sir, je povedal Škoda. Tam smo imeli priložnost tudi za nakup sirov iz celotnega proizvodnega programa, kar smo smo z veseljem izkoristili.

Že precej pozno so nas nato v lovskem domu v Kolanu sprejeli domači lovci, ki so medtem že pripravili okusno večerjo, kombinirano z morskimi sadeži in kopenskimi mesninami. Ob kramljanju pozno v noč smo okusno hrano lepo zalivali s prvovrstnimi domačimi vini in obujali spomine na minule lovske dogodivščine. Prenočevali smo v »nočitvenih kapacitetah« domačih lovcev gostiteljev.

Naslednji dan po zajtrku smo se zbrali na zbornem mestu pred lovskim domom v Kolanu in se pripravili za začetek lova. Ljubo, vodja lova, nas je razdelil v skupine, nato je razdelil še lovce z lovskimi psi, ki so odšli v pogon, nato pa smo se mi odpravili na stojišča.

Prejšnjo noč je zelo deževalo, zato je bil prehod skozi nizko rastlinje oz. tamkajšnjo *makijo* neprijeten, saj smo bili kmalu, še preden smo prispeli na stojišča, mokri do kolen. Prvi pogon, ki je trajal kaki dve uri, smo končali, prav ko so nas začele močiti prve kaplje dežja, nato pa je začelo zelo deževati. Vodja lova je odločil, da bomo zaradi slabega vremena lov končali in napotili smo se nazaj v lovski dom. Ker je bilo že v prvem in edinem pogonu naštetih skoraj sto strellov, smo neskromno pričakovali dokaj bogato lovino.

V hudem dežju smo se vsi sodelujoči zbrali v lovskem domu. Kmalu je vodja lova poklical k pozdravu lovini, ki je bila za tako kratek čas lova res bogata. Na tleh je bilo pravilno položenih trinajst poljskih zajcev, tri sloke (hrv. šljuke), dve skalni jerebici – kotorni in lisica.

Poklonili smo se uplenjeni divjadi in se zahvalili boginji Diani za uspešen in lovsko pravičen lov. Nato smo s prijatelji, kolanškimi lovci, še malo poklepetali, po kosilu pa smo se jim zahvalili, da so nam omogočili neizmerne lovske užitke lova na malo divjad in jih povabili na naše jesenske love na jelenjad in srnjad. V tem letu smo si obojestransko zaželeli veliko lovskih užikov, ravne cevi in dober pogled oziroma po njihovo – *dobru kob*.

Janko Škrlić

Gozdar na obisku

Smo radovedni otroci **Vrtca Šoštanj**, stari 3 do 4 leta. Na sprehodu smo opazovali različna drevesa. Ugotovili smo, da so na njih listki ali iglice. Listki se obarvajo in odpadejo, iglice pa ostanejo na drevesih vedno zelene.

Naučili smo se, kako je drevo zgrajeno (korenine, deblo, veje), kje drevesa rastejo in zakaj jih potrebujemo.

Zanimalo nas je, kdo skrbi za drevesa. Na obisk smo povabili gozdarja, gospoda **Tomaža Gradišnika**, da bi nam predstavil

Z atijem na lovu

Bila je sredo. Z atijem sem odšel na lov. Najprej je bil zbor, nato pa smo odšli na spodnji del Jelovice. Lovci so že čakali na stojščih, gonjači pa smo začeli poganjati. Za začetek je moj ati vrgel petardo, potem pa smo nekaj časa hodili in vrgel je še eno. Ati je ravno dejal, da bo še enkrat za šalo ustrelil, ko so pritekli mufloni in ovce. Nameril je puško v ovco in ustrelil. Zadel jo je. Nekaj časa smo še čakali in velik muflon je skočil v zrak. V zraku je bil trinajst sekund, nato pa je stekel proti pripravniku s psom. Pripravnik

Malčki Vrtca Šoštanj z gozdarjem Tomažem Gradišnikom in vzgojiteljico

svoj poklic. Povabila je bil zelo vesel in skupaj z njim smo se sprehodili po gozdu. Pokazal nam je svojo zaščitno obleko, čelado, rokavice, barvo za označevanje dreves, motorno žago ...

Preden smo se podali v gozd, nas je poučil, kako se moramo obnašati v gozdu: v njem ne kričimo, ker v njem prebivajo tudi živali, ne puščamo odpadkov, v njem ne kurimo in pazimo, kje hodimo, da se ne poškodujemo.

Kmalu smo v gozdu opazili drevo, ki je bilo zelo nevarno, zato ga je gozdar označil, žigosal in požagal. Mi smo ga pri delu opazovali, vendar zaradi varnosti iz primerne razdalje.

Otroci so bili zelo navdušeni ob hrumenju motorne žage in ob padanju drevesa.

Gozdar nam je iz debla narezal tudi »medalje«, mi pa smo obljubili, da bomo pazili na gozd, saj drevesa potrebujemo za življenje.

Gozdarju Tomažu smo se zahvalili in polni znanja odšli v vrtec.

Romana Cverle Krajnc in **Hermína Bezovnak Kompnej,** strokovni delavki

odšli nazaj proti avtu in tam sva ovco iztrebila. Ko sva to naredila, sva slišala še nekaj pokov. Bile so samo petarde. Počakala sva še našega psa Aga in skupaj smo odšli na Jamnik, kjer smo jedli jetrca. Zakuril sem svoj ogenj. Ko smo pojedli in popili, smo odšli domov.

Ta dan mi je minil zelo hitro.

Urh Jaklič, 5. r. (10 let)

Srečanje z lovci LD Dobrna

V jeseni smo se učenci **Osnovne šole Dobrna, 4. in 5. razreda**, podali proti lovski koči **Lovske družine Dobrna** na Trojni. Za pot od šole do cilja smo potrebovali približno poldrugo uro. Vmes smo dvakrat počivali in malicali. Končno smo zagledali želeni cilj.

Pri koči so nas sprejeli trije prijazni lovci LD Dobrna in nam pripravili razstavo pripomočkov

in nagačenih živali. Najprej so nas poučili, kakšno vlogo opravljajo lovci v naravi. Prikazali so tudi pripomočke za lov, od pušk pa do lovskega roga, ki so ga tudi preizkusili. Vsi so bili oblečeni v značilna terenska lovska oblačila. Nazadnje so nam pokazali, kako poteka streljanje na glinaste golobe. V koči smo občudovali njihove številne pokale in priznanja z različnih lovskega strelskih tekmovanj. Pred slovesom so nas pogostili še s štručkami in toplim čajem.

Čas z lovci je prehitro minil. Polni novega znanja smo se odpravili v dolino. Čeprav je bila pot dolga in strma, smo z lovci preživeli zanimiv dan, ki se ga bomo še dolgo spominjali.

Zahvaljujemo se članom LD Dobrna – **Miranu Freitagu, Darku Seniču** in **Marjanu Štravsu** – za zanimivo in poučno doživetje.

Maša Jelen in **Špela Lugarič,** 5. r., OŠ Dobrna

Zadnji dan v letu je naš dolgoletni član **Andrej Militarov**, po poklicu učitelj in pravnik, praznoval svoj 75. rojstni dan. Že kot desetletni fantič je redno spremljal lovce LD Šmarna gora na njihovih lovskih pohodih, pred 54 leti pa je postal njihov redni član, ki jim je ostal zvest vse do današnjih dni. Živalski svet in narava ga zanimata v podrobnostih, zato vseskozi opazuje divjad, njene življenjske cikle, navade živali, običajna in neobičajna dogajanja v povezavi z naravo in divjadjo.

Andrej se je rodil v Zg. Pirničah pri Medvodah. Otroštvo je preživel v težkih časih druge svetovne vojne pri svojih starših v Priinčah, kjer je obiskoval osnovno šolo in nato gimnazijo v Šentvidu nad Ljubljano. Po končani gimnaziji se je šolal na takratnem Učiteljskem inštitutu v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1960. Vojaški rok je služil v oficirski šoli v Bileči, nato učiteljeval v Medvodah, pozneje pa se zaposlil na Ministrstvu za notranje zadeve, kjer je leta 1979 diplomiral na Višji pravni šoli.

V naši zeleni bratovščini je Andrej znan po ustvarjalnem delu na področju slovenske lovske kulture. Ukvarja se z glasbo, izstopa pa predvsem na področju slikarstva. Menimo, da je s svojimi slikarskimi deli ob sodelovanju z raznimi lovskimi organizacijami veliko prispeval v zakladnico slovenske lovske kulture. S svojimi slikarskimi deli, ki jih je veliko tudi daroval, razveseljuje člane LD Šmarna gora in druge člane zelene bratovščine, za kar smo mu izredno hvaležni. Med lovci utrjuje medsebojne vezi in z razstavami svojih del popestri razstave lovskih družin ob njihovih praznovanjih in jubilejih po vsej Sloveniji. Za seboj ima več kot sto samostojnih razstav, največ na temo živalskega sveta.

Za Lovsko zvezo Slovenija je razstavljal na več razstavah Lov in ribolov, razstavah Kluba Diana, LGO Maribor, Notranjske, Gorenjske, Kočevja, na srečanjih Lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije, raznih sejmih na temo lova in ribolova, na mnogih kinoloških prireditvah, Evropskem mitingu muharjev, v reviji Lovci in reviji Vode in mi. Militarov je s svojimi deli opremljal zloženke lovskih družin ob njihovih praznovanjih in portretiral nekaj vidnih predstavnikov LZS in ZLD Ljubljana.

Naš lovec Andrej je tudi avtor družinskega prapora LD Šmarna gora in reden režiser ter scenarist 40-, 50- in 60-letnice praznovanja naše LD. Od leta 1963 do 1968, od 1980 do 1984 ter od leta 1997 do 1999 je bil član UO naše LD. Od leta 1980 do 1984 je opravljal funkcijo predsednika disciplinske komisije. Od leta 1982 do 1985 je bil član častnega razsodišča ZLD Ljubljana, član družinske disciplinske komisije je bil od leta 1988 do 1990, predsednik NO LD pa od leta 1994 do 1997. Leta 1992 je opravil izpit za usposobljeno osebo – preglednika divjadi.

Za nesebično in požrtvovalno delo v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z Znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje ter jubilejnim znakom za petdeset let članstva v lovski organizaciji. Ob jubilejnih obletnicah LD Šmarna gora je Andrej prejel družinska priznanja.

Našemu jubilarantu in nosilcu srebrnega znaka osamosvojitve Republike Slovenije – združenja Sever iskreno

čestitamo in mu želimo še čim več obhodov po lovišču zelene Šmarne gore in okolice. Naj mu narava pokaže še veliko novih slikarskih motivov, s katerimi bo razveseljeval svoje prijatelje iz zelene bratovščine. Predvsem pa naj mu zdravje služi za nadaljnje lovske pohode z nami, šmarnogorskimi lovci.

LD Šmarna gora – B. F.

Janko Tomec, naš najstarejši član, je 27. 12. 2015 praznoval svoj 80-letni življenjski jubilej.

Jubilant se je rodil leta 1935 v kmečki družini kot sedmi otrok od desetih. Že v otroštvu je občutil surovost druge svetovne vojne. Družino so leta 1941 izselili v Srbijo, zato je osnovno šolo začel obiskovati šele leta 1945, ko so se vrnil domov. Do odhoda k vojakom je živel pri starših, po odsluženju vojaškega roka pa se je najprej zaposlil v Impolu v Slovenski Bistrici, nato pa kot skladiščnik lesa v Kmetijskem kombinatu Slovenska Bistrica, kjer se je leta 1991 upokojil. Tu je delal tudi njegov sorodnik Franc Štimec, ustanovni član LD Laporje, ki je mladega Janka že kot najstnika navdušil za lovstvo in kasnejši vstop v zeleno bratovščino.

Mladi Janko je bil navdušen nad vsem, kar je bilo povezano z naravo, živalmi, zato je leta 1960 postal pripravnik v LD Laporje, leta 1963 opravil izpit in z velikim navdušenjem in odgovornostjo začel lovsko kariero. Povezoval in družil se je s starejšimi lovci in od njih črpal praktično znanje in izkušnje. Zavzeto je pomagal pri gradnji lovskega doma, opravljal naloge v lovišču ter z delom veliko prispeval k delu v LD. Pri tem je bil zelo praktičen in iznajdljiv. Še vedno se zavzema za pravičnost, poštenost in odgovornost do narave in divjadi ter za odkrite, kritične in spoštljive odnose med člani. Z leti si je nabral veliko izkušenj, zato mu je vodstvo LD zaupalo kar nekaj pomembnih funkcij: vodenje revirja (1972 do 1980), gospodarja LD (1984 do 1986), kinološkega referenta (1974 do 1990), vodenje komisije za ocenjevanje škode (1986 do 1988), član v upravnem odboru je bil od 1978 do 1982 in od 1984 do 1988. Nekaj časa je bil tudi preglednik uplenjene divjadi, pomočnik praporščaka, vodnik tujih gostov, bil mnogokrat lovovodja, sodeloval v strelski ekipi, bil mentor šestim pripravnikom itn. Že 30 let se ukvarja z vzrejo in vodenjem nemških lovskih terierjev (jamarjenj) je bila njegova najljubša oblika lova. Rad se je udeleževal lovov pri sosednjih LD in v tujini. V lovske vrste je pritegnil svojega sina in štiri svake, ki so vsi v LD Laporje opravili pripravništvo in postali uspešni lovci. Za svoje zaslužno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge, od LZ Maribor je dobil priznanje ob 50-letnici članstva, v matični LD Laporje pa več priznanj za aktivno delo. Dvajset let je bil tudi član PGD Laporje.

Dragi Janko, ob tvojem jubileju in ob 55-letnici članstva v lovski organizaciji ti želimo še mnogo zdravih let in trdnih korakov po lovskih poteh in poteh, ki vodijo k lovskim tovaršem! Prihajaj še dolgo med mlajše lovce in jim posreduje bogate izkušnje svoje lovske preteklosti. Zahvaljujemo se ti za opravljeno dosedanje delo, za tvojo pristno domačnost in gostoljubnost, ki jo kot posebnost tvoje hiše ohrani še mnogo let!

LD Laporje – F. K.

Nesikal: M. Samar

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Rudi Brilej, LD Radeče
Vid Černe, LD Kranjska Gora
Viktor Debelak, LD Gorenja vas
Ivan Franetič, LD Senožeče
Jože Hlebanja, LD Kranjska Gora
Jože Klun, LD Cerklje ob Krki
Henrik Sernc, LD Šmartno na Pohorju

85-letnico

Jožef Butala, LD Loka
Rudolf Čelan, LD Starše
Milko Ocepek, LD Tabor
Janez Pogačnik, LD Jošt, Kranj
Ladislav st. Prosenik, LD Brestanica
Franc st. Rajh, LD Tomaž pri Ormožu
Franc Vidrgar, LD Mlinše
Franc Zorko, LD Artiče

80-letnico

Gabrijel Alič, LD Vinica
Gabrijel Edo Babnik, LD Kresnice
Ivan Bačar, LD Hubelj
Francišek Bračič, LD Voličina
Janez Colnar, LD Otočec
Sergej Černic, LD Škofljica
Jožef Erjavec, LD Destnik
Janez Grilc, LD Jelovica, Ribno
Gabrijel Hvala, LD Sevnica
Janez Keršmanc, LD Brezovica
Janez Kobe, LD Gorjanci
Franc Krajnc, LD Loče
Miro Franc Luskovec, LD Storžič
Mihael Preskar, LD Pišce
Peter Sirk, LD Mlinše
Franc Škočir, LD Hrenovice
Jožef Šnajder, LD Velika Nedelja
Jožef Velnar, LD Ljutomer
Zdenko Videtič, LD Suhor

75-letnico

Anton Babič, LD Radvanje
Franc Horvat, LD Pečarovci
Matilda Hrabar, LD Trnovo
Jože Kepic, LD Šenčur
Josip Kolarič Dobrova
Rudolf Kotnik, LD Bukovje, Otiški Vrh

Srečo Kovač, LD Grahovo
Florijan Marijan Leban, LD Tolmin
Emil Milan Logar, LD Kozleč
Lovro Markovc, LD Dobrča
Julij Mikec, LD Tržišče
Marijan Podbevšek, LD Vače
Matjaž Rode, LD Pugled
Ferdinand Škočir, LD Hubelj
Jurij Skuber, LD Jezersko
Jože Tušar, LD Škofja Loka
Franc Volf, LD Podbrdo
Jože Žabkar, LD Krško

70-letnico

Jože Arnuga, LD Trnovska vas
Danilo Brajdot, LD Trnovski Gozd
Ivan Butul, LD Kobarid
Jožef Gibičar, LD Videm ob Ščavnici
Anton Globokar, LD Krka
Maksimiljan Gobec, LD Loka pri Žusmu
Franc Gutenberg, LD Gmada, Celje
Jožef Habjan, LD Višnja Gora
Drago Jakopič, LD Jesenice
Aljož Janžovnik, LD Leskovec v Halozah
Rudi Jud, LD Črnovelj
Vladimir Kavrečič, LD Dekani
Franc Marušič, LD Tabor, Zagorje
Stanislav Maver, LD Podbrdo
Jožef Opeka, LD Cerkljica
Jurij Pagon, LD Javornik
Anton Pavlič, LD Novo mesto
Rudolf Porej, LD Jamnica
Jože Potočnik, LD Vojkovo
Jakob Pulko, LD Cigonca
Jože Repnik, LD Škale
Dragomir Rovere, LD Hrenovice
Jožef Skerlovnik, LD Radvanje
Franc Skol, LD Domžale
Jožef Dušan Šoštarčič, LD Ljutomer
Edvard Štavar, LD Tabor, Zagorje
Anton Torkar, LD Jelovica, Ribno
Zoran Trekman, LD Rače
Viktor Zupančič, LD Trebnje

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Deležen Zlatorogove naklonjenosti

Vrsto let že hodim v kraljestvo Zlatoroga, da bi doživel in videl nekaj podobnega, kar se mi je posrečilo šele lani jeseni, novembra 2015. Visokogorsko dolino obiskujem, če je le mogoče, dvakrat na leto, še posebno v času gamsjega prska. Dobre tri ure hoda odmaknjena pokrajina me je znova vabila in me še vedno vabi. Ne ustavijo me niti slabše vremenske razmere niti dejstvo, da največkrat gamsov ali drugih živali ni v dosegu mojega objektivna.

Lanski november in sploh vsi jesenski dnevi so nudili veliko sončnih in brezvetrnih dni. Izkoristil sem kar nekaj ur in jih preživel v visokogorju. Dvakrat sem se odpravil na omenjeni kraj. Moja vztrajnost je obrodila sadove.

Že nekaj dni pred odhodom v gore vedno spremljam vremensko napoved in če je ugodna, se začnejo priprave za obisk visokogorja.

Skrbno pregledam in očistim foto-grafsko opremo, napolnim baterije, pripravim kartice ... Nato vse zložim v nahrbtnik. Kar zadeva oblačil in hrane, s seboj vzamem res najnujnejše. Pot v odročen svet je strma in dolga, moje moči pa omejene, zato skopo odmerim vsak gram teže za živila. Pri opremi ne skoparim tako. Na taki poti v neobljudenem svetu si po potrebi ne morem nikjer izposoditi opreme, ki bi pomotoma ali zaradi teže ostala doma. Zadovoljen sem, če se mi kdo pridruži, predvsem zaradi varnosti. A največkrat hodim sam. Od daleč me opazujejo le gamsi, kakšen zajec, lisica ... Vse živali se umaknejo, pritajijo in počakajo, da se umaknem.

Prišel je dan, ki je obetal dobre vremenske razmere. Budilko sem nastavil, da me je zbudila ob drugi uri in trideset minut. Vedno vstanem takoj. Vznemirjenje zaradi pričakovanja, kaj mi bo prinesel dan, je močnejše od spanca. Do izhodišča imam dve uri vožnje. Pred štirinajstimi dnevi v tamkajšnjem okolju ni bilo nič posebnega, kot že toliko podobnih dni in večina je takih. Če v moji »neposredni«

bližini ni živali, je težko zabeležiti dober posnetek in se vesel vrniti domov.

Zunaj je pritiskal mrzav in v dolini je slana pokrila tudi cestišče. Med upočasnjeno vožnjo sem zapeljal v ovinek, kjer me je presenetila košuta; odrasla, postavna gospa. Opazoval sem jo; prava dama. Tudi ona je strmela vame, osamljeno človeško dušo. Nekaj časa sva se opazovala, nato pa je preskočila ograjo ter izginila v temno noč. Še dobro, da sem

zaradi poledenele ceste zmanjšal hitrost in nisem trčil v žival. Tega si res nisem želel. Čez nekaj kilometrov sta na travniku ob stranski cesti, kjer se večkrat pase jelen, tisti dan »klepetala« dva poljska zajca. Avtomobilski žarometi so nekoliko višje osvetlili še dve košuti. Nisem se mogel upreti pričakovanju in sem se vprašal: »Le kaj mi bo še navrgel dan?« Toliko meni dragih gozdnih prebivalcev v tako kratkem času nisem videl že vrsto let.

Naposled sem le prispel do izhodišča za najbolj naporen del mojega fotolovskega izleta. Obtežen z nahrbtnikom in naglavno svetilko sem počasi stopal proti tri ure in pol oddaljeni visokogorski dolini. Hoja v temi, kljub svetlobi svetilke, ni ravno preprosta. Vleče se. Mraz je pritiskal, jaz pa sem se kmalu zadihal in upočasnil ritem hoje. Stvarstvo je, kot vedno, poskrbelo, da se je noč umaknila jutru. Pogled se je sprostil in moj korak je postal trdnjši, ko so se začeli pojavljati obrisi vrhov, ki so jih kmalu nato dosegli prvi sončni žarki in je nov dan že začel pisati novo zgodbo. Po dveh urah hoje sem odločil res težak nahrbtnik in pozajtrkoval v »jedilnici z razgledom«. Prepotenost, prazen želodec, lep razgled, dviganje sonca – vse je bilo vključeno v ceno mojega obiska. Nekaj hrane in pijače si vedno pustim na tistem mestu, da imam za okrepčilo ob vrnitvi. Tudi tokrat mi bo prišlo zelo prav in nahrbtnik bo nekoliko lažji. Nato sem »pohitel« naprej, kolikor mi je pač dopuščalo breme.

V trenutku, ko sem vstopil v zame posvečeno dolino, se mi je dobesedno pridružil čuvaj doline – odrasel gamsji samec. Želel sem ga fotografirati, a mi ni dovolil. Roko na srce: svetlobe sploh še ni bilo dovolj, jaz pa bi že rad fotografiral gamsa. Toliko bolj, ker pred štirinajstimi dnevi nisem tam, tako blizu sebe, videl nobene živali. Vse so na čudaka v njihovem kraljestvu zrle iz prevelike oddaljenosti. Naposled sem le prispel na kraj, kjer sem nameraval preživeti dan. Malo sem bil razočaran, ker sem tam pričakoval več snega, a kaj sem hotel; tudi v višinah še ni bilo prave zime. Upam, da bo še prišla. Usedel sem se in se s pripravljenim fotoaparatom potuhnil za skalovje. Skozi okular sem potrpežljivo opazoval okolico in sosedne vrhove. Dolgo ni bilo nič zanimivega. Nato pa sem na grebenu zagledal ponosnega kozoroga, ki je strmel v »odhajajočo« luno. Čeprav je bil daleč, mi je bil motiv všeč, zato sem sprožil sprožilec ter ga ohranil v lepem zamrznjenem spominu. Tako sem sedel že celo uro. Nič. Druga ura čakanja in že sem se bližal začetku tretje. Na nebesnem svodu sem opazil planinskega orla. Pristal je v steni. Fotografiral sem ga, a me je »ostrooka« ujeda opazila in odjadrala. Njegov posnetek bo le za moj arhiv. Kozorogi na drugem oddaljenem grebenu so mirno poležavali v jutranjem soncu, nobenega živega bitja pa ni bilo v moji neposredni bližini. Vse

živali so oprezale iz varnih razdalj. V mislih sem se pogovarjal z njimi in jim zagotavljal, da jim ne bom storil nič žalega, le nekaj posnetkov bi rad ustvaril z njimi,

Prav blizu mene je ležal in prežvekoval, pa ga prej niti opazil nisem.

Moj Zlatorog je naposled le vstal in se začel pasti.

da bi bila potešena moja želja. A za moje iskrene želje se niso kaj prida menile.

Bil sem že ves trd od nekajurnega sedenja in prikrivanja. Dodobra razbolen od poležavanja sem se že le pretegniti. Počasi sem vstajal, a med tem dejanjem

sem pred seboj, v ravno pravšnji razdalji, zagledal mojega tako željno pričakovanega zlatoroga s črnimi roglji. Prav blizu mene je prežvekoval. Ležal je, zato ga prej nisem opazil, čeprav sem ves teren pred seboj opazoval nekaj ur. Zato je bil zame skoraj čudež, da sem ga tedaj, kar naenkrat, zagledal tako blizu. Počasi sem se spustil k tlom in vzel v roke fotoaparatus. Napravil sem več posnetkov, saj je tako lepo ležal pred mano. Pravi odrasel lepoteč; poimenoval sem ga Zlatorog, čeprav to ni bil beli gams z zlatimi roglji. Mirno je ležal in še naprej prežvekoval več kot nadaljnjo uro. Tudi jaz sem trmasto vztrajal na prvotnem mestu in čakal, da se bo morda le odločil za sprehod. Vse me je pošteno bolelo od sedenja. Tolažil sem se z mislijo, da se bo premaknil,

prestanka. Če bi bil kdo ob meni, bi pomislil, da sem na fronti, tako vneto sem pritiskal na sprožilec. Vsak dober položaj živali v naravnem okolju sem hotel zabeležiti. Zlatorog se je umaknil za ruševje, nato za velik kamnit balvan. Naredil sem nepredvidljivo število posnetkov; res dobrih posnetkov. Dejansko sem bil fotolovsko potešen, z uresničenimi osebnimi željami, lahko rečem že kar sanjami. A kot človek s slabostmi ali gonom, da bi dosegel še več, sem se splazil iz kritja in opogumljen z do tedaj doseženimi posnetki poskušal napraviti še kakšen izjemen posnetek. Prepričan sem bil, da bo gams zbežal v trenutku, ko se bova videla. Zlatorog me je zaradi moje drznosti zaznal, a kot kralj na svojem je mirno nadaljeval svojo pot. Fotografiral sem vsak njegov korak, položaj, gams pa je le občasno poškilil proti meni. V bistvu se zame ni zmenil. Ni se dovolil motiti. Jaz pa sem imel toliko opravka z njim, da sem pozabil, da obstaja tudi čas, ki neprestano beži, a se tega včasih ne zavedamo. Menim, da sva oba uživala: on v paši, jaz pa v občutku, da me je Zlatorog sprejel za sebi podobnega, če že ne kar za svojega ... Božansko! V takem »odnosu« sva zlagoma prehodila in obkrožila dolino. On pred menoj, jaz malo za njim. Nisem imel več občutka za čas. Šele dolge sence zahajajočega sonca so me spomnile, da gre dan h koncu. V dolgih žarkih zahajajočega sonca so bile svetlobne razmere kot naročene. Fotografiral sem, dokler ni sonce povsem zašlo. Zlatorog pa me ni hotel zapustiti; zapeljati me je želel po dolini navzgor. Še nekaj časa sem mu sledil in ga naposled s težkim srcem pustil, da je odšel k svojim v njegov svet. Zahvalil sem se mu in mu zaželel veliko lepih in varnih dni, sebi pa ponovnega srečanja z njim v njegovem kraljestvu. Obrnil sem se v svet, kjer kot šibkejšo človeško bitje lahko preživim.

Pot v dolino je bila enako dolga in naporna. Cesta enako vijugasta in spolzka. Košuta se je spet pasla na »njenem« travniku in spet ni bila razpoložena za družbo avtomobilskih žarometov. Jaz sem, kljub telesnim naporom dneva in utrujenosti, varno pripeljal domov, zadovoljno prežet z vsem doživetim, darovanim v kraljestvu Zlatoroga, ki mi je posvetil sebe za dosego mojih ciljev. In to je bil zame kot naravoslovnega fotografa več kot zadetek na sedmici, kot pravim dnevu, ki mi je bil naklonjen.

Oton Naglost

Medalja pred odhodom

Bližal se je večer. Pod mano je žuborela Tolminka svojo večno pešem. Bil je miren prijeten dan. Čeprav je bila že pozna jesen, ni bilo hladno. Počasi sem se vzpenjal proti izviru Tolminke. Med potjo sem opazoval razpoke v mulatjeri, ki jih je napravil spomladanski potres. Bilo mi je neprijetno ob mislih na dogodek, ki je mnogim ljudem na Tolminskem uničil domove. Po vrhovih Smrečja in Bogatina so se poslavljali zadnji sončni žarki. Ravno dovolj časa bom imel, sem si mislil, da bom še ob dnevu prišel v kočo na Vrtičih, kjer bom prenočil. To ni bila prava lovska koča, kakršne imajo zdaj LD v loviščih. To je bil skromen bivač, ki je nudil zavetje pred mrazom in počitek ponoči. Zgradili so jo ustanovitelji **LD Tolmin** s skromnimi sredstvi. Kljub skromnosti smo se lovci radi zadrževali v njej in si po končanem lovu pripovedovali »žlahtne štorije« tistega dne.

Z mrakom sem prišel do koče. Na nebu so se pojavile prve zvezde. Bilo je tiho, kakor da je vse izumrlo. Odrinil sem vrata v kočo. V obraz mi je puhnil zrak iz prostora, po katerem je bilo mogoče sklepati, da v koči že lep čas ni bilo nikogar. Odložil sem nahrbtnik in prižgal petrolejko. Prva skrb mi je bila, da zakurim. Naložil sem nekaj dračja in zakuril. Kmalu je v štedilniku zaprasketalo. Ogenj, človekov pradedni prijatelj, je iz prostora pregnal puščobo, tako da je v notranjosti hitro postalo prijetno in domače. Iz vodnjaka sem prinesel vodo in pristavil za čaj. V posodi je zabrbotalo in čaj je bil dobro dopolnilo k prigrizku.

Začel sem razmišljati, kam naj bi šel na lov naslednji dan. Naj grem v Smrečje, morda na Prehodce in Peske? Čas je bil pravi, le vreme za živahen prsk ni bilo najbolj naklonjeno. Preblaga zunanja temperatura ni ponujala velikega upanja. Kljub temu sem računal na srečo v hladnejših jutranjih urah. Razmišljal sem: če prvi dan ne bo nič, bo pa morda drugi ali tretji uspešnejši. Želel sem vztrajati, ker sem vedel, da je to moj zadnji lov v LD Tolmin. Nov lovski zakon, ki je bil tedaj sprejet, je namreč določal, da je lovec lahko član le v eni LD. Zato se bom moral v naslednji sezoni posloviti od lovskih tovarišev, s katerimi smo skupaj lovili in delali v lovišču. Ob misli na to mi je postalo neprijetno, tesno. Kaj je bilo tega treba?!

Zjutraj sem se izmotal iz tople odeje, ko je bila zunaj še tema. Pospravil sem po koči. Medtem sem se že odločil, da bom šel v Smrečje; to je del lovišča nad lovsko kočo. Pred vojno je bil tamkajšnji predel poraščen s smrekami, med vojno pa so Italijani gozd zažgali, da bi preprečili zadrževanje partizanov v njem. Najhitrejši dostop v Smrečje je bil po žlebu skozi steno. Prehod je bil nekoliko težji, vendar tako prikrit, da se je bilo mogoče neopazno povzpeti do vrha, od koder je bil odličen pregled po Smrečju. Tam so se gamsi zelo radi zadrževali.

Premaknil sem se še nekoliko višje. Tedaj je na levi strani v rušju nekaj zahreščalo. Ozrl sem se, ko se je iz rušja navzgor po žlebu pognal kozel. Pred njim je bila skala, visoka morda kak meter in pol. Brez oklevanja se ja pognal nanjo. S sprednjima nogama je dosegel vrh, z zadnjima pa je zapraskal po gladki skali, omahnil nazaj in se prekucnil v žleb (česa takega še nisem doživel ne prej ne pozneje). A se je v trenutku pobral in kakor z ihto spet naskočil skalo, jo zdaj preskočil in izginil za grebenom.

Presenečen in dobesedno šoki-

imel občutek, da sta več v zraku kot na tleh. Izginila sta za grebenom in se spet pojavila daleč na robu stene Kunterja. Mlajši kozlin se je umaknil v steno, drugi je obstal na vrhu in ga opazoval, potem se je obrnil in izginil za grebenom. Prvi je še nekaj časa stal, potem pa se je začel spuščati po na videz neprehodni steni. Mislim bi si, da tam brez opreme ni mogoče priti nikamor. On pa se je počasi in previdno spuščal brez pripomočkov, ki si jih je izmislil človek. Še malo in že je bil v podnožju Kunterja, kjer je hitro izginil med rušjem.

Foto: M. Krapež - Diana

Ko se je zdnilo, sem krenil na pot. Vzel sem nahrbtnik, zaklenil kočo in odšel skozi bukov gozdiček proti podnožju stene. Ker je bila noč jasna in hladna, je nastala močna slana. Ob vsakem koraku, ki sem ga napravil, je listje v jutranji tišini povzročalo pravi trušč. Premaknil sem se na skalnati greben, kjer sem se gibal brez težav. Pod steno sem se ustavil, si na nahrbtnik pritrdil bundo in se začel vzpenjati proti vrhu.

Sonce je vžslo. Na prisojni strani se je slana hitro topila, zaradi česar so bili oprijemki mokri in spolzki. Potrebna je bila večja previdnost. Tik pod vrhom sem se za predah ustavil; opazoval sem okolico Lašce in Rdečega roba, da bi videl, če se tam kaj dogaja. Ničesar nisem opazil, vse je bilo mirno.

Povzpel sem se na vrh žleba. Pred menoj se je odprl pogled na velik del Smrečja. Ustavil sem se in čakal, če se bo kaj premaknilo. Nič; le iz trentarske strani sta priletela krokarnja in izginila v smeri Dobrenščice.

ran sem obstal. Kar verjeti nisem mogel, da se mu je to zgodilo.

Povzpel sem se na mulatjero in krenil proti Prehodcem. Na grebenu sem se ustavil, sedel in opazoval okolico. Bil je res lep dan. Poznojesensko sonce je prijetno božalo, da me je kar prikovalo na skalo, na kateri sem sedel in skoraj izgubil občutek za čas. Verjetno tudi gamsi lenarijo na soncu neke med rušjem, sem pomislil.

Pot sem nadaljeval po poti, ki so jo zgradili italijanski vojaki za svoje vojaške potrebe. V bližini nekdanje meje so se ugnezdili.

Na drugi strani Prehodcev sem obstal in kmalu opazil trop gamsov. Pomikali so se proti vrhu Rdečega roba in kmalu so izginili na južno stran. Spuščal sem se proti Lašci. Nekateri predeli so bili že v senci. Začel sem razmišljati, da bi bilo bolje, da bi se usmeril proti koči, do katere pa je bilo še precej daleč. Takrat se je nad menoj zakotalil kamen. Ozrl sem se: nad menoj sta drvela gamsa s tako hitrostjo in odskoki, da sem

Drugo jutro sem se namenil v Laško. Kazalo je, da bo spet lep dan. Zaprl sem kočo in odšel. Med potjo sem večkrat opazoval okolico. V Kamenci sem zagledal manjši trop, ki se je mirno pasel nekaj časa, potem se je premaknil in izginil v gozdu. Pod Kunterjem sem zavil proti planini Lašca. Tam so v preteklosti tudi sirili, čeprav so imeli težave, ker ni bilo tekoče vode.

Nadaljeval sem pot. Ustavil sem se pri Barčici in zopet opazoval. Tedaj pa mi je skoraj zastalo srce: nad menoj je na obzorju stal gams in me opazoval. Njegovi lepi roglji so se odražali na jasnem modrem nebu. V glavi sem čutil pritisk. Nahrbtnik mi je zlezal na tla, da še sam nisem vedel kdaj. Premaknil sem se do rušvega grma in prislonil puško. Skozi daljnogled sem opazoval pravljnični prizor.

Da bi streljal? Ne, ne smem! Razdalja je bila prevelika, predaleč je bilo za zanesljiv strel. Tudi gams je stal neugodno. Kaj če bi

Foto: M. Krapež – Diana

ga slabo zadel in bi potem nekje žalostno in mukoma poginil? Ne, ne bom streljal. Čakal bom, da se bo sam umaknil in ga bom morda potem poskusil spet zalesti. Res je še nekaj časa stal in me opazoval, potem se je obrnil in izginil za grebenom v smeri Zgornje Lašce. Takrat sem hitro pograbil nahrbtnik in puško ter se pognal po stezi proti Lašci. Na vso moč sem tekkel, da bi čim prej dosegel greben. Nekajkrat sem obstal, da sem zajel sapo, nato pa nadaljeval tekmo s časom. Vmes sem razmišljal: ali ga bom sploh še videl? Ali bom še videl tiste močne roglje? Take misli so mi rojile po glavi. Le še nekaj deset metrov sem imel do grebena. Ko sem se končno z zadnjimi močmi potegnil na vrh, je srce razbijalo kot podivljano. Pogledal sem na čistino pred seboj: zagledal sem ga, kako stopica proti Palcu. Ustavil se je, obrnjen proti Laškemu plazu. Prislonil sem puško. V trenutku se je leča orosila zaradi mojega razgretga obraza. Hitro sem jo obrisal, dobro pomeril in sprožil.

Odmevov strela od sosednjih vrhov gams ni več slišal ... Napetost je počasi popuščala. Končno sem se umiril in odšel proti plenu. Sklonil sem se k mrtvi živali in ji s spoštovanjem dvignil roga to glavo. Dolgo sem občudoval lepoto ponosne živali. Obhajali so me mešani občutki. Spomnil sem se prijatelja, ki mi je nekoč dejal, da ima včasih, ko upleni kakšnega gamsa, občutek krivde. Prav tak občutek je tedaj obhajal tudi mene. Najraje bi mu rekel: »Vstani in zbeži.«

Pogled se mi je ustavil na skali, izza katere je rasel grmiček rušja. Slabe vremenske razmere za rast so ga oblikovale v pravi pritlikavi bonsaj. Odlomil sem vejico

z gostega ruševega grmička in jo zataknil v gamsu gobček kot poslednji grizljaj.

Zdaj po mnogih letih se kdaj pa kdaj ozrem na steno, kjer visi moja trofeja – na delčku lobanje roglji, z njih pa visi medalja. Prevevajo me spomini na lepe preživete trenutke v tolminskem lovišču, ki sem ga zapustil zaradi tedanje prepovedi dvojnega članstva.

Viktor Čibej
LD Trnovski gozd

Kandidatka za lovski krst med zagovorom pred hudimi obtožbami

Uspešno prestala krstno preizkušnjo

V LD Šentlambert so že osmo leto zapored priredili lovski krst. Tokrat se je v glavni vlogi prvič znašla **Anja Ocep**, ki je bila deležna nekoliko blažjega režima. To se je pokazalo že takoj na začetku. **Rabelj Miloš Roglič** jo je privedel pred sodni svet veliko nežnejše, kot to stori, kadar ima opraviti z osebo moškega spola. Med zaslišanjem ji ni bilo treba sedati na stol in ponovno vstajati, s čimer se je izognila stiku z mokro krpo, kar ji je prihranilo precej

neprijetnih trenutkov. Poleg tega ji zdravniškega pregleda ni bilo treba izkusiti pred zaslišanjem, ampak je **doktor Zdravko Molka** zanj poskrbel pred odmerjeno kaznijo. Do tedaj pa se je zgodilo še marsikaj.

Najprej se je Ocepova soočila z resnimi pogledi članov *sodnega sveta* – starešine LD Šentlambert **Darka Juvana** v funkciji *predsednika sodnega organa* ter **Branka Renčofa** in **Slavka Grošlja** kot *prisodnikov*. Še večja kalvarija je nastala, ko se je znašla pod plazom obtožb, ki so se usule iz ust *tožilca Andreja Miklavčiča*. Glavni očitke je bil, da je kandidatka za krst spretno pretentala srnjaka, ki se je nič hudega sluteč znašel v položaju, iz katerega se ni mogel več izvleči živ. Zaradi tega »zločina« je tožilec zanjo predlagal milejšo kazen v obliki dosmrtnje ječe. Temu je ostro nasprotoval njen *zagovornik Franci Ocep*. K sebi je potegnil težke knjige in utemeljeval nedolžnost svoje klientke. Za olajšanje je poskrbel predsednik sodnega sveta, ki je predlagal, naj se Ocepovo preskusi z ne ravno lahkimi vprašanji iz zakladnice lovskih ugank. Kandidatka je pokazala zavidljivo mero znanja, zato je Juvan sporočil soglasno

pred tem občutila na svoji zadnji plati. Na palici so bili podpisi vseh navzočih domačih lovcev. Prejela je tudi listino, ki potrjuje njeno polnokrvno članstvo v lovskih vrstah. S čestitkami preostalih članov zbrane družine se je uradno dogajanje dostojno končalo.

Praznika LD Šentlambert, ki je tradicionalno na štefanovo, s tem še ni bilo konec; nadaljeval se je s tovariškim veseljačenjem in petjem ob zvokih harmonike, na katero je igral domači lovec **Nace Klančičar**, ki ga lovski krst čaka v bližnji prihodnosti. Lepo je uspel tudi lovski ropot, ki ga je vodil prejšnji starešina LD Šentlambert **Janez Vidmar**. Praznovanja, ki se je začelo s skupnim lovom, se je poleg tridesetih lovcev LD Šentlambert udeležilo dvajset gostov iz LD Izlake, LD Podkum, LD Polšnik, LD Trbovlje, LD Ivančna Gorica, LD Pugled, LD Mirna na Dolenjskem in LD Gabrovka. Velja omeniti, da je novokrščenka iz znane lovske rodbine. Lovci so tudi njen oče, brat, stari oče, medtem ko je bil njen praded prvi starešina LD Šentlambert.

Boštjan Grošelj

Druženje po »koroškem lovu« v LD Boč na Kozjaku

Ko so se po novoletnih praznikih mnogi koroški in štajerski lovci šele dobro opomogli od novoletnega praznovanja, je 2. januarja **LD Boč na Kozjaku** že organizirala prvi letošnji zimski pogon na divje prašiče. Že vrsto let ga tradicionalno organizirajo predvsem za člane *Kluba prijateljev lova iz Celovca* in prijatelje iz drugih LD. Čeprav je bilo vreme veliko bolj poznojesensko, brez snega, so se pred tamkajšnjim lovskim domom, ki stoji v ozki dolini, ob cesti Sp. Selnica–Duh na Ostrem Vrh, na Zgornjem Boču zbrali res najbolj utrjeni in zvesti prijatelji kobanskih lovcev. Četudi na sosednjem zemljišču ob domu »raste« nova stanovanjska hiša, prav na mestu, kjer so se od leta 1996 po lovih nešteto krat zbirali lovci za pozdrav lovin, se kobanski lovci zaradi tega ne počutijo nič bolj utesnjene in prizadete. »Lovski dom je naš drugi dom,« radi rečejo! Kako tudi ne bi bil, saj so odkupljeno starejšo hišo pridno obnavljali dolgi pet let. Zato jim še na misel ne pride, da bi si nov lovski dom uredili kje drugje.

Skupinski in posamezni lovi ter lovska društva na Boču so vedno zelo prijetna in izjemno družabna za domače lovce, še bolj pa za njihove številne lovske prijatelje iz Slovenije in zamejstva. Prvi januarski lov je bil sploh nekaj posebnega. Tudi **Mirko Kumer**, predsednik KPL – Celovec, in mag. **Srečko F. Kropet**, takrat še aktiven predsednik LZS, sta to potrdila. Še posebno zaradi po-

no rečejo prvemu januarskemu lovu, je v LD Boč znan tudi po tem, da takrat za hrano in pijačo poskrbijo naši severni lovski rojaki. Seveda s pomočjo prijaznih zakoncev **Kuhar**, ki imata lovski dom v najemu.

Starešina Boris nam je zaupal, da zadnje čase tudi v tem delu Štajerske »pihajo povsem novi vetrovi« sožitja in druženja med lovci, kmeti in lastniki zemljišč.

Člani LD Boč na Kozjaku pred svojim lovskim domom, ki stoji v ozki dolini.

Naš severni lovski rojak, 65-letni **Blaž Kordež** (drugi z leve), med svojimi prijatelji **Mirkom Kumrom**, mag. **Srečkom F. Kropetom** in **Borisom Mušičem**.

novnega snidenja z dolgoletnimi lovskimi prijatelji, stiskov rok ob željah za zdravo in lovsko uspešno leto 2016 in tovariških objemov. Posebno rad se ga bo spominjal **Blaž Kordež**, član KPL in dvojezične LD Globasnica, saj je 2. januarja praznoval 65 let življenja. Za darilo mu je tamkajšnja LD odobrila odstrel merjasca. Ker ga na lovu ni uplenil in dokler ga ne bo, mu je starešina **Boris Mušič** v tolažbo izročil sliko močnega merjasca, delo štajerskega slikarja **Ivana Walthiterja**. Prijatelji iz KPL pa so mu izročili sliko gamsa, delo zamejskega slovenskega lovskega slikarja **Lukasa Krauta**. Bralci Lovca Kordeža poznajo tudi potem, ker je za severno mejo kot edini slovenski lovec doslej opravil lovski izpit v slovenskem jeziku. »Koroški lov«, kot neurad-

Lovsko družino vodi od leta 2011. »Že samo soglasno in reševanje škode od divjadi dokazuje, da kmetje vedno bolj razumejo lovce pri upravljanju z divjadjo kot tudi upoštevajo svobodno gibanje divjadi. Leto 2015 je bilo za našo LD spet uspešno. Čeprav se večina članstva zaveda, da je vsakoletni načrt odstrela, da ne omenjam tudi drugih opravil v 3.200 ha velikem lovišču za 38 lovcev in lovko, s povprečno starostjo 58 let, kar precejšnja obveznost in odrekanje, novih članov niso pripravljeni sprejeti. A smo lani s pomočjo naših gostov kljub temu odstrelili 80 glav srnjadi, 16 glav jelenjadi, 10 gamsov in 50 divjih prašičev in tako v celoti uresničili letni načrt odstrela. Pohvalimo se lahko, da nam to uspeva že vse od leta 2008. Predvsem smo uspešni

pri lovu divjih prašičev. Leta 2009 smo jih uplenili 35, 2014 pa že 70. Tako nam je s pravilnim načrtovanjem in doslednim odstrelom uspelo znižati lokalno številčnost divjega prašiča. Ne glede na to da so zime tople in z manj snega, divji prašiči niso povzročili nič več škode. Lani so v obdobju mlečne koruze povzročili kmetom za 390 evrov škode. Nasploh beležimo dosti manj prijav škod in zahtevkov za poplačila le-teh, za kar gre predvsem zahvala strpnosti kmetovalcev, s katerimi vedno bolj sodelujemo in se z njimi tudi radi družimo v našem lovskem domu,« je povedal dosledni in umerjeni starešina Boris Mušič.

Franc Rotar

Nagrajeni film Kraljestvo medveda

Konec leta 2015 je potekal že 23. mednarodni filmski videonatečaj *Trofeo Trieste*, kjer so se lepo uveljavili tudi amaterski filmarji iz Slovenije. Med vsemi dvaindvajsetimi filmi je postal absolutni zmagovalec kratkometražni film **Silva Jelinčiča** iz Kobarida *Kraljestvo medveda*. Omenjeni festival je namenjen amaterskim avtorjem za dela, ki obravnavajo teme, povezane s kraji v Furlaniji-Juljski krajini, na Južnem Tirolskem, v Venetu, Avstriji, Sloveniji in na Hrvaškem. Med filmi, ki so se potegovali za nagrado, je bilo pet filmov iz Slovenije. Poleg glavne nagrade *Trofeo Trieste* je S. Jelinčič prejel tudi nagrado občinstva. Menim,

da to ni samo priznanje avtorju, temveč vsej slovenski lovski organizaciji.

Film *Kraljestvo medveda* predstavlja celoletno življenje medvedov v Sloveniji; spremlja ga zanimivo poljudno in poučno besedilo, slika pa poleg medveda v Sloveniji pokaže tudi druge gozdne živali. Kadre za film je avtor več let snemal na Bloški Polici, v gozdovih Kočevske Reke in na Stolu nad Breginjem. Pri tem sta mu nesebično pomagala **Milan Žnidaršič** in **Janez Curl**. Nagradjeni film *Kraljestvo medveda* si lahko ogledate na https://www.youtube.com/watch?v=XHFuHE_xYPY.

Silvo Jelinčič, znan pod vzdevkom Pančo, se je v lovsko bratovščino vpisal leta 1969 v LD Tolmin. Ko se je leta 1982 preselil v Kobarid, je zamenjal tudi lovsko družino. Vse, kar je povezano z naravo, ga veseli že od mladih let. Tako se je s sedemnajstimi leti naučil mojstrovine preparatorstva in v letih od 1985 do 1995 opravljal to dejavnost in do leta 2002 delal kot samostojni podjetnik - preparator. Koliko nagačenih trofej izpod njegovih rok visi v lovskih kočah, domačijah in gostiščih, je težko oceniti. K njemu so prihajali in spoznavali življenje živali otroci in učenci OŠ Kobarid, saj tudi njegov dom krasijo raznovrstne divje živali, ki jih je uplenil. Potem pa je po letu 2000, ko se je podal v naravo, v roko raje kakor puško vzel fotoaparat in kamero ter začel snemati. Snemanje in dobro poznavanje življenja živali v naravnem okolju sta ga povsem prevzela. Odkril je, kot pove sam, »njegovo novo ljubezen«. Če kdo, potem Silvo ve, kako težko je

Silvo Jelinčič (LD Kobarid) s pokali, ki jih je prejel kot absolutni zmagovalec na 23. mednarodnem filmskem in videonatečaju *Trofeo Trieste* za njegov film *Kraljestvo medveda*.

priti do enkratnih in neponovljivih posnetkov živali v naravi. Dneve in dneve je treba vstajati zgodaj ali pa pozno v noč čakati, da je mogoče posneti ples ruševca, srnjaka, gamsa, planinskega orla ali medveda. Odmevni so njegovi posnetki zadnjih sedem minut življenja gamsa, ki je umiral zaradi garij. Bolj prepričljivi so kot tisoče besed o problematiki popolnega varstva, kjer ni nobenega odstrela, da bi živali skrajšali muke.

Za svoje filme je prejel vrsto priznanj in nagrad doma in v tujini. Na festivalu nekomercialnega filma v Mariboru je leta 2011 osvojil kar tri nagrade za film *Skriti svet narave*. Mednarodna žirija mu je podelila priznanje za najboljši film. V Trstu je leta 2010 prejel posebno nagrado za film *Poslednji boj*, v katerem pripoveduje o preživetju divjega petelina. Konec leta 2012 je tudi na Češkem za film *Skriti svet narave* prejel visoko priznanje. Njegove filme lahko vidimo v TV oddaji *Zelena bratovščina*, hranijo pa jih tudi v lovskem muzeju v Bistri pri Vrhniki. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in plaketo za lovsko kulturo II. stopnje. V letu 2014 je prejel tudi priznanje Občine Kobarid.

V LD Kobarid je Silvo Jelinčič aktiven član: skrbi za zbiralnico uplenjene divjadi in opravlja funkcijo revirnega vodje. Je član UO LD in predsednik za ocenjevanje trofejev ter praporščak ZLD Gornje Posočje.

Za zadnji uspeh in nagrado Silvu iz srca čestitamo!

Vojko Hobič

Se bober vrača na ljubljansko barje?

Bober že na Rači pri Domžalah

Verjetno ne bo več dolgo, ko bomo tudi ob vodotokih na Ljubljanskem barju lahko opazili značilno oglodana debela, podrt drevesa in druge sledi dejavnosti tega največjega evropskega glodavca. O pojavljanju bobra (*Castor fiber*) na Barju imamo zaenkrat samo nepreverjena pričevanja, ki pa so, glede na nedavno širjenje po Savi, povsem verjetna. V preteklosti je bober že naseljeval območje Barja. Znale so številne najdbe bobrovih kosti z mostiščarskih naselbin. Za mostiščarje, ki so se začeli naseljevati ob Mostiščarskem jezeru neka-ko v petem tisočletju pred našim štetjem, je bil zelo pomemben del

plena. Na ljubljanskem območju je bober zagotovo živel še v rimski dobi. Sicer je bil v Sloveniji splošno razširjen in verjetno prisoten vsaj do 18. stoletja, ko ga je iztrebil človek. Širše v Evropi je bil na pragu izumrtja na začetku 20. stoletja. Zahvaljujoč varstvenim ukrepom in številnim ponovnim naselitvam si je vrsta v 20. stoletju številčno opomogla. Kot posledica naselitve na Hrvaškem se je leta 1998 po naravni poti vrnil k nam. Najprej je po Savi priplaval do

V začetku januarja 2016 je **Jure Cerar**, član Lovske družine Lukovica, o prisotnosti bobra na reki Rači v širši okolici Domžal obvestil Prirodoslovni muzej Slovenije. Ta najdba je presenetljiva, saj je bil doslej bober zabeležen le v spodnjem toku Save do Krškega. Po Savi je torej priplaval vse do mesta izliva Kamniške Bistrice južno od Dola pri Ljubljani, nato pa po Bistrici do Rače, ki je levi pritok Kamniške Bistrice in se vanjo iz-

Značilno oglodano in podrt drevje ob Rači izdaja, da se je tod naselil bober.

Foto: M. Jernej Kodrič

Krke in Radulje in je na tamkajšnjem območju od leta 1998 naprej tudi stalno prisoten. V letu 2002 se je naselil na Dobljici v Beli krajini, pozimi v letih 2003/2004 pa na zgornji Krki. V naslednjih letih se je ustalil še na Muri, v Sotli, Dravi, v spodnjem toku Save, na Lahinji in v Kolpi. Številčnost bobra, predvsem v porečju Krke, se v zadnjih letih hitro veča, s tem pa se bo verjetno povečevala tudi možnost konfliktov z ljudmi. Gre za zavarovano vrsto, ki s svojo dejavnostjo lokalno povečuje pestrost življenjskih okolij in ugodno vpliva na biotsko raznovrstnost.

liva pri Domžalah. V dveh krakih, kot Rudniška in Češnjiška Rača, izvira pri Moravčah in v celotnem toku meri 11 km. Nedaleč od izliva Kamniške Bistrice se v Savo pri Podgradu izliva tudi Ljubljanska. Od tod je do Ljubljanskega barja le dobrih 10 km zračne linije!

V dneh 9. 1. 2016 in 24. 1. 2016 sem si ogledala brežine Rače od vasi Rača do sotočja z Radomljo v Dobu pri Domžalah. Sledi bobrove dejavnosti so bile prisotne na rečnem odseku, dolžine 1,9 km, med vasema Rača in Gorjuša. Vseh oglodanih ali podrtih dre-

ves je bilo šestnajst, najdebelejša je v premeru merilo približno 25 cm. Večinoma so bile tanjše vrbe (*Salix sp.*). Na obravnavanem odseku je bilo največ sledi podrtega drevja na desni brežini v približno 600-metrskem pasu, kjer se ponekod reka razširi do 25 m. Pri prvem ogledu je bilo na desni brežini mogoče opaziti tudi nekaj uglajenih stečin na snežni podlagi. Na celotnem pregledanem območju je reka na najožjih odsekih široka 4 m, v zajezitvi pod Gorjušo pa se razširi na 70 m. Tok reke je umirjen, na razširjenih mestih pa so brežine na desnem bregu položnejše in nižje kot na levem. Obrežni pas drevja je na desnem bregu vseskozi zelo ozek, takoj za njim pa so obdelovalne površine. Na levem bregu so le ponekod manjše gozdne zaplate. Od Gorjuše do odcepa za Brezovico pri Dobu poteka lokalna cesta v neposredni bližini levega obrežja. Po navedbah domačinov so znake objedanja opazili že v jeseni 2015. Mogoče je, da se je bober pojavil še pred tem, vendar zaradi vegetacije sledovi niso bili tako vidni. Le-ti so namreč najbolj opazni jeseni in pozimi, ko bober nima na voljo druge hrane in se prehranjuje predvsem z lesnimi rastlinami.

Prirodoslovni muzej Slovenije se zahvaljuje članom lovskih družin, ki so v minulih letih posredovali obvestila o bobrovi prisotnosti na določenem območju ali so nas obvestili o najdbah poginulih bobrov.

Mojca Jernej Kodrič
Prirodoslovni muzej Slovenije

Tudi ribiči spremljajo dejavnost bobrov ob Ščavnici

Po poslanem prispevku na uredništvo o bobrih na reki Ščavnici (in spodbudni urednikovi pohvali) sem svojo raziskavo razširil še na drugo »bobrišče«, ki je nizvodno po reki Ščavnici 6 km od prvega (v Spodnjih Ivanjcih), v Slaptincih. Do bobrišča nas je popeljal **Roman Muhič**, 86-letni ribič, ki na tamkajšnji lokaciji uživa v ribolovu. Je najstarejši ribič, član *Ribiške družine Gornja Radgona*, pododbora Videm ob Ščavnici. Ker je zelo razgledan, saj je kot funkcionar deloval v gasilski, strelski in tudi ribiški družini, je pravi zaklad spominov delovanja omenjenih društev. Kot ljubitelj narave se je vse življenje posvečal predvsem kmetovanju.

Zdaj, ko kmetujejo že »ta mladi«, ima več časa za svoje konjičke. Ko smo ga prosili, naj nam »odkrije« borišče«, ni niti malo pomišljal, da nam ne bi ustregel. Čeprav je omenjeno bobrišče od njegovega doma (kmetije v Biserjanah) oddaljeno kake 4 km, je želel, da ga obiščemo skupaj in peš. Toda vzelo bi nam preveč časa, zato smo se na ogled odpeljali po lepi makadamski cesti, ki je speljana po varovalnem nasipu Ščavnice.

Ko smo prispeli na cilj, nam je zaigralo srce: ustavili smo se pri prvem drevesu, ki ga je s svojimi zobmi »podiral« bober. Sveži »ostržki« lesa so izdajali, da je bil tudi zadnja noč delaven, kajti aktiven je le ponoči. Presenečeni smo bili, kako debelega drevesa se je žival lotila. Ugotovili smo, da ga je želel podreti že kako leto prej (vsaj tako je bilo videti na deblu drevesa po starih sledih njegovega dela z glodači). Uglajena pot iz vode je pričala, da je že za to delo, ki ga je opravil, moral velikokrat priti in oditi iz vode; vedno pa po isti poti. Ob drevesu v vodo je bila prava uglajena drsnica. Za primerjavo velikosti drevesa smo Romana prosili, naj se postavi ob ogledano vrbovo drevo, kjer sem

ga fotografiral. Kot smo ugotavljali, pa debela vrba še dolgo ne bo padla. Razmišljali smo: morda si na njej le brusi in krepi svoje dletaste sekalce, da lažje podira tanjša drevesa v okolici, ki mu lahko hitreje dajo potrebno hrano. Ko drevo pade, za hrano uporabi sleherno zeleno vejico, ki si jih znosi in po vodi »odpelje« v brlog ali z njimi kje utrdi jez.

Tudi naslednja obgrizena vrba je bila dokaj debela. Naleteli smo še na skupek mladih vrb ob debeli vrbi, ki jih je vse po vrsti obgrizel in je tako hitreje prišel do

hrane. Ker naš »odkritelj« Roman redno spremlja dejavnost bobrov že štiri leta, odkar je prvič opazil njihovo dejavnost na obvodnih drevesih, nas je peljal še na staro strugo Ščavnice, ki je od nove oddaljena le nekaj deset metrov. Tudi tam nam je pokazal šore in padla drevesa, ki pa jih je bober podiral že pred leti. Kdaj natanko so drevesa padla, se ne spominja več. Vsekakor smo bili našemu ribiču hvaležni, da smo bili deležni njegovega zaupanja in nam je izdal, kje je še eno »bivališče« bobrov na reki Ščavnici. Zatrdil

Ribič Roman Muhič ob debeli vrbi, ki jo je obglodal bober.

Foto: K. P. Fras

Janez z uplenjenim jelenom in Aja

glavo in veličastnim rogovjem je nemočen počival na gozdni vlaki. Iz primerne razdalje mu je Janez, z mirnostjo izkušenega lovca, zadal še usmrtilni strel.

Tudi v preteklosti so bili v našem lovišču že uplenjeni jeleni z mogočnim rogovjem, toda s tako močnim se ne spominja nihče. Janezu smo čestitali k lovskemu blagru za uplenjenega jelena.

Kristijan Peter Fras

Vse foto: L. Kramberger

Pogled na zajezeno strugo reke Ščavnice. Zaježitev je bila narejena zaradi namernega dviga gladine vode, ki je potrebna za napajanje ohranjene stare struge reke Ščavnice. Na spodnji fotografiji je še del stare struge.

nam je tudi, da je to zanesljivo zadnje bobrišče na omenjeni rečici, kajti naprej na njej ni več pregrad in tudi ne mirne stoječe vode v strugi, kar je po njegovem opažanju pogoj, da se nekje ustali bobri.

Ludvik Kramberger

Poplačana lovška vztrajnost

Lovski tovariš **Janez** je v naši **LD Turjak** član že več kot 43 let. V svoji lovski karieri ni prav pogosto potreboval pomoči psa krvosledca, saj so bili njegovi streli zanesljivi. Tako kot vsakemu lovcu in tudi najboljšim strelcem pa se lahko kdaj zgodi, da krogla ne najde pravega mesta. In to se mu je zgodilo.

Z Janezom sva se sešla pred njegovo hišo, nedaleč stran od visoke preže, ki jo je redno obiskoval vsak večer. Toda Diana je bila Janezu tisti zadnji večer naklonjena in njegova vztrajnost je bila nagajena. Ob lepo zaznamovanem nastreli in smeri jelenovega pobega nama s psico Ajo ni bilo težko poiskati obstreljenene živali. Po dobri uri sledenja smo ga, težko ranjenega, zagledali v vsej njegovi veličini. Z dvignjeno

Družina Prevc je klen lovski rod

Zagotovo je odveč predstavljati športno družino Prevcjev iz Dolenje vasi v Selški dolini. Vsa Slovenija zdaj v zimskih mesecih stiska pesti, navija zanje in se veseli vrhunskih športnih dosežkov smučarskih skalalcev **Petra**, **Domna** in **Ceneta**, ki to zimo pospešeno trenira in si nabira izkušnje. Tudi sestra **Nika** je uspešna tekmovalka v smučarskih skokih. Bleščeče športne uspehe žanjejo in postavljajo ter predstavljajo športne mejnike smučarskih poletov v svetu. Manj znano pa je, da imajo Prevcjevi lovske korenine in so pravi lovski rod. **Darko**, oče uspešnih športnikov, je član LD Selca (ZLD Gorenjske). V isti LD je bil lovec tudi njegov oče **Miha**, znan kot **Markov** iz Dražgoš. Tudi po materini strani (**Julijana**) je vrsta prednikov lovcev; prav tako člani LD Selca so njen oče **Lovro**, brat **Matija**, ded, tudi **Lovro**, lovili pa so tudi vsi pradedi in njihovi predniki; sami lovci torej, kar nekaj družinskih kolen nazaj. Vsi pa izhajajo iz dobro znane lovske družine Bergantovih iz Sv. Tomaža nad Selcami. **Pri Orlovih** se pravi po domače. Kakšno nenavadno besedno naključje, kot da bi predniki, ki so v davni tako

poimenovali svojo posest, vedeli, da bodo nekoč njihovi potomci resnično postali skakalni orli v smučarskih poletih in domov nosili velike zlate kipce orlov (za prva mesta med skakalci). Oče Darko je med lovci dobro znan. Zaradi svoje dobrovoljnosti, družabnosti in iskrive šegavosti je v lovski družbi vedno zaželen. Tudi on ugotavlja, da je prav pristne in prave lovske družabnosti na žalost vse manj, saj je po večini vse podrejeno hitenju pri zbiranju lovske trofeje ali zgolj samo intenzivnemu lovu (beri uresničevanju načrta odstrela). Darko Prevc je znan kot pravičen lovec, dober poznavalec gamsa, ki mu je – tako kot mnogim gorenjskim lovcem – lov na gamsa najljubša oblika lova. Pridno in z veseljem dela v organih domače lovske družine, kjer je bil en mandat tudi gospodar. Znan je tudi kot zavzet lovski kinolog, saj že petindvajset let vodi in vzgaja bavarske barvarje in z njimi uspešno išče obstreljeno divjad po selških in škofjeloških loviščih. Vse od ustanovitve je član Škofjeloškega lovskega pevskega zbora.

Foto: P. Prevc

Darko Prevc, ponosni oče vrhunskih športnikov.

Poškodovana shramba za krmo nad Dražgošami po medvedovem obisku, ki jo je fotografiral Peter Prevc.

Darko je upravičeno ponosen in vesel velikih tekmovalnih uspehov svojih sinov in hčerke ter je v veliki meri tudi osebno zaslužen za njihove uspehe. Razumljivo je, da njegovi fantje, **Peter, Cene in Domen**, zaradi tekmovalnih in tudi šolskih obveznosti za zdaj še nimajo časa za lov, prepričan pa je, da se bo kdaj kasneje morda kdo od njih le odločil stopiti na njegovo lovsko pot. Poudari pa, da so mu sinovi že doslej veliko pomagali pri delih v lovišču, predvsem pri zimskem krmljenju divjadi in postavitvi prež. Vsako pomlad fantje založijo solnice

za gamse v najtežje dostopnih predelih Dražgoške gore, kamor si marsikdo niti ne upa. Darko že vrsto let nad Dražgošami na pobočju Jelovice, na Krasu, vzdržuje redno obiskano krmišče za muflone. Pri krmljenju in pripravi krme mu že od malega pomagajo vsi sinovi. Zadnjega oktobra lani, ko sta s Petrom obnavljala krmišče in shrambo za krmo, sta ugotovila, da si je medved že sam postregel s tamkaj shranjeno koruzo za zimsko krmo muflonom. Peter je medvedov »vdor« na krmišče tudi fotografiral.

Prepričan sem in celo smelo

lahko trdim, da imajo Prevčevi športniki med lovci veliko oboževalcev in zvestih navijačev ter da jim lahko v imenu vseh teh lovcov na tem mestu najiskrenejše čestitam k velikim tekmovalnim uspehom. Tudi in predvsem zato, ker so klen lovski rod!

Branko Galjot

Koš - lovski običaj in bogastvo naše dediščine

»**Koš**« – med zaključkom skupnega lova ali po njem – sodi med ustaljene na-

vade mnogih lovske družin na Dolenjskem in v Beli krajini. Je družabni dogodek, ki ponuja možnosti za boljše medsebojno spoznavanje in izmenjavo mnenj, podobno kot drugje v Sloveniji tak končni dogodek po lovu imenujejo *zadnji pogon*. To je priložnost, da lovci med seboj preizkusijo svoje kulinarčne in vinogradniške izdelke, kar pa ni namenjeno veseljačenju brez meja. Prazna vreča ne stoji pokonci, zato je skupna malica namenjena okrepčilu vrlih lovcov. Koš ni navadna pojedina, pogostitev ali zgolj malica. Koš je slavnostni dogodek, lahko skromen, lahko pa tudi bolj pester ali bučen, odvisno pač, kdo in s kakšnim namenom ga pripravi. V nekaterih lovske okoljih je zato koš pravi ceremonial, namenjen druženju in spoštovanju lovskega tovarišstva. Nekateri jedi in pijačo prinesejo s seboj (po načelu, da je na lovu bolje črn kos kruha kot prazna torba), nekateri pa jih pripravijo ali skuhamo v svoji lovski koči. Koš¹ je znan med dolenjskimi in belokranjskimi lovci, drugod v Sloveniji tega izraza za lovske obede ne poznajo, še najbolj podoben mu je *zadnji pogon*. Toda *koš* izhaja iz ljudske navade, da so lovci ali lovcem na lov v lovišče prinesli zakusko v pletenih koših.

Kako čudovit je lahko vonj lovskega golaža! Stopimo po sledu za besedami, za pisateljem **Francem Černigojem**, ki je v svojem delu² tenkočutno zapisal tudi tole: »... Leta in leta nam je, črnovrškim lovcem, Tončka

¹ **Janez Černač**, lovec in vsestranski umetnik, opozarja, da je lovski koš kot lovski običaj bogastvo naše kulturne dediščine.

² **Franc Černigoj**: Navaden slovenski lov. Po sledu za besedo; 39. knjiga Zlatorogove knjižnice, LZS, Ljubljana 2016.

Foto: B. Avbar

Dolenjski lovec Martin Udovič (prvi z leve) s svojo kuharsko ekipo poskrbi za odlično pripravljen pražen krompir kot samostojno jed, primerno za postrežbo med košem.

kuhala, ko smo se stekali v naš lovski dom: po skupnih lovih, ob slavnostih in slavih. In ob sedminah za našimi umrlimi lovskimi tovariši ... Zadnji pogon pa je bil zmerom vesel in hrupen, obarvan z vonjem po dobrih jedeh naše Tončke; povzdignjen s prešerno pesmijo iz petdesetih moških grl; oplemeniten s toplim globokim basom Vladimira Kobala, stárorste črnovrških lovcev; potrjen z lovskim ropotom ...».

Sprašujem se, ali še vedno povsod in s potrebno skrbnostjo negujemo bogato tradicijo lovskega koša, lovskih malic ali pojedin, ali pa po lovu večina lovcev jadrno takoj odvihra proti domu? Res so razni prisilni predpisi zelo omejili veseljaško popivanje po skupnih lovih, kljub temu pa bi naša lovska druženja še vedno lahko popestrili s kulinarinimi dobrotami in kulturnim pitjem. Saj ni potrebno, da bi presegli meje dovoljenega! Ravnamo se raje po tisti ljudski: »Hudo je, kadar se glad z žejo oženi!«

K zapisu o košu me je spodbudilo vabilo ZLD Novo mesto, ko so za pogostitev lovcev po skupnem lovu povabili člane Društva za priznanje praženega krompirja kot samostojne jedi³, ki znajo vrhunsko pripraviti krompirjevo jed, ki jo poznamo vsi: s čebulo in ocvirki zabeljen pražen – »tenstan« krompir. Kapo dol, takšen krompir tekne tudi kot samostojna jed! Če pa mu dodamo še primerno zabeljeno kuhano zelje, pa domačo mesnato klobaso, je to že odlična pojedina!

Moj droben lovski prispevek naj bo namenjen tudi prizadevanjem za priznanje krompirja kot samostojne jedi. Še to naj zapišem, da to jed s svojo ekipo odlično pripravi **Martin Udovič**, lovec LD Veliki Gaber in naš prijatelj.

Bojan Avbar

³ 15. svetovni festival praženega krompirja je bil v soboto, 5. septembra 2015, v Mokronogu na Dolenjskem.

Lepote narave, upodobljene s čopičem Bogdana Breznika

V Zlatorogovi galeriji na sedežu Lovske zveze Slovenije, na Zupančičevi 9 v Ljubljani, smo 4. februarja 2016, neposredno pred največjim slovenskim kulturnim praznikom, odprli razstavo slikarja **Bogdana Breznika** z naslovom *Lepote narave*. Zbrane v galeriji je nagovoril mag. **Lado Bradač**, novi

predsednik Lovske zveze Slovenije, za kulturni utrip večera pa so poskrbeli pevci LPZ Medvode.

Med lovci je veliko kulturnih umetnikov, ki svojo ljubezen do narave izražajo na različne načine: s petjem, igranjem na instrumente, fotografiranjem, pisanjem proze in poezije, kiparstvom, slikarstvom ... V Zlatorogovo galerijo smo spet povabili lovca, ki svojo ljubezen do narave in vseh njenih lepot upodablja s slikanjem na platno. Tokrat je LZS gostila slikarja Breznika, ki se je v Zlatorogovi galeriji predstavil kot lovec - slikar s svojo več kot tridesetletno lovsko in slikarsko

Nekaj razstavljenih slikarskih del Bogdana Breznika

O slikarski razstavi so spregovorili mag. Lado Bradač, Mojca Trojar in slikar Bogdan Breznik sam. Levo: del pevcev LPZ Medvode.

Foto: S. Vesel

živali prikazujejo ta bitja v naravnem okolju in v nekoliko manj realistični podobi, tako do izraza pride njihovo naravno življenje v gibanju, ki odraža strah, obrambo, prevlado, boj za obstanek in ohranjanje vrste. Tako kot vsak slikar tudi on v vsako likovno stvaritev vgradi svoja čustva in občutke, tako da je slika svojstvena, izraz le njegovih občutkov in doživetij motivike, ki jo je ustvarjal.

Mojca Trojar

Del neukročene Afrike ujet v fotografski aparat

Fotografska razstava Mihe Krofla

Decembra lani je Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF UL pripravil fotografsko razstavo z naslovom **Neukročena Afrika** avtorja doc. dr. **Mihe Krofla**, ki ga poznamo tudi po njegovih fotografijah prostoživečih živali, predvsem zveri, objavljenih v Lovcu. Odprtje razstave je bilo 11. 12. 2015 po slavnostni podelitvi Pahernikovih štipendij, ki so jih prejeli študenti gozdarstva za drugo in tretjo stopnjo študija. Razstavo je odprl prodekan oddelka prof. dr. **Janez Krč** z besedami: »Naše poslanstvo ni samo širjenje znanja o gozdu, gozdarstvu, ampak tudi informacij o gozdu in gozdarstvu. Nekatere lažje sprejmemo prek besedil, spet druge se nam približajo s fotografijami. Prav zato smo se tudi v letu 2015 odločili, da v okviru oddelka pripravimo fotografsko razstavo.« Avtorja fotografske razstave je predstavil dr. **Kristjan Jarni**, ki je razstavo tudi uredil. Izbrane fotografije iz Afrike je kasneje z zanimivimi informacijami o živalih na fotografijah, kraju, času nastanka in o uporabljenih

tradicijo. Avtor stanuje v Trebnjem in je član Lovske družine Trebnje že od leta 1977. V lovski družini je opravljal številne funkcije, med drugim je bil tudi starešina. Po poklicu je dipl. inž. agronomije in diplomirani ekonomist. Zdaj je že nekaj let v pokoju, a je še vedno aktiven lovec, ki mu slikanje prostoživečih živali postaja čedalje večji izziv. Je član nekaj likovnih društev v Ljubljani, dinamična je tudi njegova razstavna dejavnost doma in na tujem. Ilustriral je zgodovinski roman *Uskoška princesa*, ki je izšel v treh delih, in celotno zbirko anekdot ter prigod znanega dolenjskega publicista in pisatelja **Slavka Dokla**. Likovno je opremil tudi literarno delo *V objemu letnih časov* pisatelja **Franceta Režuna**. Kot učitelj naravoslovnih vsebin je v svojih dvanajstih letih poučevanja v centrih šolskih in obšolskih dejavnosti številne mlade navdušil nad lepoto narave. Učence je vedno poučeval, da je narava najboljša učiteljica, ki jo je treba razumeti in spoštovati. Pri tem mu je bil slikarski talent v veliko pomoč. Risbe in slike so nastajale kot nepozabni trenutki tudi pred očmi učencev.

LPZ Medvode, ki je spremljal dogodek, je leta 1976 ustanovila LD Medvode. Pevci lovske družine in tudi prijatelji lovcev, ki niso lovci, so združili glasove in nosijo lovski kroj, zato zbor še vedno nosi ime »lovski« pevski zbor, ki pa organizacijsko deluje kot *Kulturno društvo Simon Jenko*. V zboru, ki smo ga v Lovcu že nekajkrat predstavili, vsa leta prepelva več kot dvajset pevcev, ki se radi družijo ob petju slovenskih in tudi tujih pesmi ter znajo uživati v lepih akordih in dobri harmoniji. Aktivni lovci so v zboru v zadnjih letih v manjšini, vseeno pa vsi radi prepevajo pesmi z lovsko tematiko in se udeležujejo tudi raznih lovske prireditve. Zapeli so pet odličnih skladb, ki so pričarale pravo atmosfero. Nekaj besed je udeležencem odprtja razstave namenil tudi slikar Breznik, ki se je LZS zahvalil za organizacijo razstave in jo nato tudi odprl.

Na Breznikovih slikah v ospredje prihajata risba in divjad. Z barvnim modeliranjem v obliki obrisov predmetov v ozadju in barvnim ritmom avtor želi v svoja dela vnesti perspektivo in stvarnost. Njegove slike z motivi

tehnikah fotografiranja predstavil avtor sam.

Dr. Jarni, član Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, tudi sam navdušen fotograf, je navzočim najprej predstavil avtorja razstave. Krofel je namreč prav tako član, raziskovalec na omenjenem oddelku. Njegove fotografije predstavljajo aktivnega naravoslovnega fotografa, ki živali ne čaka v zasedi, ampak jih sledi, jih znanstveno proučuje

in s fotografijo ujame način njihovega življenja, njihovo vlogo v okolju in družbi. Raziskovalna dejavnost ga je vodila tudi po svetu, po Balkanu, Evropi, v Južno Ameriko, na Grenlandijo in v letu 2015 že petič tudi v Afriko. Fotografije, vključene v razstavo, so izjemne, nekatere zaradi prizorov iz narave, ki jih vidimo redko, npr. lov dveh gepardov, samice in mladiča, ali pa paritev levov; druge spet zaradi

Fotografija z naslovom Oko umirajoče pasane ali oriksa prikazuje samico pasane, ki je bila ustreljena v okviru trofejnega lova v Namibiji. Avtor fotografije, ki je tudi sam lovec, je svojo fotografijo obrazložil: »Trofejni lov je v Afriki gospodarsko zelo pomemben. Tja hodijo na lov predvsem evropski in ameriški lovci, vendar žal pogosto lovijo tudi na način, ki je za pravega slovenskega lovca etično sporen. V tem primeru je bila iz avtomobila odstreljena breja samica. Avtorja so prevzeli kontrasti med črno in belo barvo na značilni obrazni maski, svetlo rdečo krvjo ter fotografov odsev v zrklu mrtve pasane. Pasana je bila ustreljena skozi pljuča, zato je bila kri nekaj prvih minut po strelu, dokler ni oksidirala, zelo svetla. Vse to je ustvarilo močno barvno kombinacijo, ki daje fotografiji še večjo sporočilno vrednost«.

Fotografija Leopardja noč je nastala s pomočjo avtomatske kamere, opremljene z laserjem, ki ob gibanju v bližini kamere avtomatsko sproži posnetek. Avtor je pojasnil: »V trenutku, ko je nastala fotografija, me ni bilo poleg. Kamero sem postavil pred jamo, za katero smo vedeli, da jo leopardi na robu redno označujejo. To je njihov način označevanja (markiranja) njihovega ozemlja – teritorija. Šele po štirih tednih sem imel srečo, da je prišla ta samica in mi zapustila 'spominsko fotografijo'«.

Fotografija Modreci prikazuje dva slona v narodnem parku Etosha na severu Namibije. Posneta je bila v vodni kotanji, kjer se je zbiralo več slonov in tako je na fotografiji ujeta kompozicija bližnjega in daljnega slona. Fotografija je bila izbrana zaradi kompozicije in tople svetlobe, ki je ob sončnih vzhodih in zahodih značilna za Afriko. Na fotografiji Modreci je rumeno rdeča svetloba še izrazitejša tudi zaradi prahu v zraku, kar je pogosto v savanskem in ob puščajskem okolju.

Fotografija Čistilka je nastala v Keniji. Fotografirana je hijena, ki v javnosti ni najbolje zapisana, je povedal avtor. Hijena ima zelo slab ugled v človekovih očeh, čeprav so raziskave pokazale, da je delež plena, ki ga uplenijo same, v primerjavi z mrhovinarstvom, bistveno večji kot pri levih. Pegaste hijene so v vseh dokumentarnih filmih predstavljene slabšalno, vedno zgolj kot mrhovinarji, na dnu prehranjevalne verige, kar je pravo nasprotje lepim, ponosnim levom, zato bi si res zaslužile boljše mnenje. Tudi mrhovinarstvo, ki je v očeh javnosti nekaj nizkotnega, je zelo pomembna ekosistemska ekološka »storitev«. Hijene opravljajo pomembno vlogo s tem, ko odstranjujejo trupla velikih rastlinojedcev, ki bi sicer le počasi razpadala. Hijena na fotografiji nese v gobcu kost, ki jo je najverjetneje nesla mladičem v brlog. Tudi ta fotografija, je povedal avtor, je nastala s tehniko sledenja živali s fotoaparatom in z nastavitvijo dolgega časa odprte zaslonke.

fotografske kompozicije ali podrobnosti, je povedal Jarni.

Avtor je na zanimiv način predstavil izbrane fotografije z razstave Neukročena Afrika, ki jo sestavlja štirinajst fotografij. Povedal je, da je Afrika svojstvena celina, kjer živijo najbolj

karizmatična bitja našega planeta, je tudi zadnji, kjer je ponekod lahko preživel velik del starodavne »megafavne« s predstavniki, težkimi več kot tristo kilogramov. Pred ledeno dobo so bile podobne groteskne živalske vrste razširjene tudi v Evropi, a smo jih postopo-

ma iztrebili ljudje. Fotografije so bile narejene večinoma v dveh afriških državah; večina jih je iz Namibije, kjer avtor že deset let sodeluje pri raziskovalnem projektu z gepardi in leopardi, nekaj pa jih je tudi iz Kenije, kjer so pred leti vodili ekskurzijo za študente

razstava štirinajstih izbranih fotografij zanimiva in vredna ogleda. Avtor se je na koncu zahvalil še Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF UL za povabilo ter potrebno opravljeno delo pri pripravi izbranih fotografij.

Tina Drole

Fotografija z naslovom Igra življenja in smrti je nastala v Keniji, kjer so raziskovalci opazovali plenjenje gepardov v naravi. Geparda, samica in mladič, sta lovila grantovo gazelo, ki je plen na zgornji meji, ki ga lahko ujamejo gepardi. Mati je gazelo ujela, jo stisnila za vrat; mladič je pri tem le pomagal. Čeprav se je na prvi pogled zdelo, da je bil lov uspešen, sta plenilca na koncu ostala »praznih tac«. Gepardi so ustvarjeni za hitrost; tudi do 500 m lahko tečejo 100 km/h, kar je za zveri edinstven način lova. Pri tem je poraba kisika ogromna in temu so prilagojene tudi druge morfološke značilnosti glave, na primer zelo velike nosnice. Gepardovi zobje so majhni in celo manjši kot pri risu, čeprav je gepard dvakrat večji od njega. To je prišlo do izraza tudi pri tem ugrizu, saj samica ni uspela hitro usmrtiti gazele. Med bojem za življenje se je gazeli uspelo iztrgati in je pobegnila. Gepardka je bila zaradi lova tako utrujena, da je lahko samo ležala. Takrat pa se je izkazal njen mladič, ki je skočil na antilopo ter se obdržal na njenem hrbtu še nekaj 100 m. Avtor je mladičevo prizadevnost ob predstavitvi fotografije komentiral: »Vse pohvale mladiču, čeprav ni bil uspešen, bi si zaslužil nagrado. S tem je pokazal potencial, da bo enkrat velik lovec.«

biologije. Tako je tudi pojasnil, zakaj se ni odločil za razstavo fotografij živalskih vrst, predvsem velikih in srednjih plenilcev, ki jih že desetletje raziskuje v Sloveniji in Evropi. V drugem delu razstave so predstavljene fotografije bolj skrivnostnih plenilcev Afrike, večinoma iz Namibije, in jih je posnel zunaj parkov, kjer so te vrste še vedno pod velikim lovnim pritiskom. Zato so živali še posebno previdne, aktivne predvsem ponoči in jih je zato še posebno težko fotografirati. Nekaj Kroflovih afriških fotografij (s komentarjem) tudi predstavljamo.

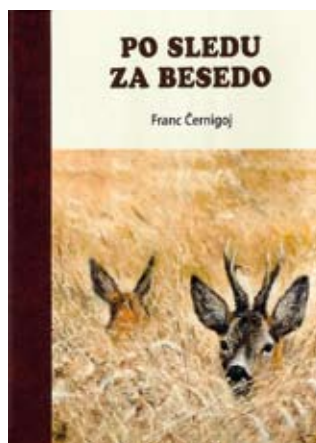
Kroflova razstava *Neukročena Afrika* je sestavljena iz fotografij, ki – vsaka posebej – pripovedujejo svojo zgodbo in predstavljajo pretanjen občutek avtorja za naravo, Afriko ali značilnosti živalske vrste, ki živi v značilnem afriškem okolju. Vsekakor bo za ljubitelje narave

Nove knjige

Franc Černigoj: Po sledu za besedo

39. knjiga Zlatorogove knjižnice – Lovska zveza Slovenije, Ljubljana 2015

Knjižne police slovenskih lovcev so bogatejše za novo knjigo izpod peresa ustvarjalnega lovskega pisca, kronista, slavista, urednika in predvsem lovca **Franca Černigoja** s pomenljivim naslovom *Po sledu za besedo*. Po svoje precej neobičajen, a zato simbolično toliko pomenljivejši naslov za knjigo, ki med nas prinaša zanimivo lovsko leposlovje s krajšimi in daljšimi zgodbami (novelami ali črticami) in ki ga bogatijo ilustracije priznanega slovenskega slikarja, veterinar-

ja in lovca **Jurija Mikuletiča**. Spremni besedi h knjigi, ki sta namesto na običajnih prvih straneh objavljeni na koncu, sta napisala **Lojze Skvarča** in **Bojan Avbar**, lektor je bil avtor sam, saj je po poklicu slavist, oblikovalec knjige pa **Igor Pičulin**. Kot odgovorni urednik se je pod knjigo podpisal **Boris Leskovic**, ki si je v zadnjem desetletju in pol pridobil izjemne izkušnje tudi na področju urejanja knjižnih publikacij in kot odgovorni urednik Lovca s svojim strokovnim znanjem veliko pripomogel h končni vsebinski in še zlasti strokovni in lovsko-izrazoslovni neoporečnosti vseh izdanih knjig v tej zbirki. Knjigo je v visoki nakladi 22.500 izvodov (kar je za zdajšnje razmere v slovenskem založništvu zavidljiva naklada!) izdala Lovska zveza Slovenije, natisnila pa mariborska tiskarna Ma-tisk, d. o. o.

Franc Černigoj v slovenskem lovskem pripovedništvu nikakor ni novo ime, saj smo lovci izpod njegovega peresa brali že mnogo izvrstnih lovskih pripovedi, ki imajo eno veliko skupno sporočilo: samo v pristnem doživljanju narave nam je dan poln lovski užitek ... Za Černigojevo prozo (in tudi za izvrstno poezijo, ki jo morda kar nekam preveč skriva) je značilno prvinsko izpovedovanje povezanosti človeka z naravo, njenimi tisočletnimi darovi in njeno strašno maščevalnostjo, če je človekovo poseganje v njena nedrja pregloboko. Tu sledi pisatelju in lovcu **Tonetu Svetini**, ki je nekoč zapisal, da je treba »naravi vse, kar ji vzamemo, vrniti nazaj«. Černigoj ni zgolj pripovedovalec, pač pa tudi velik zbiratelj vsega, kar ljudje še poznajo in kar vedo povedati, da se je zgodilo. Ne samo lovcom in ne samo na lovu, pač pa v čisto vsakdanjem življenju, ki je že od vekomaj povezano tudi z lovom in lovskimi doživetji. Tako ali drugače. Njegov izostren

čut ter pretanjen posluš do ljudske pripovedi, do neverjetnih izpovedi povsem običajnih ljudi sta ga privedla v krog tistih literarnih ustvarjalcev, ki so v slovensko literarno in kulturno zakladnico nasploh vnesli in shranili veličansko bogastvo ustnega izročila in ljudskega slovstva. Kot ljudski človek, tesno povezan z vsakdanjikom preprostih ljudi, Černigoj razume tovrstno sporočilnost in mu dodaja še neverjetno sočno zapisane drobne zgode in nezgode, ki pravzaprav temeljijo na šegah in navadah. V bistvu gre za osrednje in najbogatejše poglavje žive dediščine v svetu in tudi pri nas in, kot poudarjajo literarni teoretiki, obsega obširna poglavja s področja družbene kulture: letne šege, šege življenjskega kroga in delovne šege, pravne šege in praznovanja. In v ta krog sodijo tudi lovske šege in navade, domače lovsko izročilo torej, ki se mu Černigoj ne izogne, pač pa ga s pridom uporabi za pisanje in ga tako trajno ohranja v narodu.

Čeprav bodo Černigojevo pisanje strokovno ovrednotili predvsem literarni kritiki in nekoč v zgodovini tudi literarni zgodovinarji, si vendarle dovolim zapisati, da v novejšem slovenskem pripovedništvu postaja Černigoj eden najboljših avtorjev in peres, ki ve, kaj želi sporočiti bralcem, če mu le pozorno prisluhnejo. Njegova posebna odlika je lep, tekoč jezik, obogaten s primesmi narečja, za katerega sam pravi, da je to »edini materin jezik vsakega posameznika«. V besedilih je prav zato pustil predvsem veliko narečnih primesi njegovega rodnega okolja in prvin, ki jih je s tem le še literarno, predvsem pa sporočilno obogatil. Na koncu knjige je nekatere izraze celo pojasnil, da jih lahko razumemo vsi. Takšna odločitev najbrž temelji na avtorjevem poznavanju (po stroki je slavist, učitelj materinščine) bogastva domače govorice, za katero akademkinja dr. **Zinka Zorko**, ena najboljših poznavalk slovenskih narečij, meni, da je to »zaklad, ki ga moramo negovati – tako kot knjižni jezik«. Zorkova še dodaja, »da narečje naj ostane, narečje nas ohranja in narečje je naše bogastvo«. Tega se je Černigoj pri pisanju ter zbiranju pripovedi očitno dobro zavedal. Njegovo lovsko pripovedništvo je dolgo skoraj pol stoletja in ga v pričujoči knjigi predstavljajo krajša in daljša besedila. Zdaj jih imamo pred seboj kot celoto, zbrane v eni knjigi, mnoga med njimi pa smo lahko že prebrali tudi v reviji Lovec. Černigoj je tako zaokrožil

dolgoletno zapisovanje vsakršnega besednega izročila na Trnovski planoti, v Hrušici, v Črnovoškovski planoti, v zadnjih letih pa tudi na Vrheh in v Deželi, v Zgornji Vipavski dolini. Zbral je veliko gradiva in doslej že izdal nekaj knjig ter tudi lovske zbornikov z omenjenega območja. Čeprav govorimo o pripovedništvu iz krajevno oz. geografsko omejenega območja, gre za pisanje, ki je še kako zanimivo za ves slovenski prostor, za vse slovenske lovce torej.

Franc Černigoj je lovec, bojda že vse življenje, »ker z lovskim genom v sebi se rodiš«, pravi sam. Zato so njegovi lovski portreti pravi, zgodbe o lovcih polne sočnih doživetij in prepletene tudi s krutimi usodami ljudi, kot sta bili prva in druga svetovna vojna. Vsega po malem se najde v njegovih zgodbah, urejenih v poglavja, ki jih poleg besede krasijo še ilustracije divjadi Jurija Mikuletiča. Kot je zapisal Černigoj, je počaščen, »da je v knjigo, v sled za besedo, stopil tudi Jurij Mikuletič, slovenski slikar, lovec, ki v zgoščena likovna sporočila lovi podobe življenja živali«.

O vsebini knjige ne kaže izgubljati besed, saj verjamem, da jo boste vsi z zanimanjem prebrali in si ustvarili tudi lastne vrednostne sodbe. Do tega imamo bralci - lovci vs pravico. Zbrane zgodbe in pripovedi je že avtor smiselno razdelil v več poglavij in tako dosegel ne samo rdečo nit celotne zgodbe, pač pa tudi preglednost in celo določeno časovno kronologijo. A to najbrž niti ni bil njegov namen, čeprav lahko zapišemo, da se mu je posrečilo »zašiliti« vse konce in pripoved lepo zaozkrožiti z eno najboljših pripovedi o lovski sobi. Poznamo jo že iz Lovca, a je vredna pozornosti in našega širšega razmisleka o lovskem poslanstvu in udeleževanju, pa tudi o naši minljivosti. Kaj bo z našimi lovskimi trofejami, ko nas ne bo več? Kam jih bodo pospravili naši zanamci? Z njihovim uničenjem bo konec vseh naših lepih doživetij na lovih in skupnih poteh. Ko trofeja postane »zgolj mrtev predmet na zidu, je konec, saj trofeja umre s tistim, ki divjad upleni. V njej ni več lovečeve duše. Ni več njegovih hrepenenj, želja in pričakovanj, juter pod soncem in večerov po njem, naporov in tveganj, strahu in poguma, življenjske moči in veselja do življenja, pa tudi krvi in boli, žalosti in ožalovanja«. Boljšega zaključka že skoraj ne bi mogli pričakovati; tako enostavno, a življenjsko resnično

zapisane misli, da jih težko razumemo, če ne preberemo vsega, kar nam pisatelj Franc Černigoj ponuja v najnovejši knjigi *Po sledu za besedo*. In res moramo iti po sledu, postopoma, po korakih, previdno, stavek za stavkom, zgodbo za zgodbo. Le tako bomo lahko razumeli njihov začetek in še boljše doumeli njihov konec. In se bomo brez zadržka prepričali, da Černigoj vedno in povsod postavlja v ospredje Naravo, to našo nenadkriljivo učiteljico življenja. Avtor se zaveda, tako kot je v spremni besedi zapisal **Lojze Skvarča**, da mu je le v njej dano polno doživljati lov, in »spoštljivo pokaže na najmanjšega ptička, na komaj opazen cvet drobcene rože, ki jo tudi poimenuje, kot bi ju nagovoril. Preko svoje Gore nam skuša prikazati vsaj delček skrivnosti, ki jih skrivajo temne, daleč in globoko na idrijsko stran padajoče prepadne grape s svojimi potočki na dnu. Pa navzdol v deželo, na svetlo Primorsko, na Vrhe, vse tja nas popelje tudi na lov in tam najde pripovedovalce, tudi preproste lovce, da nam pomagajo razkazati te lepe kraje in življenje v njih, danes in tudi njega dni«.

Černigoj je s to knjigo še enkrat dokazal svoje mojstrstvo literarnega doživetja narave in lova, predvsem pa izkazal veliko spoštovanje do vsega živega. Izrazil je hvaležnost ljudem, ki so mu odstranili tančice skrivnosti o takšnih in drugačnih doživetjih. Redkokdo bi te pripovedi tako slikovito strnil v povedi in približal bralcu. Zato se ob tem lahko strinjamo s tistimi, ki menijo, da najnovejše delo ni samo Černigojeva nova knjiga, pač pa knjiga številnih pripovedovalcev, ki so v njej pustili trajne sledi. Med njimi so žal mnogi, ki so že odšli v večno zavetje matere narave, a so pustili življenjsko sled za zanamce in tako ohranili kanček modrosti in nauka za zgodovino; s pisateljevo pomočjo seveda. V tem je dodana vrednost Černigojeve knjige, za katero trdno verjamem, da bodo bralci radi posegali po njej in da ne bo obležala zaprašena zgolj na naših knjižnih policah. Upam tudi, da to ni zadnje Černigojevo delo in da bo s takšno vnemo kot doslej zbiral izvirne pripovedi in jih hranil v zabeležkah do izida novih sledi.

Čisto za konec – Černigoj je tudi poet, o tem ni dvoma, in njegova pesem *Kot jagnje te nesem ...*, objavljena v knjigi, je še en globok odsev avtorjevega liričnega doživljanja lova in izjemen izraz hvaležnosti do Narave.

Dr. Marjan Toš

Pripomoček za varno hojo in zanesljivejši strel

Edino slovensko podjetje za razvoj in proizvodnjo teleskopskih pohodnih palic, **TEHNOMAT, Kranj, d.o.o.** iz Kranja, je svoji ponudbi iz programa pohodnih in sprehajalnih teleskopskih palic dodalo še posebej za potrebe lovcev prirejeno lovsko palico.

»V **TEHNOMAT**-u smo že pred časom razvili lastne dve- in tridelne pohodne palice, za katere izdelujemo tudi različne vrste ročajev, krplice in konice. Na željo naročnika pa jih opremimo lahko tudi z napisom, imenom ali logom kupčevega podjetja. Smo edini slovenski izdelovalec zložljivih pohodnih in sprehajalnih palic in tudi edini v državi, ki pohodne palice tudi servisiramo. Palice so izdelane iz najboljših lahkih materialov, v našem razvojnem oddelku ustvarjena primerna mešanica plastičnih granulatov za spojne mehanizme pa zagotavlja tudi njihovo zanesljivo trdnost. Zato za napake v materialu ali pri montaži za naše izdelke dajemo dveletno garancijo. Rezervne dele zagotavljamo še vsaj šest let od nakupa. V našem tridesetletnem razvoju smo vedno znali pozorno prisluniti potrebam in priporočilom naših kupcev. Prav zato smo posebej za lovce (pa tudi naravoslovne fotografe) razvili palico z dve- ali tritočkovno oporo za naslon puške. Naj povem še to, da smo za varnejši korak v zimskih razmerah v **TEHNOMAT**-u razvili tudi priročne lahke dereze,« je povedal direktor in lastnik podjetja **Uroš Česnik**.

Dvotočkovna palica je dobra opora, s pomočjo katere si lahko zagotovimo zanesljivejši naslon za lovsko puško pri lovu na zalaz ali, če fotografiramo, ostro fotografijo. Temeljna izvedba najnovejšega pripomočka za lovce je dvotočkovna opora, z montažo dodatne cevi in pridrlnim nastavkom, ki daje še zanesljivejšo oporo za puško, pa dobimo še zanesljivejšo tritočkovno oporo. Nastavitev je enostavna

in hitra in jo lahko prilagodimo za dva metra velikega lovca v stoječem, čepečem ali sedečem položaju. Palica je v svoji osnovi vedno uporabna kot učinkovita opora pri hoji. Da bi s palico hodili čim tiše, je na konice mogoče namestiti gumijaste čepke. Poseben nastavek omogoča tudi namestitve daljnogleda ali fotoaparata.

Lovsko palico **TEHNOMAT** je mogoče kupiti v vseh lovskih trgovinah po Sloveniji in na sedežu podjetja v Kranju. Lahko jih naročite prek spletne strani www.tehnomat.si ali vam jih pošljemo po pošti. Servisiranje je mogoče opraviti na sedežu podjetja in v nakupno-servisnih centrih po vsej državi.

*Predstavitvena reportaža
Tehnomat, d. o. o.*

Za lovce LD Janžev Vrh je bil petek, 4. 12. 2015, zelo žalosten. Pogled proti mogočnim pohorskim gozdom je kazal turobno podobo; prebivalce celotne pohorske vasi, še posebno vse člane naše LD in prijatelje je v popoldanskih urah pretresla vest, da nas je po hudi bolezni zapustil naš lovec in veliki prijatelj **Bogdan Osovnikar** ali Jenišekov Dani, kot smo ga klicali prijatelji. Od našega Danija smo se lovci LD Janžev Vrh in lovci sosednjih LD v spremstvu številnih lovskih praporov in ob slovenskih pesmih ter zvokih rogostov LZ Maribor poslovili na ribniškem pokopališču.

Danijeva življenjska pot se je začela 9. 10. 1939 na Kumnu, v Občini Lovrenc na Pohorju, kjer je s starši, brati in sestrami živel v številni družini. Ljubezen je Danija pripeljala v Josipdol, kjer si je ustvaril dom in družino. Ljubezen do narave, divjadi in prijateljev ga je tako premamila, da se je leta 1986 včlanil v LD Janžev Vrh in leto kasneje opravil tudi lovski izpit. Takoj nato se aktivno vključil v delo LD. V LD Janžev Vrh je opravljal funkcijo strelskega referenta (1992 do 1996), pri tem pa tudi sodeloval kot strelec v ekipi naše LD. Nepozabne so bile dogodivščine in prigode, ki nam jih je velikokrat pripovedoval in smo ga z velikim zanimanjem poslušali. Dani je bil izvrsten strelec. Od leta 2000 do 2004 je opravljal funkcijo družinskega praporščaka. Leta 2000 mu je bila zaupana funkcija upravnika našega lovskega doma, ki jo je vzorno in vestno opravljal vse do smrti. LD Janžev Vrh mu je za njegovo požrtvovalnost in pripadnost ob 60-letnici podelila priznanje LD. O njegovem zdravstvenem stanju smo se z njim

večkrat odkrito pogovarjali, tudi še potem, ko je bolezni že napredovala, vendar nam je venomer zatrjeval, da jo bo premagal. Žal sta bila njegov optimizem in trdna volja zaman. Za vedno sta zamrla njegov značilen žvižg in nasmeh ter omahnila je njegova topla in čvrsta dlan.

Dragi Dani, žalostno je bilo poslednje slovo od tebe, ki si imel tako rad svoje lovske tovariše in naravo našega lovišča. Šele ko so nam lovski rogovi in strel iz lovskih pušk naznanili, da je tvoj zadnji lov končan, smo se zavedeli velike izgube, ki jo je povzročila tvoja smrt. Za vse, kar si dobrega storil za nas in naše lovstvo, za požrtvovalno in vestno upravljanje z našim lovskim domom, ki nam je bil v tvojih letih skorajda drugi dom, se ti še enkrat iskreno zahvaljujemo. Ohranili te bomo v naših srcih, spominjali se bomo vsega lepega, kar smo doživeli skupaj. Naj ti bo Diana naklonjena tudi v večnih loviščih. Mirno počivaj v domači zemlji!

LD Janžev Vrh – H. M.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Karel Rupnik, LD Javornik, Črni Vrh, * 8. 9. 1932, † 29. 12. 2014.
Janez Ribič, LD Šentjur, * 2. 12. 1939, † 30. 11. 2015.
Albin Vivod, LD Vitanje, * 24. 2. 1934, † 5. 12. 2015.
Peter Topole, LD Laško, * 30. 6. 1948, † 16. 12. 2015.
Anton Florjanc, LD Smrekovec, Šoštanj, * 24. 2. 1931, † 17. 12. 2015.
Iztok Tomšič, LD Mala gora, * 21. 8. 1957, † 16. 1. 2016.
Lavrin Alojz, LD Mlinše, * 20. 11. 1932, † 9. 9. 2015.
Avbelj Slavko, LD Mlinše, * 26. 3. 1962, † 26. 12. 2015.
Janez Mohorič, LD Kropa, * 19. 5. 1937, † 8. 12. 2015.
Karel Rupnik, LD Javornik, Črni Vrh, * 8. 9. 1932, † 29. 12. 2014.
Janez Picek, LD Ribnica, * 28. 12. 1929, † 2. 1. 2016.
Metod Župevec, LD Toplice, * 3. 7. 1942, † 9. 1. 2016.
Mirko Skudnik, LD Peca, Mežica, * 3. 7. 1926, † 14. 12. 2015.
Bogdan Osovnikar, LD Janžev Vrh, * 9. 10. 1939, † 4. 12. 2015.

Tomaž Pungartnik, LD Čemšenik, * 1. 7. 1942, † 19. 9. 2015.
Venčeslav Koren, LD Dreznica, * 15. 11. 1923, † 23. 1. 2016.
Stanislav Kogoj, LD Vrhnik, * 8. 5. 1922, † 24. 12. 2015.
Edvard Dušan Bohinc, LD Vodice, * 19. 9. 1946, † 13. 1. 2016.
Slavko Kovačič, LD Sodražica, * 5. 2. 1922, † 28. 1. 2016.
Alojz Klajnšek, LD Rače, * 21. 8. 1942, † 16. 1. 2016.
Jožef Franc Nograšek, LD Skofljica, * 21. 3. 1931, † 1. 2. 2016.
Anton Draginc, LD Suhor, * 11. 4. 1956, † 4. 2. 2016.
Miroslav Rupnik, LD Logatec, * 4. 3. 1932, † 4. 2. 2016.
Vasja Vitez, LD Vrhe, * 19. 4. 1953, † 4. 2. 2016.
Alojz Možina, LD Grosuplje, * 5. 12. 1949, † 19. 10. 2015.
Franc Sužnik, LD Trnovska vas, * 29. 11. 1951, † 25. 9. 2015.
Jožef Potrč, LD Trnovska vas, * 10. 12. 1934, † 30. 12. 2015.
Ciril Požek, LD Adlešiči, * 5. 7. 1928, † 9. 2. 2016.
Narciso Družina, LD Dekani, * 11. 6. 1940, † 13. 2. 2016.

Umrlim časten spomin!

Usposabljanje vodnikov lovskih psov za lov na malo divjad

Poudarek je bil na pravilnem iskanju psa in prinašanju izgubljenega

Z LD Ptuj - Ormož, Komisija za lovsko kinologijo LZS, LD Boris Kidrič in LKD Ptuj - Ormož so v sklopu razpisov določenih skupnih nalog članic LZS organizirali in izvedli tečaj

Franc Turnšek, ki mu ne manjka kinoloških kvalifikacij in izkušenj, poleg drugih nalog opravlja tudi funkcijo starešine **LD Boris Kidrič**, ki nas je gostila.

V nedeljo zjutraj smo najprej začeli s teoretičnim delom, ki se je v nadaljevanju prepletal s praktičnim terenskim delom v obliki delavnice. V predavalnici sta s pomočjo AV-pripomočkov predavala kinološka sodnika **Jože Štebih** in **Janez Šumak**. Ogledali smo si tudi film o slovenski lovski kinologiji in tri četrtine slušateljev je v razpravi

Za praktično usposabljanje vodnikov lovskih psov v delu na malo divjad so vodniki pokazali veliko zanimanje, zato je bila udeležba na tečaju številna.

Foto: J. Šumak

Nemški prepelčar je vodnici prinesel poljskega zajca.

oz. usposabljanje vodnikov psov v delu pri lovu na malo divjad, kjer so največ pozornosti namenili t.i. iskanju in prinašanju izgubljene divjadi – delu psa po strelu.

Tečaj je bil v nedeljo, 27. 9. 2015, v prostorih lovskega doma in v lovišču LD Boris Kidrič v Zg. Hajdini.

Strokovnemu tajniku ZLD Ptuj Ormož **Mirku Obranu** se je na tečaj pisno prijavilo kar 43 slušateljev – vodnikov lovskih psov iz vse Slovenije. To dokazuje, da je bilo za tak tečaj s štirinožnimi tovariši na malo divjad zelo veliko zanimanje. Tečaj je vodil

priznalo, da je film odličen in da ga še niso videli. Dobili so napotke o spletnih portalih, kjer si lahko še dodatno ogledajo lovsko-kinološko tematiko. Okrog 11. ure dopoldne je bil čas za malico in okrepčilo, za katerega so poskrbeli lovci LD gostiteljice.

Tečaj smo nadaljevali na terenu, kjer sta inštruktorja šolanja lovskih psov **Silvo Kralj** in **Vili Postružnik** s svojima pasjima pomočnikoma pod taktirko **Jožeta Štebiha** prikazala šolanje psov po programih VP-1 in VP-2 (predvsem vaja dol »down« in prinašanje »aport«).

Pri praktičnem delu v lovišču sta inštruktorja opozarjala na napake in posebnosti pri delu.

Razdeljeni smo bili v dve skupini: vodniki lovskih psov VIII. skupine FCI in drugih pasemskih skupin so odšli na vodno delo, kjer so prikazali delo vodnika in psa pred strelom in po njem, torej tudi delo v vodi (vodoljubnost, iskanje v globoki vodi, prinašanje) in posebnosti ter napake v praksi. V tej skupini so vodniki pod vodstvom z inštruktorji **Ljubom Vaupotičem, Silvom Kraljem in Jožetom Štebihom** v obliki delavnice sodelovali pri izmenjavi izkušenj. Tečaja se niso udeležili le vodniki šarivcev, nemških prepeličarjev, prinašalcev, ampak tudi izkušeni vodniki terierjev.

Vodnike druge skupine, pasemske skupine VII. FCI – ptičarji, so vodili inštruktorji **Lidija Šmigoc, Rudi Rakuša, Franc Turnšek in Vili Postružnik**, ki so prikazali delo vodnika in psa na polju, torej delo teh psov pred strelom in po njem, ter predvsem opozorili na potrebo po sistematičnem iskanju divjadi. Nato je sledila vlečka s poljskim zajcem, zatem še vlečka s fazanom (pravilna priprava vlečke, sledenje psa po vlečki, prinašanje) s posebnostmi in opozorili na napake. V obliki delavnice so inštruktorji vodnike posebno natančno opozorili na napake v praksi.

Po dveh urah sta se skupini zamenjali in na koncu so skupaj analizirali opravljeno delo.

Na koncu sta se vodja tečaja **Franc Turnšek** in predsednik **KLK LZS Janez Šumak** v prisotnosti inštruktorjev in predavateljev zahvalila udeležencem za izkazano pozornost ter pohvalila številno udeležbo. Ker je to usposabljanje evidentirano v LIS LZS – *Lisjak*, so vsi udeleženci

prejeli tudi pisna potrdila o usposabljanju.

Za pomoč in posluh pri tovrstnem izobraževanju se vsem organizatorjem, kinologom ter vodstvu LD Boris Kidrič iskreno zahvaljujemo.

Janez Šumak

Vzrejna in mladinska preizkušnja nemških prepeličarjev in španjelov

Lovišče LD Braslovče je bilo nekdaj zelo bogato s poljskim zajcem, povedo starejši lovci, ko opisujejo dogodke s skupnih lovov. Takrat so na zborna mesta plen vozili z »lojtnim vozom« in konjsko vprego. Tudi pokojni starosta vzreje nemških prepeličarjev **Slavko Kovač** (ki je po drugi svetovni vojni v Slovenijo spet pripeljal to vsestransko uporabno pasmo za lov) se je s svojimi pasjimi pomočniki rad udeleževal lovov na malo divjad v Braslovčah; vse z namenom šolanja in nabiranja »kilometrine« pri psih za nadaljnji uspešen dedni zapis pri potomcih te pasme. Agresivno novodobno kmetijstvo, urbanizem in razmah prometa so terjali davek: hitro zmanjšanje številčnosti poljskega zajca v Savinjski dolini, ki še vedno traja.

V lovišču LD Braslovče sta že od nekdaj vsako leto tradicionalna *vzrejna preizkušnja* (VP) in *mladinska preizkušnja* (MP) *nemških prepeličarjev in španjelov*. To pot se je (v soboto, 10. 10. 2015) na dvorišču lovskega doma zbralo sedem tekmovalnih parov (vodniki z nemškimi prepeličarji). V

Foto: J. Šumak

Jože Rus je ocenjeval strelomirnost privedenih nemških prepeličarjev.

Foto: J. Šumak

Preizkušanje nemškega prepeličarja v vodnem delu

imenu organizatorja **LKD Celje** je prisotne pozdravil predsednik LKD Celje **Janez Šumak**, ki je besedo predal vodji prireditve **Aleksandru Hernausu**. Le-ta je v svojem nagovoru predstavil družinskega kinologa LD gostiteljice **Draga Dovečarja** in kinološka sodnika **Jožeta Rusa** ter **Ljuba Vaupotiča**, ki sta kasneje ocenjevala delo psov na preizkušnji. Vodja sodniškega zbora je bil **Jože Rus**, ki je obrazložil pravilnik za preizkušnjo nemških prepeličarjev ter discipline:

– *šarjenje*, kjer mora pes temeljito preiskati določeni predel lovišča, najti divjad in jo glasno pognati,

– *prinašanje uplenjene pernate divjadi*, kjer je na koncu 120 korakov dolge vlečke (z dvema kljukama) položena pernata divjad. Pes jo mora po izdelavi vlečke pobrati in prinesiti vodniku,

– *prinašanje dlakaste divjadi* – *zajca* (vlečka je dolga tristo korakov z dvema kljukama). Pes z »nastrela« samostojno, ko po prime sled, izdelava vlečko, pobere zajca in ga odnese do vodnika in mu ga odda po vseh predpisih,

– *vodno delo*, kjer gre pes brez

prisile, z veseljem v vodo. Po tem preizkusu mora pes še enkrat v vodo in iz globoke vode prinesiti ustreljeno raco (ali katero drugo pernato divjad) ter jo pravilno oddati vodniku (*prinašanje iz globoke vode*).

Ocenjujejo tudi *nos*, *glasno gonjo*, *voljo za delo po sledi*, *splošno poslušnost* psa in *strelomirnost*.

Vodniki, razdeljeni v dve skupini, so se s pasjimi pomočniki in sodnikoma odpravili v lovišče. Najprej so opravili preizkus strelomirnosti, nato vodno delo, sledilo je prinašanje zajca, nato prinašanje pernate divjadi itn. Psi so imeli največ težav pri izsleditvi poljskega zajca, ki ga ni bilo mogoče najti, čeprav smo obiskali najboljše lokacije v lovišču, kjer so terenski vodniki vedeli, da se lahko skriva.

Okrog 13. ure sta se obe skupini vrnili v lovski dom v Braslovčah, kjer je že dišalo po toplem obroku, ki se je vsem vodnikom zelo prilegel. Medtem sta kinološka sodnika zbrala ocene in izpolnila ocenjevalne obrazce. Nato je bila razglasitev rezultatov.

Tri »naveze« vodnikov in nemških prepeličarjev žal niso opra-

Jutranji zbor vodnikov z nemškimi prepeličarji v lovskem domu LD Braslovče

vile preizkušnje. LKD Celje je za namen preizkušnje (kot tekme) pripravilo pokale za prve tri uvrščene pare, ki so bili:

1. **Aleš Gibičar z Bistro**, 158,5 točk, I. n. r.,
2. **Metod Strojinc z Ajdo**, 159 točk, II. n. r.,
3. **Bojan Sedej z Gito**, 154 točk, III. n. r.,
4. mesto **Ivan Haložan z Astorjem**, 149 točk, III. n. r.

Uspešni vodniki psov so bili deležni čestitk LD Braslovče, njihov kinolog Drago Dovečar pa zahvale za uporabo lovišča in pogostitev vseh udeležencev preizkušnje.

Janez Šumak

Vsestransko uporabnostna preizkušnja za ptičarje (2015)

V organizaciji **Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP)** Slovenije in v sodelovanju z **LD Markovci**, ki je za ta namen velikodušno odstopila lovišče ter s pomočjo svojih članov nudila vso logistično podporo, s pogostitvijo vred, in **LD Ptuj**, ki je omogočila prijazen začasen odstop odličnega terena za vodno delo, je 24. in 25. oktobra 2015 potekala 27. Vsestransko uporabnostna preizkušnja (VUP) ptičarjev. Da je takšna preizkušnja prestižna za vodnika in psa in tudi za lovstvo, dokazuje podatek, da je bilo na Slovenskem v dolgih 78 letih organiziranih le sedemindvajset takšnih preizkušenj – sic!

Na prireditvi nas je vreme oba dneva razveseljevalo; prvi dan je bilo sončno z rahlim vetrom in opoldansko temperaturo 16 stopinj in je bilo že skoraj presuho za pasji nos, drugi dan pa je bilo za odtенок hladneje in oblačno, zjutraj nekoliko megleno.

V razpisnem roku so se za to zahtevno lovsko-uporabno preizkušnjo prijavili trije vodniki in ena vodnica, skupaj s štirimi psi. Kmalu, pred jutranjim zborom, je vodnica **Andreja Strajnar** odpovedala nastop na preizkušnji iz zdravstvenih razlogov njene varovanke, tako da so za preizkušnjo ostali le trije vodniki s psi: **Čedomir Vogrinc** iz Žalca z nemško kratkodlakarko **Jojo Svetilovrenc**, **Janez Horvat**, domačin, član gostiteljske LD, z nemškim kratkodlakarjem **Agom Prvenskim** in **Anton Vuzem** s Ptuja prav tako z nemškim kratkodlakarjem **Amorjem Kraljem** lova.

Foto: I. Šincek

Ob koncu preizkušnje

Za slavnostno odprtje je organizator poskrbel pred lovskim domom v Sobotincih ob prisotnosti državnih in stanovskih simbolov, vključno z državno himno, in sodniškega zbora - **Lidije Šmigoc**, kot predsednice, in članov: **Rudija Rakuše**, **Saše Ferenčiča**, **Saše Volariča**, **Gorana Peršina**, **Vilija Postružnika**, **Zdravka Brezovška** in **Ivana Travnja**. S svojo prisotnostjo je preizkušnjo počastil **Egon Dolenc**, predsednik KZS, ki nam je povedal nekaj spodbudnih besed. Prav tako so prisotne pozdravili starešina LD Markovci, **Slavko Kukovec**, delegat KZS in strokovni vodja preizkušnje.

Organizacijski odbor za pravico VUP je bil v sestavi predsednika DLP **Vilka Turka** in članov **Ivana Šinceka** ter **Marjana Šmigoca**, ki je imenoval vodjo preizkušnje; v zadovoljstvo vseh jo je vodil domači kinolog, **Marjan Kelenc**. Krovno kinološko organizacijo (delegat) je zastopal **Vlado Bogdanovič**, strokovni vodja preizkušnje sem bil **Franc Krnjak**. Seveda ne smemo prezreti preostalih služb, ki so skrbele za nemoten potek preizkušnje: veterinarski nadzor je opravljala ambulanta Vernik, vodja redarjev je bil **Ivan Šincek**, službo prve pomoči so zagotavljale domače članice LD z **Jožico Reberc**, dr. med. na čelu. Vsem velja posebna zahvala.

V tem lovišču, nekdanem po bogastvu male divjadi, se je številčnost male divjadi drastično zmanjšala (vsaj na terenu, kjer so preizkušali poljsko delo!), zato je moral organizator uporabiti pernato divjad iz umetne vzreje. Toda kljub ugodnemu vremenu sta nagrajena vodnika in psa včasih zašla v kratkotrajne težave, ki pa sta jih na srečo dobro premostila, le kratkodlakar **Ago Prvenski**,

zmagovalec letošnjega (2015) memoriala B. Sežuna, ni uspel pri prinašanju lisice čez oviro in na vlečki zajca (zato drugi dan na poljskem in vodnem delu ni nastopil). Da, tudi to se zgodi, včasih najboljšim! Pomanjkanje naravne male pernate divjadi je vplivalo, kot sem že omenil, na celoten delovni uspeh obeh psov. Morda v premislek mojemu dobrohotnemu

Foto: F. Krnjak

Jojo in Čedo Vogrinc pri vodnem delu

napotku ali predlogu. Divjad iz umetne vzreje bi morali izpuščati kar nekaj ur pred začetkom dela psov na polju in na povsem drugačen način, kot je drugod že dolgo v veljavi. Dandanes novo znanje o tem ni več nedostopno vsem. Globalizacija, še posebno ptičarsko nam primerljivih dežel, se je z mnogimi mediji približala naši, le odpreti bi morali oči in prisluhniti, kaj na tem področju ponuja evropska kinološka srenja (povsem drugačen koncept izpuščanja divjadi pred psa – eden od njih je elektronska naprava (»ejektor«) za izpust fazana, jerebice, goloba. To je sicer anglosaški način, ki so ga prevzeli od Američanov, ki pa ga že dolgo uporabljajo drugod po

Evropi in je zelo uporaben ter tudi enostaven. Navsezadnje so v ta namen uporabne tudi majhne žičnate kletke, v katere začasno namestimo pernato divjad. Nekaj ur ali celo zvečer pred preizkušnjo jih položimo po večjih poraslih površinah ipd.). Izpust divjadi na teren, neposredno pred psom, namreč pogosto negativno vpliva na psa s še tako dobrim nosom (nenaravni – »farmski dah« divjadi, polaganje pernate divjadi z vrtenjem ali drugačnimi primitivnejšimi pogruntavščinami, kjer pa žival le še dodatno mučimo, kar je z vidika občečloveške in tudi lovske etike nesprejemljivo, za psa pa neprimerno in nenaravno!).

Prvi dan so bili na sporedu delo v gozdu ter preostali disciplini, ki sta vezani na gozdno delo – ubogljivost in prinašanje. Organizacija in priprava razmer za omenjene discipline sta bili zelo dobri, tako da se je ta tekmovalni dan končal že v zgodnjem popoldnevu.

Za naslednji dan sta ostala še poljsko in vodno delo s pripadajočimi poddisciplinami prejšnjega dne.

Zaradi razlogov, ki sem jih že navedel, sta disciplini s poddisciplinami opravljala samo dva vodnika. Tudi pri tem delu sta bila oba uspešna; vodnik **Anton Vuzem** s psom **Amorjem** je prevzel primat na polju in za to dobil pokal za najboljšo delo na polju, vodnik **Čedomir Vogrinc** s psičko **Jojo** pa pri vodnem delu, za kar si je prislužil pokal za to disciplino. Temu primerne so bile tudi končne ocene.

Vodnik **Anton Vuzem** je z **Amorjem Kraljem** lova dosegel 316 točk in III. nagradni razred, obenem pa prejel bronasti znak vodnik. Psa odlikujejo vse vrline nemškega kratkodlakarja, toda pri delu na jermenu (krvna sled)

si je prislužil le oceno zadovoljivo, zato se tudi ni uvrstil v višji nagradni razred.

Psička **Joj Sveti Lovrenc** z vodnikom **Čedomirjem Vogrincem** je bila za odtonek slabša pri poljskem delu, pa tudi pri ubogljivosti in v prinašanju in je dosegla 313 točk ter I. nagradni razred. Vendar se je psička izkazala pri gozdnem in vodnem delu, kjer si je zaslužila najvišjo mogočo oceno, 4°.

Sodniki so svoje delo opravili korektno in strokovno, prav tako

je bilo brezhibno delo vsega pomožnega osebja. Zaključek preizkušnje smo preživeli v prijetnem vzdušju v domačem lovskem domu, kjer sta bili izročeni spričevali s priložnostnimi darili in *znak vodnik*. Ob koncu tega zapisa se v imenu DLP še enkrat zahvaljujem Lovski družini Markovci, starešini in njihovem UO ter tudi številnim neimenovanim članom za velik trud pri uspešno opravljeni preizkušnji.

Franc Krnjak

Kam brede slovenska lovška kinologija

Odziva na članek avtorja Matjaža Rotarja Kam brede slovenska lovška kinologija (Lovec, 2/2016, str. 103)

Po zavajajočem in hujskaškem članku **Matjaža Roterja** v prejšnji številki revije *Lovec* menim, da je treba dodati nekaj pojasnil. Za vodnika **Jožeta Potočnika** iz Bistre pri Črni na Koroškem smo slovenski lovci izvedeli že v Lovcu, 10/2015, saj ga je **Stanko Grl** v članku *Sled brez vrnitve* zelo lepo predstavil kot lovca - vodnika, prav tako tudi njegovega preminulega bavarca **Boja** in njegovega naslednika **Asa**. Zato razumem Roterjev uvodni del članka kot brezpredmetno izsiljevanje, saj je že Grl dovolj prepričljivo napisal, da je Jože Potočnik usposobljen vodnik z večletnimi izkušnjami v krvosledništvu in pri vzreji barvarjev.

Ko v nadaljevanju omenja afero v krvosledništvu, ima verjetno v mislih primer, ko je zbor sodnikov za barvarje ugotovil nepravilnosti vodnika in sodnice pri opravljanju naravne krvne sledi in primer odstopil komisiji za strokovna vprašanja pri KZS. Upravni odbor KZS pa je imenoval posebno

komisijo, ki je po zaslišanju udeleženi ugotovila, da je bilo delo sodnice in tudi vodnika moralno in strokovno sporno. Škoda je, da Roter ni pojasnil tudi tega, da je prav ta primer »odnesel« bivega predsednika KZS, ki je želel to zadevo pomesti pod preprogo, a se mu je celotni UO KZS uprl in kolektivno odstopil.

V nadaljevanju bi Roter moral vedeti, da v naši organizaciji

ne poznamo naziva predsednika za lovsko kinologijo; verjetno je imel v mislih predsednika zbora sodnikov za lovske pasme. Glede na to, da je že trikrat kandidiral za ta naziv, bi moral to natančneje poznati ... A s tem njegove površnosti in »pavšalizma« še ni konec. V nadaljevanju piše o »samoustoličenju« predsednika komisije za strokovna vprašanja. Žal tega ne morem potrditi, saj šest članov te komisije izbere izmed sebe predsednika; po navadi tistega, ki je pripravljen več delati kot drugi. Ko s priimkom in imenom navaja v. d. predsednika vzrejne komisije za prinašalce **Jožeta Letonjo**, dobim občutek, da mu tudi tam, kjer bi mu morale zadeve biti bolj znane kot meni, očitno niso. Na seznamu sodnikov pri KZS nisem uspel najti nobenega s tem imenom. Edino kar vem o tem imenu in priimku, je, da je izkušen starejši kinolog, ki pa se že dolgo ukvarja le z barvarji.

In naprej, ko piše o problematiki na izrednem zboru sodnikov za pse jamarje, verjetno nalašč spregleda največjo napako, ki jo

je storil zdajšnji UO KZS, ko je spremenil predlog strokovne komisije KZS, naj se skliče zbor sodnikov za jamarje zaradi ocene strokovnosti sodnice **Damjane Žnidaršič - Šveglj** in **Matjaža Roterja**. Odločili pa so se ukrepati samo proti Švegljevi, medtem ko so očitno Roterja zaščitili ... Zakaj je UO KZS sprejel tako »strelaplavo« odločitev, mi ni jasno, verjamem pa, da bo prišel čas, ko bo nekdo moral pojasnil tudi to. Komisija za strokovna vprašanja je želela samo zaključiti primer resastega jazbečarja - križanca, ki se vleče že več let in za kar sta odgovorna oba imenovana kinološka sodnika. S svojim nestrokovnim in neodgovornim delom sta prišla tako daleč, da ju je že prejšnji UO KZS imenoval v komisijo za ponovno oceno spornega psa, poleg njiju pa še dva člana KSV. Na sestanek komisije je razočarani lastnik ponovno privedel psa za komisijsko oceno, saj je že sam verjel, da pes ni čistopasemski, kar bi mu lahko povzročilo tudi veliko težav pri lovu z njim. V zapisniku s te komisije je zapisano, da »sta **Burazer Tomaž** in **Bojan Deberšek** vztrajala pri njeni ugotovitvi, da je pes križanec«, medtem ko sta Roter in Švegljeva trdila, da je pes samo »atipičen« predstavnik pasme in v zahtevo za potrditev njune strokovnosti takratnemu predsedniku KSV **Romanu Höferletu** predlagala, naj se opravi analizo DNK tega psa. Tako lastnik psa kot predsednik KSV in tudi preostala člana sta se s tem strinjala. Ko po daljšem času nismo uspeli dobiti dokumentacije o rezultatu opravljene analize DNK, je to storil lastnik kar sam in prišel na sestanek KSV z računom za odvzem vzorcev, potrdil, da je analiza dokazala, da je pes dejansko hibrid/križanec, ter da je vsa potrebna dokumentacija pri gospe Damjani Žnidaršič - Šveglj. Obenem je tudi povedal,

Foto: T. Burazer

Sporni pes križanec, ki ni čistopasemski resasti jazbečar, kot mu piše v rodovniku.

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE SE JAVNO OPRAVIČUJE MEDNARODNEMU KINOLOŠKEMU SODNIKU g. VLADIMIRJU ALEKSANDRU PFEIFERJU

- zaradi neutemeljene prekinitve dogovora o medsebojnem sodelovanju s sodnikom Vladimirjem Aleksandrom Pfeiferjem,
- po sklepu UO 4/2, z dne 23. 4. 2013, ki mu je predsedoval predsednik KZS Blaž Kavčič.

da je protestno izstopil iz članstva KZS, ker je zelo razočaran, da mora toliko časa čakati na strokovno mnenje KZS.

Po tem je KSV sprožila postopke v skladu s pravili KZS, UO KZS pa je naš predlog žal spremenil in tako spolitiziral, da je zadeva »padla«. Na izrednem zboru sodnikov za pse jamarje je odvetnik Švegljeve prisotne večkrat opozoril, da bodo imeli vsi, ki bodo glasovali proti njej, težave. Ves »kraval« okrog preštevanja glasov in grožnje so nas privedle do tega, da je končno po tretjem štetju predsedujoči na IZS preštel sedem glasov »za« in sedem glasov »proti«. In tako smo ostali še vedno pri neresenem ugotavljanju »ali je kozarec vode pol prazen ali pol poln ...«. Zato pričakujem, da

bomo ta kozarec čim prej napolnili s čistim vinom in da bo količina povsem postranska zadeva.

Tomaž Burazer

Najprej se osebno na članek nisem nameraval odzvati zaradi pisanja avtorja članka, ki temelji zgolj na podlagi podtikanj in neresnic. Ker pa opravljam nalogo (legitimno izvoljenega in odgovornega) predsednika Komisije za strokovna vprašanja, sem se za odgovor odločil predvsem zaradi ubranitve ugleda vseh kinoloških sodnikov, predvsem sodnikov za krvosledništvo in Kinološke zveze Slovenije.

Iz samega besedila je izrazito vidno, da mi je avtor članka sam podal predlog, s katerim bi kršil

pravila Kinološke zveze Slovenije in Pravilnika o preizkušnji po naravnih krvni sledi! Ker tega nisem hotel, sem jaz, vzrejna komisija za barvarje in vsi kinološki sodniki za delo krvosledcev obtoženi raznih »mahinacij« in slabe telesne pripravljenosti.

Da je temu tako, priča izjava, ki mi jo je poslal sam soudeleženi vodnik in jo dobesečno navajam:

»Spodaj podpisani Potočnik Jože, omenjen v članku *Lovca*, 2/2016, pod naslovom: *Kam brede slovenska lovška kinologija?*, kot vodnik krvosledca izjavljam, da nikoli nisem zahteval, da se mi prizna vzrejno dovoljenje na način, kot je omenjeno v članku, brez prisotnosti sodnika, ki je pristojen za izdajo tega dovoljenja.

Ker je pravilnik v tem delu jasen, sem odločno proti takim dejanjem.

Lovski pozdrav,

Jože Potočnik

Avtorjevo pisanje je mogoče spodbudilo dejstvo, da je sam večkrat kandidiral za eno izmed v članku omenjenih funkcij, vendar nikoli ni zbral zadostnega števila glasov volivcev.

Vsekakor pa Vas, spoštovani Matjaž Roter, pozivam, da vaše navedbe, če naj bi bile resnične, podkrepite z dokazi in jih nemudoma pošljete organom KZS v obravnavo.

Bojan Deberšek,
predsednik KSV

pri Kinološki zvezi Slovenije

Koledar lovskih kinoloških prireditev za leto 2016

Foto: M. Kopež

LKD Bela krajina

11. 9. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov (razen ptičarjev in prinašalcev) ter lokalna tekma visokonogih goničev.** Zbor ob 8. uri pri lovski koči Vahta - LD Suhor.

4. 9. 2016 **Tekma v vodnem delu.** Zbor ob 8. uri pred Lovsko kočo Kučer - LD Gradac.

LKD Celje

21. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje psov vseh pasem.** Lovski dom LD Žalec na Rinki, Gotovlje 177.

25. 6. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Lovski dom LD Bojansko - Štore, na Svetini, Javornik 29.

10. 9. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor pri lovskem domu LD Luče, Krnica 38/a.

2. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev v rovu.** Lovski dom LD Žalec na Rinki, Gotovlje 177.

3. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev na planem.** Lovski dom LD Žalec na Rinki, Gotovlje 177.

24. 9. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev.** Strelišče LD Gornji Grad, Florjan 46.

15. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev.** Zbor pri Gostišču Pri treh ribnikih, LD Rogaška Slatina.

8. 10. 2016 **Vzrejna preizkušnja (VP) nemških prepeličarjev in španjelov.** Lovski dom LD Braslovče, Braslovče 22 A.

LKD Cerknica

14. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje psov FCI, celotne VI. skupine ter šarincev in ptičarjev.** Zbor ob 8. uri pri Gostilni Herblan, Gorenje Jezero, Grahovo.

28. 5. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pri Alfia Baru, 1382 Begunje, LD Begunje.

8. 10. 2016 **PNZ goničev.** Kraj bo sporočen naknadno.

LKD Gorenjske

4. 3. 2016 **Tečaj lovskih psov v poslušnosti.** Lovska kočica LD Sorško polje.

16. 4. 2016 **Spomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev (PZP).** Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Sorško polje.

14. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočico LD Sorško polje.

4. 6. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Železniki pri Plavžu, LD Železniki.

2. 9. 2016 **Mala šola za mlade lovske pse (starost 3 do 7 mesecev).** Lovska kočica LD Sorško polje.

17. 9. 2016 **PNZ šarincev in prinašalcev.** Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Sorško polje, LD Sorško polje.

24. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev.** Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Sorško polje.

1. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Bled.

15. 10. 2016 **Jesenska vzrejna preizkušnja ptičarjev (JZP).** Zbor ob 8. uri pred Gostilno Kresnik v Naklem, LD Udenboršt.

15. 10. 2016 **Lokalna tekma goničev.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Gorenji vasi.

OPOMBA: Za vse prireditve dobite informacije pri Juriju Rihtaršiču na št. 040 624 078 in na e-naslovu www.lkd-gorenjske.si.

LKD Gorica – Nova Gorica

23. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem.** Zbor ob 8. uri v Solkanu, Cesta IX. Korpusa 112 (na kotalkališču v Solkanu oz. v nekdanji vojaški stražnici »karavli«).

24. 4. 2016 **Spomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev (PZP).** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočico LD Fajti hrib nad Renčami (LD Fajti hrib).

17. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev.** Zbor ob 8. uri pred lovsko kočico v LD Hubelj nad Lokavcem (LD Hubelj).

1. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Kozje Stena na Otlci (LD Kozje Stena).

8. 10. 2016 **Delovne preizkušnje lovskih psov VIII/1 in 2. skupine FCI**. Zbor ob 8. uri pred Gostiščem Kogoj v Biljah (LD Gorica).

15. 10. 2016 **JVP, ŠPP in PP ptičarjev**. Zbor ob 8. uri pred staro OŠ v Šempasu (LD Lijak).

15. 10. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Jezero - Komen v Mihaljih nad Škrbino (LD Jezero - Komen).

15. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pred gostilno Pri Siberju v Poljubinju (LD Ljubinj).

15. 10. 2016 **Memorial Antona Oselija - tekma visokonogih goničev med ekipami LKD Idrija, LKD Gorica in OK LKD - Koper**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Trnovski gozd na Trnovem pri Gorici (LD Trnovski gozd).

21. 10. 2017 **Lovska preizkušnja za pse prinašalce - CACT**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Čaven v Gojačah (LD Čaven).

OPOMBA: Na vse prireditve LKD Gorica - Nova Gorica se je treba prijaviti 14 dni pred prireditvijo in spoštovati zadnji dan prijave (poštni žig). Kasnejše prijave ne bodo mogoče. Prijavite se tako, da na naslov: Jože Velikonja, Vilharjeva 11/b, 5270 Ajdovščina (NE priporočeno!) pošljete obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morata biti vpisana tudi ime in priimek ter naslov lastnika psa, telefonska številka vodnika in podatek, v kateri LD je vodnik član. V prijavi mora biti natančno navedeno, na katero preizkušnjo prijavljate psa.

LKD Idrija

9. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči Dočenjski potok, LD Zemon.

8. 10. 2016 **PNZ goničev**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči Dočenjski potok, LD Zemon.

LKD Ilirska Bistrica

9. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje za goniče in brak jazbečarjev LD**. Zemon (lovska kočica Dolčenski potok)

8. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. LD Zemon (lovska kočica Dolčenski potok)

OPOMBA: Za obe prireditvi informacije dobite pri Jadranu Novaku, tel. št. 031 250 788. Rok prijave je najmanj 15 dni pred prireditvijo.

Foto: J. Pop

LKD Kočevje

7. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem, razen VII. skupine FCI**. Zbor ob 8. uri v Dolnji vasi.

10. 9. 2016 **PNZ goničev**. Zbor na Retenjskih senožetih, lovišče LD Velike Lašče ob 8. uri

24. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev**. Zbor ob 8. uri, LD Ribnica.

8. 10. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi**. Kraj bo sporočen naknadno.

OPOMBA: Za vse prireditve dobite informacije pri Tjaši Sever, tel. št. 041 513 743, in na e-naslovu brynmor@siol.net.

LKD Koroške

1. 3. 2016 **Tečaj za vse pasme psov - vaje v poslušnosti**. Tečaj bo organiziran na poligonu KD Ravne v Dobji vasi. Zbor ob 16. uri na poligonu KD Ravne.

14. 5. 2016 **Državna (CAC) razstava psov**, Mislinjska Dobrava 110, Slovenj Gradec - letališče.

21. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev**. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Rogina v Podgorju pri Slovenj Gradcu.

3. 9. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Podgorje.

17. 9. 2016 **PNZ, mladinska in vzrejna preizkušnja šarivcev**. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Lovca na Caravaningu, na Koroški cesti na Muti.

24. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev in preizkušnja v prinašanju**. Zbor ob 8. uri na kmetiji Rožič na Otiškem Vrhju.

1. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Rifel v Prevaljah.

OPOMBA: Za vse prireditve velja, da je zadnji rok prijave deset dni pred prireditvijo pri tajniku LKD Antonu Sadku na tel. št. 041/699-178 ali (e-naslov: anton.sadek@gmail.com).

LKD Ljubljana

14. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem**. Zbor ob 8. uri na hipodromu Vrbljene.

Predhodne prijave niso potrebne.

23. 4. 2016 **Spomladanska vzrejna preizkušnja (PZP) ptičarjev**. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočico v Vokah - Notranje Gorice, LD Brezovica.

28. 5. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi**. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočico LD Rakitna.

3. 9. 2016 **PNZ jamarjev**. Zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva v Grosupljem, LD Grosuplje.

17. 9. 2016 **PNZ goničev in brak jazbečarjev**. Zbor ob 8.00 pri lovski koči LD Rovte, LD Rovte. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Rovte, LD Rovte.

24. 9. 2016 **Državna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov (CACT)**. Zbor ob 8. uri v Dragi pri Igu, LD Ig.

4. 9. 2016 **Delo po strelu za nemške lovske terierje in VUP jazbečarjev (CACT)**. Zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva v Grosupljem, LD Grosuplje.

29. 10. 2016 **JZP, PP, ŠPP ptičarjev**. Zbor ob 8. uri pred Gostilno Krnica v Verdu, LD Vrhnika.

22. 10. 2016 **Mladinska in vzrejna preizkušnja nemških prepe-ličarjev, PNZ in UP šarivcev, PNZ prinašalcev**. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Mangan v Ihanu, LD Pšata.

12. 11. 2016 **Državna UP nemških prepeličarjev (CACT)**. Zbor ob 8. uri pred bistrojem Bela griva v Grosupljem, LD Grosuplje.

LKD Maribor

9. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov**. Prireditve bo v LD Malečnik.

16. 4. 2016 **PNZ psov jamarjev**. Prireditve bo v lovišču LD Starše.

7. 5. 2016 **PZP ptičarjev**. Prireditve bo v LD Starše.

10. 9. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Prireditve bo v lovišču LD Šmartno na Pohorju.

1. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Prireditve bo v lovišču LD Oplotnica.

1. 10. 2016 **PNZ, UP in VP šarivcev**. Prireditve bo v lovišču LD Pernica.

8. 10. 2016 **JZP ptičarjev**. Prireditve bo v lovišču LD Rače.

5. 11. 2016 **Troboj goničev LKD Celje, LKD Koroške, LKD Maribor**. Kraj prireditve bo sporočen naknadno.

LKD Novo mesto

7. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev**.

21. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev**. Zbor ob 8. uri na avtobusni postaji v Škocjanu.

2 - 4. 9. 2016 **Tečaj VP/1** za vodnike mladih psov (starost od 6 do 18 mesecev) bo na Gorjancih pri lovskem domu LD Orehovica. Prijave sprejema Žare Kreše; tel.: 041/923-817.

17. 9. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Veliki Gaber. Pisno prijavo s tel. številko vodnika je treba poslati do 7. 9. 2016 na LKD Novo mesto, Seidlova 6, 8000 Novo mesto.

1. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Kavšek v Račjem selu 25 pri Trebnjem.

1. 10. 2016 **PNZ terierjev in jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri na avto-busni postaji v Škocjanu.

15. 10. 2016 **PNZ španjelov, mladinska in vzrejna preizkušnja prepeličarjev**. Zbor ob 8. uri pri Jordanu v Dragi pri Beli Cerкви. Vodniki, ki bodo opravljali vzrejno preizkušnjo, morajo prinesiti s seboj divjad (raco, zajca, fazana).

15. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pred gostiščem na hipodromu v Šentjerneju.

24. 10. 2015 **Lokalna tekma v vodnem delu za pse vseh lovskih pasem**. Zbor ob 8. uri pri Pivnici As, Rakovnik pri Šentrupertu.

OPOMBA: Za vse prireditve dobite informacije pri Sašu Šoncu, tel. št. 041 623 230.

LKD Posavje - Krško

9. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem**. Lovski dom Jožeta Jurečiča, LD Krško, Trška Gora 21, 8270 Krško.

7. 5. 2016 **Spomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje (PZP)**, stare do 18 mesecev. Stadion Matije Gubca, Cesta krških žrtev 130, 8270 Krško

4. 6. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Lovski dom LD Videm, Libna 2/a, 8270 Krško.

10. 9. 2016 **13. Memorial Alojza Arka v vodnem delu za lovske pse vseh pasem**. Lovski dom LD Brežice, Bukošek 70, 8250 Brežice.

1. 10. 2016 **PNZ psov jamarjev na planem in v rovu**. Lovski dom LD Veliki Podlog, Pristava pri Leskovcu 17/A, 8273 Leskovec pri Krškem.

7. 10. 2016 **PNZ in UP za španjele, mladinska in vzrejna preizkušnja za prepeličarje**. Železniška postaja Libna, Stari grad, brez številke, 8270 Krško.

15. 10. 2016 **Jesenska vzrejna preizkušnja (JZP), poljska preizkušnja (PP), širša poljska preizkušnja (ŠPP) za ptičarje in poljska preizkušnja angleških ptičarjev (PPA)**. Stadion Matije Gubca, Cesta krških žrtev 130, 8270 Krško.

15. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Gostilna Petrišič, Dednja vas 1, 8255 Pišece.

OPOMBA: Informacije o prireditvah dobite pri Darku Božiču, tel. št. 041 405 478.

LKD Postojna

21. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Hrenovice, Hruševje.

17. 9. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov**. Zbor ob 8. uri pri bencinski črpalki Tuš, Prestranek, LD Prestranek.

25. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Hrenovice, Hruševje.

1. 10. 2016 **PNZ šarivcev, mladinska in vzrejna preizkušnja prepeličarjev**. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Demšar v Planini, LD Planina.

8. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu Gorenje, LD Bukovje.

LKD Ptuj - Ormož

2. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Markovci, Sobotinci 47 pri Markovcih.

9. 4. 2015 **PNZ psov jamarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Trgovišču 56 pri Veliki Nedelji.

16. 4. 2016 **Spomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev (PZP)**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Markovci, Sobotinci 47 pri Markovcih.

14. 5. 2016 **Lokalna tekma po krvnem sledu za vse pasemske skupine**. Zbor ob 8. uri, Zakl 40 pri Podlehniku, LD Podlehnik.

1. 10. 2016 **Jesenska vzrejna (JZP), poljska (PP) in širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Markovci, Sobotinci 47 pri Markovcih.

15. 10. 2016 **PNZ in vzrejna preizkušnja za šarivcev**. Zbor ob 8. uri pri Domu društev občine Ormož, Ljutomerska c. 30, Ormož.

15. 10. 2016 **LP - R CACIT za prinašalce**. Zbor ob 8. uri, Spuhlja št. 33/b (Gajke) pri Ptujju, LD Jože Lacko - Ptuj.

15. 10. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Dravinja - Majšperk, Stanečka vas 28 pri Majšperku.

5. 11. 2016 **Državno prvenstvo (CACT) ptičarjev za prehodni pokal sv. Huberta**. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Sveta Marjeta niže Ptujja, v Placerovcih 26 pri Gorišnici.

OPOMBA: Za vsako kinološko prireditev se je treba organizatorju predhodno pisno prijaviti na naslov LKD Ptuj - Ormož, Potrčeva 45, 2250 Ptuj, najmanj deset dni pred razpisano prireditvijo. Pisni prijavi je treba priložiti obojestransko fotokopijo rodovnika.

LKD Zasavje

6. 2. 2016 **Tečaj za vodnike lovskih psov** v LD Šentlambert.

7. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov**. Začetek ob 8. uri, KD Zagorje.

10. 9. 2016 **PNZ goničev in brak-jazbečarjev**. Začetek ob 8. uri, LD Ivančna Gorica.

24. 9. 2016 **Uporabnostna tekma goničev**. Začetek ob 8. uri, LD Šmartno pri Litiji.

17. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev**. Začetek ob 8. uri, Kotredež - LD Zagorje.

1. 10. 2016 **UP v delu po krvni sledi**. Začetek ob 8. uri, LD Laze.

8. 10. 2016 **PNZ in UP španjelov, mladinska ter vzrejna preizkušnja za prepeličarje**. Začetek ob 8. uri, LD Moravče.

OK LKD Koper

7. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem**. Zbor ob 8. uri pri zadružnem domu v Sv. Antonu.

17. 9. 2016 **PNZ psov jamarjev**. Zbor ob 8. uri pri Gostilni Trije lovci, Šmarje.

24. 9. 2016 **UP v delu po krvni sledi**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči Materija.

1. 10. 2016 **PNZ španjelov, mladinska in JVP prepeličarjev, prinašalcev ter LP prinašalcev**. Zbor ob 8. uri na Bertokih.

8. 10. 2016 **PNZ za goniče in brak-jazbečarje**. Zbor ob 8. uri v Dekanih.

29. 10. 2016 **Jesenska vzrejna (JZP), poljska (PP) in širša poljska (ŠPP) preizkušnja ptičarjev**. Zbor ob 8. uri v Strunjanu.

OPOMBA: Na vsako prireditev se morajo vodniki prijaviti deset dni pred prireditvijo tako, da pošljejo obojestransko fotokopijo rodovnika po pošti na OK LKD Koper, Trg brolo 12, 6000 Koper ali po e-pošti na naslov oklkd.koper@gmail.com

ZLK Pomurja

2. 4. 2016 **Telesno ocenjevanje psov lovskih pasem**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Radenci.

23. 4. 2016 **Pomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev (PZP)**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Ljutomer.

11. 6. 2016 **UP v delu po krvni sledi**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Cankova.

8. 10. 2016 **Jesenska vzrejna preizkušnja (JZP) ptičarjev in šarivcev**. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Ljutomer/LPN Fazan Beltinci.

29. 10. 2016 **PNZ psov jamarjev**. Zbor ob 8. uri v Nemčavcih.

OPOMBA: Informacije o prireditvi dobite pri Sašu Ferenčiču, tel. 031/574 -386.

VK za barvarje

18. 6. 2016 **Državna tekma (CACT) v delu po krvni sledi za barvarje** v sodelovanju z LKD Nova Gorica. Zbor ob 8. uri v Kostanjevici na Krasu.

18. 9. 2016 **Vzrejni pregled za barvarje**. Kraj bo določen naknadno.

VK za brak-jazbečarje

10. 9. 2016 **Državna tekma brak-jazbečarjev v delu na divjega prašiča v obori**. Tekmovanje bo v obori Selca Žumberačka (Hrvaška).

5. 11. 2016 **Državna tekma v delu brak-jazbečarjev**. Kraj bo določen naknadno.

12. 11. 2016 **Vzrejni pregled brak-jazbečarjev**. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Lukovici.

Foto: I. Terček

VK za goniče

2. 4. 2016 **Vzrejni pregled goničev.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Štorjah.

12. 11. 2016 **Vzrejni pregled goničev.** Zbor ob 8. uri pred lovskim domom v Lukovici.

Psi, privedeni na vzrejni pregled, morajo biti telesno ocenjeni, opravljen morajo imeti PNZ. Vodnik mora na vzrejni pregled prinesiti original in obojestransko fotokopijo rodovnika.

22. 10. 2016 **Državna tekma goničev.** Zbor ob 8. uri. Zborna mesto bo v Idriji, točen kraj bo sporočen naknadno.

OPOMBA: Informacije dobite pri tajniku VK za goniče Jožefu Verčku na tel. številki (06) 81 66 863 in na e-naslovu: jozef.vercko@t-l.si.

Klub ljubiteljev jamarjev Slovenije

15. 5. 2016 **Državna tekma terierjev v delu na divjega prašiča v obori,** obora Vranja na Hrvaškem.

15. 5. 2016 **Državna tekma jazbečarjev na divjega prašiča v obori,** obora Vranja na Hrvaškem.

11. 9. 2016 **Vsestranska uporabnostna preizkušnja za nemške lovške terierje – CACT** v LD Žalec.

17. 9. 2016 **Specialna (klubska) razstava za jazbečarje** v Lendavi (v okviru CACIB).

25. 9. 2016 **VUP za pritlikave in kunčje jazbečarje – CACT.** Kraj bo sporočen naknadno.

25. 9. 2016 **VUP za jazbečarje – CACT.** Kraj bo sporočen naknadno.

15. 10. 2016 **Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja za terierje** v LD Vrhnika.

29. 10. 2016 **Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja za jazbečarje** v LD Vrhnika.

Društvo ljubiteljev ptičarjev

5. 3. 2016 **Preizkušnja v zanesljivosti prinašanja izgubljenega** v Beltincih.

25. 6. 2016 **UP v delu po umetni krvni sledi** v Beltincih.

15.-16. 10. 2016 **37. Memorial Bogdana Sežuna (ŠPP ptičarjev)** v LD Ig.

29. - 30. 10. 2016 **Vsestranska uporabnostna preizkušnja (VUP) za ptičarje-CACT** v LKD Posavje - Krško.

19. 11. 2016 **Vzrejni pregled ptičarjev** v LD Boris Kidrič.

26. - 27. 11. 2016 **Preizkušnja pri lovu na divje prašiče.** Kraj še ni določen.

Državna VK za pse prinašalce

2. 10. 2016 **Vzrejni pregled in telesno ocenjevanje ter PNZ** v Lipici.

8. 5. 2016 **Vzrejni pregled za pse iz VIII/1 skupine FCI** v LD Moravčah.

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev

17. 9. 2016 **UP po umetni krvni sledi za nemške prepeličarje.** Zbor pri lovski koči LD Velunja v Zavodnjah.

18. 9. 2016 **Specialna razstava nemških prepeličarjev** v okviru razstave psov v Lendavi.

22. 10. 2016 **VUP za nemške prepeličarje** v lovišču LD Polskava.

Slovenski klub retrieverjev

16. 1. 2016 **Specialna razstava** v Ljubljani.

7. 5. 2016 **Telesno ocenjevanje in PNZ.**

10. 9. 2016 **Lovska preizkušnja retrieverjev LP-R s podelitvijo CACT/R.CACT** na Zgornji Polskavi

11. 9. 2016 **Specialna razstava / klubska razstava** na Polhovem Gradcu.

17. 9. 2016 **Telesno ocenjevanje in PNZ.**

24. 9. 2016 **LP-R prinašalcev** na Zgornji Polskavi.

15. 10. 2016 **TP-R prinašalcev** v Ptuj.

Državna vzrejna komisija za prinašalce

8. 5. 2016 **Vzrejni pregled za pse iz VIII/1 skupine FCI** v Lipici

2. 10. 2016 **Vzrejni pregled in telesno ocenjevanje ter PNZ** v LD Moravčah.

Kinološka zveza Slovenije

4. 2. 2016

Predvidena legla lovskih psov

Parson russell terierji (SLRPrt):

O: 5/I – PNZ - 178,
m: 5/II – PNZ -118, 20. 2.,
Jože Ahčin,
Ščita 6, 1315 Velike Lašče.

Kratkodlaki jazbečarji (SLRJk):

O: tuj plemenjak, m: 5/I, 5. 3.,
Špela Kovačič,
Motnik 56, 1221 Motnik.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 4/I, 12. 3.,
Gašper Murkovič,
Razdrto 49/a, 6225 Hrušovje.

Resasti jazbečarji – pritlikavi (SLRJpr):

O: tuj plemenjak, m: 5/III, 14. 3.,
Miran Kačič,
Strmca 72, 3270 Laško.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 4/I, m: 5/I, 16. 3.,
Branko Koritnik,
Obrežje 67, 1433 Radeče.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I, m: 5/I, 27. 2.,
Martin Keblič,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 4/II, m: 5/I, 26.2.,
Tone Resnik,
Mali Jelnik 7, 1223 Blagovica.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: tuj plemenjak, m: 5/II, 12. 3.,
Oskar Žnidaršič,
Gaj nad Mariborom 70,
2354 Bresternica.
O: 5/III, m: 4/III, 5. 2.,
Igor Carl,
Sp. Kanomlja 52, 5281 Sp. Idrija.
O: 5/III, m: 5/I, 10. 2.,
Alojz Drnovšek,
Cesta 9. avgusta 81, 1410 Zagorje.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

jelenje rdeči:

O: tuj plemenjak, m: 5/II, 17. 3.,
Ivan Kolar,
Kovača vas 140,
2380 Slov. Bistrica.

Nemški dolgodlaki ptičar (SLRNdP):

O: tuj plemenjak,
m: 5/SPP-II, 9. 3.,
Andrej Bahčič,
Mala Dolina 14,
8261 Jesenice na Dolenjskem.

Nemški kdl. ptičar (SLRNkp):

O: tuj plemenjak,
m: 5/VJP-55, HZP-194, AZP1,
JKP1, VGP1, HN, 25. 2.,
Andreja Strajnar,
Glavarjeva 28, 1000 Ljubljana.

Labradorci (SLRLR):

O: 5/PNZ-42, m: 4/I, 18. 1.,
Bogo Žun,
Fužine 5, 4224 Gorenja vas.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci:

O: tuj plemenjak, m: 5/II, 9. 3.,
Marko Debevec,
Kamnik pod Krimom 97/a,
1352 Preserje.
O: 5/I, m: 4/II, 17. 3.,
Martin Zorko,
Podsreda 44,
3257 Podsreda.
O: 5/I, m: 5/II, 3. 2.,
Vinko Otorepec,
Vrbnje 10, 3310 Žalec.
O: 5/I, m: 5/I, 4. 3.,
Robert Pavlin,
Klemenčičeva 6/b,
8210 Trebnje.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodajam 60 kosov nabojev, kal. 8 x 57 R/360, 12,7 g Teilmantel. Tel.: 041/589-433.

Prodajam belgijsko šibrenico dvocevko s priveznjenima cevema, kal. 20-20, in odlično ohranjeno rusko **pištolo** TT33, kal. 7,62 x 25 mm, letnik 1943. Tel.: 041/592-933.

Prodajam kratko repetirno risanico (»štuc«), kal. 8 x 57 JS, z naprožilom in **šibrenico** – petelinko, kal. 16 – 16. Tel.: 040/320-410.

Prodajam dobro ohranjeno Suhlovo tricevko, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss - Jena 4 x 32 – Suhlova montaža. Cena 1.220,00 €. Tel.: 041/727-054.

Prodajam repetirno risanico, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Hunter 7 x 42 (Suhlova montaža) in špansko **šibrenico** Mugica Eibar, kal. 16-16. Tel.: 040/427-309.

Prodajam kombinirano puško Zbrojovka Brno, mod. ZH324, kal. 16/7 x 57 R. Cena po dogovoru. Tel.: 040/812-788.

Prodajam odlično ohranjeno repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64. Tel.: 031/429-479.

Prodajam boroveljsko bokarico (Franz Sodja), kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi, kal. 16/16. Montiran je str. daljnogled Zeiss 6 x 42. Puška ima novo kopito. Tel.: 031/752-903.

Prodajam repetirno risanico Crvena Zastava, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 6 x 40 (zasučna montaža). Puška je odlično ohranjena. Cena 650 €. Tel.: 041/865-494.

Ugodno prodajam malo rabljeno trap puško Emilio Rizzini, mod. 605, s kovčkom. Tel.: 041/720-498.

Prodajam neuporabljana ruska daljnogleda z Zeissovimi lečami povečav 7 x 35 (80 €) in 10 x 50 (90 €) ter nov nočni »atn«, 5 x povečava (790 €). Tel.: 051/820-975.

Prodajam nerabljen strelni daljnogled Zeiss Clasic 7 x 50 z osvetljenim križem. Tel.: 041/406-471.

Prodajam nov Dedal 552, foto-nis DEP 0, z dveletnim jamstvom. Tel.: 041/406-471.

Prodajam boroveljski bokarici (izdelek Sheringa), kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski Habicht 6 x 42 in kal. 16/7 x 57 R (Sodja), s str. daljnogledom 2,5 x 9 E/D/S - dolga glava (obe puški sta lepo ohranjeni in gravirani); **pištolo** Peter Stahl, kal. .45 ACP, na 13 nabojev (skoraj nova); **revolver** Smith & Wesson, kal. .22 LR, 6-inčna cev, teža 1,5 kg (kot nov); **strelivo** 80 kosov iste serije, kal. 6,5 x 52 R Bellot, 7,6 g. Tel.: 041/698-679.

Prodajam odlično ohranjeno tricevko Suhl, mod. 90 S, kal. 12-12/7 x 57 R, s str. daljnogledom Swarovski 2,2 – 9 x 42. Cena 2.800 €, oziroma po dogovoru. Tel.: 031/530-890.

Prodajam češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s potisno montažo

in strelnim daljnogledom 3 – 9 x 40 in **dvogled** Swarovski 8 x 30. Tel.: 041/791-982.

Prodajam malo rabljeno repetirno risanico Sauer 202 Elegance, kal. .30-06, z originalno Sauer montažo in str. daljnogledom Zeiss Diavari VM 3-12 x 56 T* (križ A4, z osvetljeno piko). Tel.: 040/983-999.

Prodajam dva nabojnika (kal. .30-06) za Scönauder Mannlicher ali zamenjam za nabojnik, kal. .223 CZ. Tel.: 051/649-793.

Prodajam šibrenico - petelinko, kal. 16-16 (cena 270 €), **kombinirko**, 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Zeiss (700 €), **repetirno risanico**, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swarovski 4 x 32 (680 €) in bok **kombinirko** 20 Mag./22 (270 €). Tel.: 041/728-308 ali 041/719-567; samo od 16. do 18. ure.

Lovski psi

Sprejemam rezervacije za vrhunsko leglo **nemških prepeličarjev (sercev)**. Predvideno leglo 10. 3. 2016. Oče: Jack z Vetrne Paseky, odlično, RTG 0/0; VUP, KS, II. mesto, preizkus na divje prašiče, BIG 4, BOB, 3 x CACIB, R CACIB, 4 x CAC, češki šampion. Mati: Breza; MP, I. n. r., UPKS II. n. r., vzrejna oc. I/II, prvak mladih, BOB. Tel.: 041/777-057 Marko.

Ugodno prodajam nemško žimavko, staro enajst mesecev. Tel.: 040/163-121.

Prodajam leglo nemških goničev, poleženih 26. 2. 2016, odličnih staršev. Tel.: 031/704-894.

Prodajam mlade nemške lovske terierje (leglo 1. 12. 2015). Tel.: 031/673-591, Marjan.

Drugo

Kupim dobro ohranjen rabljen slavnostni lovski krov za velikost 193 cm – srednje postave. Tel.: 031/860-036.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100 in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **netopirnice** ali **pasti za lov polhov** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam novo, trenutno najboljše in najbolj napredno lovsko kamero na trgu znamke Ltl. Acorn. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotoapar, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Prodajam nerabljeno elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet do 1.200 metrov, popolnoma vodotesna, z jamstvom. Ugodno. Tel.: 041/406-471.

Na voljo imam odrasle fazane, race mlakarice in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Broške, gumbi, kravate iz jelenjega rogova – izdelki umetne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Prodajam knjige Zlatorogove knjižnice LZS, od št. 17 do 38. Tel.: 040/231-115.

Kupim knjigo Zlatorogove knjižnice št. 2., Mirko Sušteršič: **Po mojih lovskih stezah**, prodam pa naslednje številke knjig iz te zbirke: 1/1, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17 itd. Tel.: 041/865-494.

Prodajam suh orehov les (tudi

MAREC

Datum	Luna	Sonce	vzide	zaide	vzide	zaide	zora/mrak (navt.)	začet. konec
1. To	0:26	10:28	6:40	17:49	5:36	18:53		
2. Sr	1:23	11:09	6:38	17:50	5:34	18:55	☾	
3. Če	2:17	11:57	6:36	17:52	5:32	18:56		
4. Pe	3:09	12:51	6:35	17:53	5:31	18:58		
5. So	3:57	13:52	6:33	17:54	5:29	18:59		
6. Ne	4:42	14:59	6:31	17:56	5:27	19:00		
7. Po	5:22	16:11	6:29	17:57	5:25	19:02		
8. To	6:00	17:26	6:27	17:59	5:23	19:03		
9. Sr	6:35	18:42	6:25	18:00	5:21	19:05	☼	
10. Če	7:10	19:59	6:23	18:01	5:19	19:06		
11. Pe	7:45	21:15	6:22	18:03	5:18	19:07		
12. So	8:22	22:29	6:20	18:04	5:16	19:09		
13. Ne	9:02	23:40	6:18	18:05	5:14	19:10		
14. Po	9:46	-----	6:16	18:07	5:12	19:12		
15. To	10:34	0:45	6:14	18:08	5:10	19:13	☾	
16. Sr	11:28	1:44	6:12	18:09	5:08	19:14		
17. Če	12:24	2:36	6:10	18:11	5:06	19:16		
18. Pe	13:24	3:21	6:08	18:12	5:04	19:17		
19. So	14:24	4:00	6:06	18:13	5:02	19:19		
20. Ne	15:25	4:34	6:04	18:15	5:00	19:20		
21. Po	16:25	5:05	6:03	18:16	4:58	19:22		
22. To	17:26	5:34	6:01	18:17	4:56	19:23		
23. Sr	18:25	6:00	5:59	18:19	4:54	19:24	☼	
24. Če	19:24	6:26	5:57	18:20	4:51	19:26		
25. Pe	20:22	6:53	5:55	18:21	4:49	19:27		
26. So	21:21	7:22	5:53	18:23	4:47	19:29		
27. Ne	23:18	8:53	6:51	19:24	5:45	20:30		
28. Po	-----	9:27	6:49	19:25	5:43	20:32		
29. To	0:15	10:06	6:47	19:27	5:41	20:33		
30. Sr	1:09	10:50	6:45	19:28	5:39	20:35		
31. Če	2:01	11:39	6:43	19:29	5:37	20:36	☾	

* Poletni čas se začne 27. marca (ob 2h zjutraj se premakne uro na 3h). Poletni čas se konča 30. oktobra (ob 3h zjutraj se premakne uro na 2h).

turškega) za puškina kopita. Tel.: 031/473-990.

Prodajam kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodajam seme sladkorne pese. Tel.: 031/542-103.

Lovska zveza Slovenije

objavlja prosto delovno mesto

direktorja Strokovne službe Lovske zveze Slovenije

s polnim delovnim časom

Pogoji:

- univerzitetna izobrazba VII. stopnje
- tri leta delovnih izkušenj
- lovski izpit
- vozniško dovoljenje kategorije B
- aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika in pasivno znanje enega jezika Evropske unije
- poznavanje sodobnih računalniških orodij
- program dela strokovne službe

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za določen čas, do izteka mandata predsednika LZS, s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo **najkasneje petnajst dni po objavi na spletni strani LZS** na naslov:

Lovska zveza Slovenije, Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana, s pripisom:

»ZA RAZPIS – DIREKTOR«

Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v petnajstih dneh po izbiri.

NAHRBTNIK TERAN
Lovski nahrbtniki s tradicijo.

Borut Teran s.p.
Pristavška c. 12, 4290 Tržič, Slovenija
e: nahrbtnik.teran@gmail.com
t: +386 51 395 472

AKCIJA – 15 %
MAREC, APRIL

153 € 178,50 € 161,50 €

Lovska farma DAMERON Namibija

Organiziram najcenejši lov v Namibiji v mojem spremstvu na lovski farmi **Dameron**.
Pet dni lova, odstrel štirih glav velike afriške divjadi za samo **1.730,00 evrov** (veliki kudu – 650 evrov, oriks – 360 evrov, zebra – 600 evrov, hartebeest – 440 evrov, eland – 1.100 evrov). Mogoče je loviti divjad petnajstih vrst ne glede na trofejno vrednost.
Odhod skupine v mojem spremstvu v aprilu in maju 2016.
Informacije po tel.: 031/636-191.
Roman Setnikar

Lov na sibirskega srnjaka v prsku (Kurgan, Rusija);
6 dni lova in odstrel srnjaka za 2.970 €. Termin lova je 8.–16. 9. 2016. Hkrati je mogoč tudi lov na losa v roku (2.500 € za odstrel).

Namibija: 7 dni v lovišču, s 5 dnevi lova in odstrelom 4 glav divjadi že za 2.500 €. Mogoč je lov na 33 vrst divjadi po izbiri.

Divji petelin, ruševac, kljunač (Rusija, 180 km od Moskve): 1.990 € za 5 dni lova v aprilu ter odstrel 1 petelina in 5 kljunačev.

Beli medved (Kanada): 10 dni lova in odstrel medveda za 35.000 \$.

Nova Zelandija: 3 dni lova v aprilu in odstrel jelena trofejne vrednosti za zlato medaljo (med 215 in 250 CIC točk) za 9.500 USD.

Črni medved, Kanada: 6 dni lova za 2.990 € vključno z odstrelom medveda. Odhod naše skupine na lov bo 17. junija.

Pasat, d. o. o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

LOVSKA DRUŽINA VRANSKO

prireja

TRADICIONALNO SREČANJE OB VELIKONOČNEM PIRHU oziroma TEKMOVANJE V STRELJANJU S KROGLO.

Tekmovanje bo v **ponedeljek, 28. 3. 2016 (velikonočni ponedeljek)**, z začetkom ob **8. uri** pri lovskem domu na Tešovi (pot bo označena iz Vranskega).

Tekmovali bodo **posamezniki in tričlanske ekipe LD**.
Člani in članice LD bodo tekmovali ločeno v posamezni konkurenci!

Razdalja 100 m, trije streli, streljali bomo z visoke preže na tarčo velikonočnega pirha. Dovoljena bo uporaba orožja in daljnogleda v skladu s Pravilnikom o lovskem strelstvu.

Prijave bomo sprejemali do 14. ure.

Nagrade
Tri najboljše ekipe bodo prejele pokale.
Najboljši trije posamezniki v obeh konkurencah pa bodo prejeli pokale in nagrado.

Pripravljen je zelo bogat sklad praktičnih nagrad (do petnajstega mesta). Ob tekmovalstvu bo potekala predstavitev najnovejših izdelkov, ki jih zastopata spletni trgovini – Lovskatrgovina.si in Optic trade.

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno!

Dodatne informacije:
Boštjan Strnad (tel.: 041/843-918)
Florijan Rojnik (tel.: 041/551-252)

Vabljeni!

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA POSTOJNA

POSLOVNI SEKRETAR GOZDARSTVO IN LOVSTVO STROJNIŠTVO

REDNI IN IZREDNI ŠTUDIJ GOZDARSTVO IN LOVSTVO
VI. stopnja izobrazbe

Pridi na študij v Postojno in izkoristi pridobljeno znanje za dobro zaposlitev.

Ljubljanska cesta 2, 6230 Postojna 05/721 23 30 www.vspo.si
in

STEYR MANNLICHER 20A Sabatti Boretti YILDIZ ALFA ROMEO RUGER

MOŽNA PRODAJA TUDI NA OBROKE

FLIS JAKNA 240218
Cena: 32,00 €
- 15 %
NOVA CENA: 27,20 €

FLIS JAKNA 94291
Cena: 45,00 €
- 15 %
NOVA CENA: 38,25 €

FLIS 94168
73,00 €
- 20 %
NOVA CENA: 58,40 €

KAPA ZA POGONE
17,90 €
- 15 %
NOVA CENA: 15,21 €

KAPA VEZENJE (različni motivi)
7,80 €
- 15 %
NOVA CENA: 6,63 €

MEDO šport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO
www.medo-sport.si

MEDOSPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLE, tel. 01/787 37 00, fax: 01/787 37 02
e-mail: medosport@biros.si
MEDOSPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel.: 07/306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

MAUSER
STEYR
Blaser
MERKEL

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta ...
- Puške: Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
- Oblačila: Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal, d.o.o.
Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307
email: puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

NAREJENI V EU
DO -50 °C

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolena. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:

- OVČJA VOLNA
- EVN MATERIAL Z MEHURČKI
- FILC
- TOPLOTNO IZOLACIJSKA FOLIJA

56,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
tel. 031 389 010, info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLIH IN LAHKIH ŠKORNJEV SE NISTE IMELI

MODNO KROJAŠTVO
Andrej Šmigoc, d.o.o.
Ptuj

Modno krojaštvo Andrej Šmigoc, d.o.o.
Spuhlja 86a / 2250 Ptuj
T: +386 (0)2 779 35 61
M: +386 (0)41 949 331
E: info@krojastvo-smigoc.si

**SRAJCE
TELOVNIKI
KLOBUKI
KRAVATE
MOŠKI IN ŽENSKI KROJ (zimski, letni material)
HUBERTUS PLAŠČI • PELERINE • PUMPARICE**

Vsa oblačila izdelamo po meri in poiskušnji, ne glede na oddaljenost!
www.krojastvo-smigoc.si

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letno jamstvo
Ugodna cena: 187,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

DOG TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

**akcija
-20%**

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Flis
19,15 €

Polo majica
9,70 €

Majica T-shirt
3,54 €

Softshell jakna
43,68 €

EUROTON d.o.o.
Cesta v Mestni log 90, 1000 Ljubljana
tel.: +386 01 / 200 26 50,
info@euroton.si, www.euroton.si

Cene so z DDV-jem

Pro SIGMA®
kakovost življenja

15% POPUST NA VSE OMARE ZA OROŽJE

PRODAJNI SALON
Limbuška 2
2341 LIMBUŠ

Model	Št. art	Zunanje mere (mm)			Notranje mere (mm)			Št. pušk	Teža (kg)
		V	Š	G	V	Š	G		
GUN 5	TO4269	1500	370	265	1240	365	235	5	15
MONTANA 5	TO4712	1450	300	340	1440	255	270	5	45
SELECT 8	TO5566	1600	400	320	1590	390	250	8	80
SAFARI 8	TO3294	1500	540	405	1375	410	275	8	116
GUNTRONIC EL	TO4647	1450	300	340	1440	255	270	5	45
Kaseta GUNBOX	TO4828	300	240	90	125	95	60	-	2
Lovilec vlage	T 0278i	350	160	300	-	-	-	-	1

AKCIJSKE CENE DO KONCA APRILA 2016!

V naši ponudbi je še vrsta omar za orožje in strelivo. Naročite svoj izvod prospektal!

www.blagajne-trezorji.si

02 58 58 483

info@prosigma.si

**ROTTNER
TREZOR**

TEHNO OPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdova ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siot.net
www.tehnootika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
Akcijska cena: **190,00 €**
Cene veljajo do razprodaje zaloge

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

AVANTURA
www.avantura.info

Omar za orožje VIRO - 5 pušk
5-točkovno zapiranje, ločen predal za strelivo

-15% do konca marca

ARMY SHOP
VELIKA IZBIRA STRELIVA
OPREMA ZA LOV IN RIBOLOV
OBLAČILA ŠVEDSKE ZNAMKE PINEWOD

Spletna trgovina
www.avantura.info

www.avantura.info

Avantura, Tomaž Inocente, s.p., Notranjska 4, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

POHODNI ČEVLJI PARFORCE
-10%
Cena: 88,90 €
NOVA CENA: **79,92 €**

NA ZALOGI ŠE VELEKO DRUGIH MODELOV ČEVLJEV IN ŠKORNJEV!

NARAMNICE / BREZROKAVNIK ZA POGON
CENA: **16,50 €**

DVOGLED ZEISS TERRA 8X42
CENA: **395,12 €**

LASTNOSTI:
- vidno polje na 1000m = 125m
- teža: 690 g
- višina: 142 mm
- širina 120 mm
- dušik
- vodoodporen

KLOBUK MEDO
- vodoodporen klobuk lahke zlahte, angari nika ostane vedno isti

MOŽNA TUDI PRODAJA NA OBROKE!

MEDO sport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Teneta Kralja 2, 1290 GROSUPOLJE, tel. 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@biros.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Urobeh 24, 8340 ČRNOMELJ, tel.: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

SlovArMS

Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 15:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

ZEISS

Röwa Rößler | AUSTRIA

TITAN 6

Blaser R8

HAWKE®

Vixen®

ENDURANCE 30 2.5-10X50

Verney-Carron

SAUER & REX zero 1

STEYR MANNLICHER

GunCoating

Tehnološko napredno keramično mazivo

ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE

PULSAR ARMASIGHT

Užitek in udobje za najzahtevnejše.

YOKOHAMA ADVAN Sport V105

Advan Sport. Vrhunska pnevmatika za zahtevne voznike, ki prisegajo na visoko udobje pri športnem načinu vožnje. Primerna za visoko zmogljiva vozila iz prestižnega razreda in prilagojena tuning vozila. Izdelana z napredno in okolju prijazno tehnologijo bo nedvomno prva izbira za tiste, ki zahtevate največ.

Premium Advan Sport vam zagotavlja:

- Odličen oprijem na mokrem cestišču.
- Manjšo porabo goriva zaradi nizkega kotalnega upora.
- Visoko udobje ob nizkem zunanem hrupu pnevmatike.

YOKOHAMA

Yokohama Advan Sport je tovarniško nameščena na najprestižnejša vozila blagovnih znamk Audi, Mercedes Benz in Porsche. Premium uporabnikom ponuja vrhunsko odzivnost pri visokih hitrostih - tudi do 300 km/h.

Uradni uvoznik in distributer za pnevmatike Yokohama: **FAMM Commerce, d. o. o.**,
Obrtna cona Logatec 10A, 1370 Logatec, T: 01/759 15 00 W: www.yokohama-online.si